

ZBERATEĽ' 2000

4

Ročník VI.
Cena 44 Sk

MESAČNÍK O FILATELII ★ NUMIZMATIKE ★ FILOKARTII ★ TELEFÓNNYCH KARTÁCH
INFORMÁCIE ★ ODBORNÉ ČLÁNKY ★ INZERIA ★ PRÍLOHA SSOŠF SLOV-OLYMP

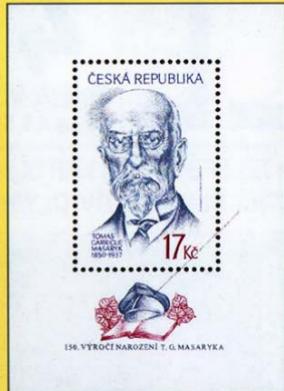
VEĽKONOČNÁ PONUKA ZBERATEĽA

Jeden zo štyroch hárčekov Republika Rwaddaise, 1975, Mi. bl. 683-686, zobrazuje obraz L.Cranacha: Pieta. Cena emisie 190,- Sk (obr.hore)

Veľkonočné motívy na známkach (3-páska) Barbuda, 1970, Mi. 51-53 Cena emisie 50,- Sk (obr.dole)

ZBERATEĽ

T. G. MASARYK 1850 - 1937

V týchto dňoch si pripomíname 150. výročie narodenia Tomáša Garrigue Masaryka, významnej osobnosti novodobých dejín Čechov a Slovákov. Jeho život a dielo je bytostne spojené so vznikom Československej republiky, kladeňím základných pilierov našej štátnosti a demokratickej spoločnosti.

Český hárček vydaný k 150. výročiu narodenia T.G.M. (hore vľavo) ■ Celistvost so známkami T.G.M. hovorí o jednej nedávnej historickej udalosti našich dejín (hore vpravo) ■ Pohľadnica zo začiatkov dvadsiatich rokov, jedna z prvých s portrétom prezidenta T.G.M. (vľavo) ■ Poštová pečiatka pri priležitosti 85. narodenia T.G.M. používaná v Topoľčiankach, v meste ležiaceho sídla prezidenta (uprostred vľavo) ■ Trenčianska priležitosťná pečiatka vyhotovená k tohtoročnému jubileu T.G.M. (uprostred vpravo) ■ Poštový listok s prílicačou, vydaný k 150. výročiu narodenia T.G.M. s vyobrazením jeho rodného domu v Hodoníne a priležitosťnou pečiatkou 7.3.2000 v jeho rodnom meste (dole vpravo)

ZBERATEĽ

Ročník VI. - 2000 č. 4 cena 44 Sk

Z O B S A H U

- Nové známky, celiny, pečiatky (2-5), aukcie a burzy (5-6), informácie a správy (6), WIPA 2000 (7)**
- Okienko špecialistu: Bardejov, Krížová cesta (8), Falzifikát poštového lístka vzoru „Kriváň“ na škodu pošty (9-11)**
- Genéza umeleckého návrhu slovenskej tisíckorunáčky z roku 1940 (12-14)**
- Ducat Žigmunda Luxemburského (14)**
- Zaujímavý falzifikát trojgrajciara Ferdinanda II. (14-15)**
- Poštovné úverované (15)**
- Má filatelia v modernej spoločnosti budúcnost? (16-17)**
- Racionalizácia príjmu doporučených zásielok (18-19)**
- MOT: TK ruských európskych miest - Čo nového pribudlo medzi slovenskými TK? (21-22)**
- Prehľad príležitostných pečiatok - marec 2000 (23)**
- Kapitoly o zbieraní pohľadníc - Gratulačné pohľadnice (24)**
- Vlaková pošta Vráble - Nové Zámky / 202 (25)**
- O výstavách MODERNA a hľadaní nových impulzov vo filatelii (26-29)**
- Recenzie (30-31), Čo píšu iní (31)**
- Kaleidoskop Zberateľa: BRNO 2000 a mládež, Hra s číslami na pečiatkach, Ad: MOT 23 (31-32)**
- Redakčný stôpček (33), Inzercia (34-36)**
- Zberateľ ponúka: Svajčiarsko, USA, Holandsko, námety, pomôcky (37-40)**

V posledných rokoch pri vydávaní poštových známok vo svete čoraz viac dominuje ich zberateľské poslanie vrátane ich propagačných, reprezentatívnych, ekonomických, kultúrnych i spoločenských funkcií. Napriek tomu, že známky stále plnia svoje pôvodné poslanie ako druh potvrdenia o úhrade poplatku za poskytnutie poštových služieb, ich vydávanie je čoraz vo väčšej miere motivované zberateľskými hľadiskami. Pravda, niekde viac, niekde menej. A zrejme otázka, do akej miere vydavateľia budú prihliadať a rešpektovať zberateľské hľadiská a vychádzat v ústrety zberateľom, bude zohrávať zásadnú úlohu pre budúcnosť zberateľstva poštových známok. Vrátane tvorby generálnych zbierok.

Prístup mnohých poštových správ k týmto otázkam je ešte stále poznamenaný zastaranými názormi a jednostranným zdôrazňovaním svojho privilegovanejho postavenia vydavateľov poštových známok. Nie je to tak dôvod, keď aj u nás niektorí pracovníci ministerstva spojov zdôrazňovali, že oni sú vydavatelia, ktorí rozhodujú o tom, kedy, kolko a aké známky sa budú vydávať a pre nich v tomto ohľade sú prioritné úlohy a potreby poštovej prevádzky, čo je stanovené zákonom, právomocou, predpismi... - a my zberatelia, sa máme starat o svoje hobby. Podobné argumenty boli často použité proti návrhom a kritickým pripomienkam zo strany zväzu filatelistov alebo jednotlivých zberateľov. Ako keby napríklad pekári hovorili, že oni vedia ako, kedy a kolko pecňov chleba treba napiest a kupujúci sa majú starat len o konzumáciu. Čiže naruby postavený vzťah výrobcu a zákazníka.

Cestou spoločného hľadania

Paradox je v tom, že na jednej strane pri vydávaní poštových známok je určujúce ich poslanie ako predmetov zberateľského záujmu a venuje sa im veľká starostlivosť i nemalé prostriedky, ale na druhej strane zberatelským hľadiskám sa nepríkladá primeraná pozornosť alebo sa im pripisuje len druhotný, nepodstatný význam, resp. pretrvávajú niektoré stereotypné prístupy z minulosťi. Môžeme sa o tom presvedčiť v základnom vztahu k vydávaniu známok, keď vydavatelia známok jednotlivé emisie spravidla posudzujú len samostatne a nie všetky emisie v celku tak, ako zberateľ vníma známky vo svojej zbierke systematicky usporiadanej podľa filateliistickej metodiky. To, že medzi vnímaním samostatného objektu a medzi viacerími zoskupenými objektmi je rozdiel, netreba hádам zdôrazňovať. Známky usporiadane v zbierke pri ich vnímaní na seba vzájomne pôsobia, vyvolávajúc harmonické alebo rušivé dojmy, v procese pôsobenia výtvarného diela umocňujú alebo potláčajú umelecký zážitok z pôsobenia výtvarného diela a preto zbierku známok je potrebné chápať ako nový autonómny celok, na ktorý sa v plnej miere vzťahujú aj kritéria platné pre disciplíny výtvarného umenia.

Zbierka poštových známok má mnohé iné svoje špecifická, nielen z estetického hľadiska. Jedno z nich, ktoré sa vzťahuje v plnej miere na generálne zbierky, je to, že žiadna známka sa z nich nedá vynechať alebo obísť. Čo raz bolo vydané, musí byť zaradené do zbierky. Aj tá najnepodarenejšia známka. Špatná divadelná hra alebo symfónia sa môže stiahnuť z repertoáru, plagát sa prelepiť novým, ale známka v zbierke zostáva natrvalo. Známka v zbierke žije stále. A nielen tam, žije svojim večným zberateľským životom v každoročne vydávaných katalógoch, vo filateliistickej literatúre, monografiách a príručkách, na výstavách, vo filateliistickej obchodoch.

Vydavateľ poštových známok tým, že určuje kolko známok, akých námetov, akým výtvarným stvárnením a technikou tlače budú vyhotovené, ale aj v akom náklade a s akou koncepciou marketingu bude riadiť ich vydávanie, distribúciu a predaj, predurčuje aj ich zberateľskú obľubenosť. Potom môžeme aj konštatovať, že budúcnosť generálnych zbierok je úzko späť s emisnou činnosťou poštových správ - ako dokážu získať priezraž verejnosti pre ich zberanie. Nie je to však také jednoduché, ako sa to na prvý pohľad zdá. Zberateľ známok netvoria totiž jednotliatu masu, ktorá sa pozera na poštové známky z rovnakého zorného uhla, ale naopak, názory sú veľmi rôznorodé. Veľmi bude záležať aj na tom, akým spôsobom si poštové správy budú túto priezraž získavať. K tomu treba, aby prehovorili s filateliistickými organizáciami, obchodníkmi i publicistami a spoločne hľadali východiská a nové horizonty. Takyto integrujúci proces hľadania vo svete už začal - a my by sme nemali stáť bakom a čakať so založenými rukami. Vaša redakcia

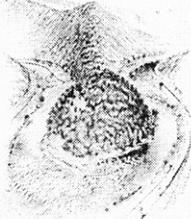
INFORMÁCIE KTO • ČO • KDE • KEDY • AKO

SLOVENSKÁ REPUBLika

NÁLEPNÉ LISTY • ZNÁMKOVÉ ZOŠITKY • CARTES MAXIMUM

NL - PRIELOM DUNAJCA a VÁHU

Slovenská pošta, š.p., OZ TÚP-POFIS vydala nálepný list so známkami Prielom Dunajca (10 Sk) a Prielom Váhu (12 Sk). Na nálepnom liste je použitá kresba z FDC Prielom váhu a odtlačky príležitostných poštových pečiatok z oboch FDC - Cervený Kláštor a Strečno 1.1.2000. □ vkn

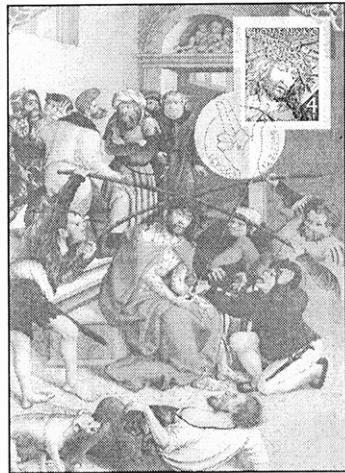
ZZ - KRÍŽOVÁ CESTA

Tohtoročnú veľkonočnú známku „Krížová cesta“, ktorú MDPT SR vydalo 15.2. 2000, Slovenská pošta, š.p., OZ TÚP-POFIS vydala v prevedení známkového zošitku. Na prednej strane obalu zošitku je reprodukcia (výrez) obrazu „Korunovanie trním“ z cyklu Kristových pašír na hlavnom oltári Kostola sv. Jakuba v Levoči. Stručný opis vzniku obrazu je vytlačený na druhej strane obalu zošitku. Zošitok obsahuje 10 známok 4,- Sk a bol vydaný v náklade 7 tisíc kusov. □ vkn

CM - KRÍŽOVÁ CESTA

S veľkonočnou známkou „Krížová cesta“ Slovenská pošta, š.p., OZ TÚP-POFIS vydala aj analogickú poftadnicu (cartes maximum). Na pohľadnici je reprodukcia obrazu „Korunovanie trním“ z Kostola sv. Jakuba v Levoči. Známka na pohľadnici má odtlačok príležitostnej pečiatky z obálky prvého dňa vydania Levoča 15.2.2000. Aj pri tejto pohľadnici vydavateľ nechal vysvetliť miesto pre známku a odtlačok pečiatky, napriek pripomienkam zberateľov CM, že takto sa znižuje jej zberateľská hodnota. Navyše, tento spôsob vyhotovenia rušivo pôsobí na estetický dojem z celej CM. □ vkn

NOVÉ PEČIATKY

Uvádzame informácie o nových príležitostných poštových pečiatkach, ktoré sa budú používať od apríla tohto roku.

- 22.4.2000 Levoča: VEĽKÁ NOC
- 6.5.2000 Michalovce 1: 9.ROČNÍK REGIONÁLNEJ SÚŤAŽE O POHÁR ZEMPLÍNA V POŽIARNICKOM ŠPORTE
- 7.5.2000 Košice 1: DEŇ MESTA KOŠICE 2000 (návrh pečiatky V.Gaál)
- 16.-18.5.2000 Trenčín 1: UČEN 2000

NEÚRADNÉ PRÍTLAČE

Misijný klub Košice - tri nové prítláče

Misijný klub Košice dal v poslednom čase vyhotoviť tri príležitostné prítláče. Prvá z nich pripomína 100. výročie narodenia kardinála Františka Tomáška (1899-1992). Prítlac je vyhotovená na poštových obálkach (300 ks) vo fialovo-modrej farbe s použitím fotografie F.Tomáška v spoločnosti pápeža Jána Pavla II. Na druhnej prítlaci je vyobrazený J.E.Dr. Karol Kmetko (1875-1948), arcibiskup nitranský, prvý veľký slovenský mecenáš misií. Väčšina dnešných slovenských misiónarov vyuštadovala a odšila do misií na celom svete za jeho pôsobenia. Počet obálok 300, farba fialovočervená. Tretia prítlac predstavuje dve sestričky misionárky - vincentky - Sr.Blanika R.Máčajovú a Sr.Teréziu E.Salašovičovú, ktoré dlhé roky pôsobila v Peru. Počet obálok 300 ks, farba modrá. □ V.Gaál

NOVINKY Z ČESKEJ REPUBLIKY

VELKÁ NOC ■ Veľkonočný koláč v tvarre baránka, maľované kraslice, Štefice a kyticia jarných kvetov, sú zobrazené na známke (5 Kč), ktorú MDS ČR vydalo 5.4.2000. Tradíčné veľkonočné zvyky - šlahanie šíbákm a oblievačka - sú námetom na FDC.

ČESKÁ REPUBLIKA

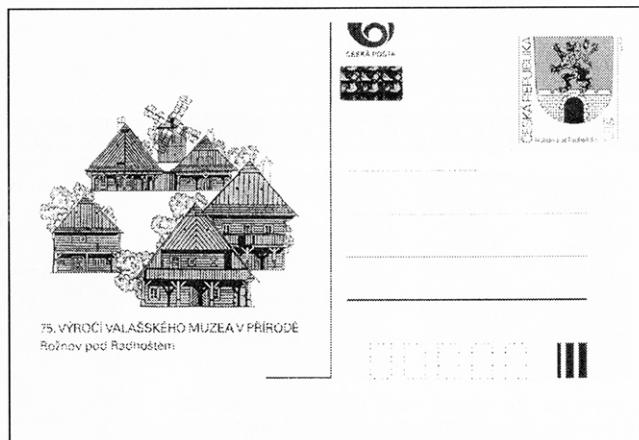
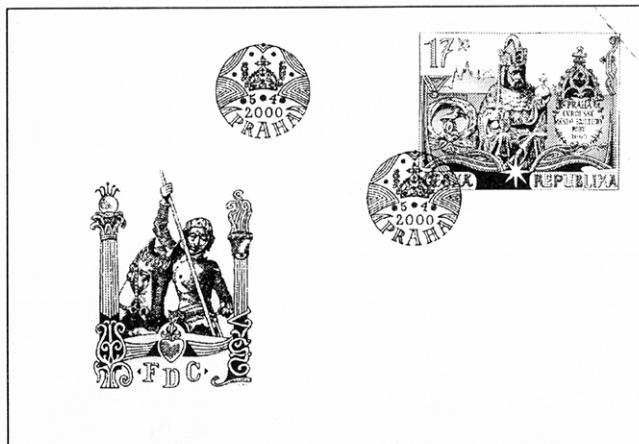
Výtvarné návrhy vyhotovila Olga Čechová, rytiny Bedřich Housa. Tlač OT+HT v tlačových listoch po 50 ks známkov. Katalógové číslo má 0249.

PRAHA - EURÓPSKE MESTO KULTÚRY ROKU 2000 ■ Priležitosný poštový hárček rozmerov 165x108 mm s troma známkami 9, 11 a 17 Kč a troma kupónmi vydaný dňa 5.4.2000. Na známke 9 Kč je zobrazená socha Víťaza pri Belvedere s vežami Pražského hradu v pozadí, na známke 11 Kč je zobrazená drevená socha kráľa Dávida z výzdoby kostola Na Karlove a na známke 17 Kč je zobrazený cisár Karol IV. s Pražským hradom v pozadí a so symbolmi krásy, vzdelanosti a ducha. Na kupónoch sú zobrazené symbolické kresby. Na FDC známky 9 Kč je sochársky motiv v Vrtkovskej záhrade, na FDC so známkou 11 Kč je zobrazený muž so strapcom hroznu z erbu domu U modrého hroznu v Husovej ulici a na FDC so známkou 17 Kč je zobrazená socha sv. Juraja z tretieho nádvoria Pražského hradu.

Autorom výtvarných návrhov emisie je Josef Liesler, autorom rytín Martin Srb. Hárček boli vytlačené ocelotlačou z plochej dosky (čierne) kombinovanou viacfarebným ofsetom. Hárček má katalógové číslo A 250-252, známky 0250-0252.

75. VÝROČIE VALAŠSKÉHO MÚZEA ■ Ministerstvo dopravy a spojov Českej republiky 5. apríla 2000 vydalo priležitosný poštový lístok s natlačenou známkou nominálnej hodnoty 5 Kč k 75. výročiu založenia Valašského múzea v prírode v Rožnovе pod Radhoštom. Na známkе je erb mestá Rožnov pod Radhoštom, pod logom Českej pošty je umiestnený ochranný hologram a v fajev časti lístku je zobrazená skupina typických valašských chaláu s veterným mlynom v pozadí z najstaršieho a najväčšieho skanzenu v Čechách.

Autorom výtvarného návrhu je Jaroslav Fišer. Tlač: Ofset, PTC Praha, pre-dajná cena 5,70 Kč. □ vkn

Z noviniek, ktoré vydalo Ministerstvo dopravy a spojov ČR v apríli tohto roku

PAMĚTNÍ LIST

KE 150. VÝROČÍ NAROZENÍ
TOMÁŠE GARRIGUA MASARYKA
V HODONÍNĚ

HODONÍN 7. BŘEZNA 2000
MASARYKOVA SPOLEČNOST
V HODONÍNĚ

MAX ŠVARINSKÝ: T.G. MASARYK, (DŘEVORYT 1919, VÝRÉZ)

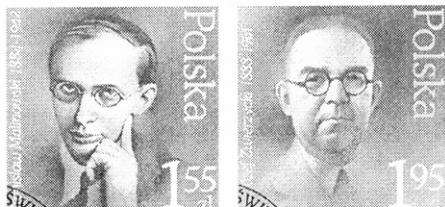
Pamätný list vydaný Masarykovou spoločnosťou v Hodoníne pri príležitosti 150. výročia narodenia T.G. Masaryka

NOVINKY Z MAĎARSKA

Priležitosťný hárček pripomínači jubileá madarských literátov a divadelníkov: M. Vörösmarty (200. výročie narodenia), M. Jászairová (150.), S. Márai (100.), L. Blahová (150.) a L. Szabó (100.). Známky (5) s nominálnou hodnotou 50 forintov vysli 24.2.2000.

NOVINKY Z POLSKA

Polština pošta 20. februára tohto roka vydala ďalšie dve známky dlhodobo vydávanej emisie **Poliaci vo svete**. Na prenej z nich (1.55 Zl) je zobrazený Bronisław Malinowski (1884-1942, významný sociológ, etnológ a antropológ). Na druhej známke je zobrazený Józef Zwirzycki (1888-1961),

významný geológ a bádateľ. Na FDC sú nakreslené mapky, kde vede pôsobili - oblasť Indonezie a Novej Guinei. Automor návrhov emisie je W. Walkurski a známky boli vytlačené ofsetom v TL po 16 známkach v náklade po 400 tisíc kusov.

NOVINKY Z UKRAJINY

Piatá časť emisie Hajtnani, ktorú Ukrajinská pošta vydala 20.11.1999, je venovaná Ivanovi Vigovskému. Jeho portrét je umiestnený v strede známky s nominálnou hodnotou 30 K (katalóg. č. Mi. 325) a po jej okrajoch vidíme výjavy z bitky pri ukrajinskom meste Konotop podľa starej rytiny. Tlač ofset, náklad 200 tisíc kusov.

Dňa 30.11.1999 vydali trojznámkovú emisiu Medzinárodná súťaž kresieb detí na tému Budúcnosť na známkach. Všetky známky majú nominálnu hodnotu 10 K a boli vytlačené ofsetom vo forme hárčeka s dvomi trojicami známkov v náklade 100 tisíc kusov. Katalóg. č. Mi. 328-30, Bl.17. Na reprodukcii je známka s kresbou Ivana Čusvu (8 rokov), ktoréj dal názov „Ružový slon“. □ ilk

AUKCIE • BURZY

PRAVIDELNÉ BURZY

Prehľad o pravidelných výmenných schôdzkach, resp. burzách na Slovensku s uvedením ich zamerania na jednotlivé zberateľské odbory, miesta a času konania, prípadne ďalších informácií.

Prosíme organizátorov uvedených podujatí, aby všetky vzniknuté zmeny čím skôr oznámili redakciu. Dakujeme.

BRATISLAVA ■ FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY ■ Dobrovíčova ul. 14 (Suvorovov internát) ■ Každú nedelu od 8.00 do 12.00 hod.

BRATISLAVA ■ TELEFÓNNE KARTY, FILOKARTIA ■ Kláštorná reštaurácia, vchod z Františkánskej ul. 2 ■ Každú stredu od 16.00 do 18.00 hod.

BRATISLAVA ■ NUMIZMATIKA - Výmenné schôdzky bratislavskej pobočky SNS ■ Dobrovíčova ul. 14 (Suvorovov internát) ■ Každú nedelu od 8.00 do 12.00 hod. ■ 10 Sk

BANSKÁ BYSTRICA ■ FILATELIA ■ Budova Elektroprojektu, Partizánska cesta ■ Každú druhú a poslednú nedelu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod.

BANSKÁ BYSTRICA ■ NUMIZMATIKA, NOTAFILIA ■ Skuteckého 36 ■ Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod.

KEŽMAROK ■ FILATELIA ■ Dom detí a mládeže, Starý trh č. 25 ■ Každú prvú nedelu v mesiaci od 10.00 hod.

KOŠICE ■ FILATELIA ■ Posádkový klub armády, Masarykova 17 ■ Každú nedelu od 8.00 do 12.00 hod.

KOŠICE ■ NUMIZMATIKA, NOTAFILIA ■ Východoslovenské

múzeum, Hviezdoslavova 3 ■ Každú nedelu od 9.00 do 12.00 hod.

LEVÍCE ■ FILATELIA ■ CK Junior, Sládkovičova ulica ■ Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod.

LUCENEC ■ NUMIZMATIKA ■ Bufet Malá ryba, L. Stúra 6 (pri Lekárni) ■ Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod.

MARTIN ■ FILATELIA ■ Pravidelné výmenné schôdzky s odbornými prednáškami ■ Dom kultúry Strojár, Vajanského nám. 2 ■ Každý pondelok od 18.00 hod.

MARTIN ■ TELEFÓNNE KARTY ■ TELECARD CLUB pri Poštovej klubovej armády, Šoltésovej 3 ■ Každú druhú stredu (párny týždeň) okrem sviatkov od 16.00 hod.

NITRA ■ FILATELIA, FILOKARTIA ■ Centrum voľného času Domino, Štefánikova trieda ■ Každú prvú nedelu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod.

NOVE ZÁMKY ■ FILATELIA, NUMIZMATIKA ■ Mestský úrad, Knižnica ■ Každú 2. a 4. nedelu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod.

PIESTANY ■ FILATELIA, FILOKARTIA, NUMIZMATIKA ■ Centrum voľného času „Ahoj“, Tepličká 83 (pri Vojenskom kúpeľnom ústavte), Piešťany ■ Každú nedelu od 8.30 do 10.30 hod.

POPRAD ■ FILATELIA ■ Hotel Satel ■ Každú prvú a tretiu stredu v mesiaci od 17.00 hod.

POPRAD ■ NUMIZMATIKA, FILATELIA ■ Podtatranské múzeum Poprad ■ Každú prvú nedelu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod.

PRESOV ■ FILATELIA ■ Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č. 50 / a (I.pochodie, miestnosť nad vchodom) ■ Každú nedelu (okrem sviatkov a prázdnin) od 10.00 do 12.00 hod.

PRIEVIDZA ■ FILATELIA ■ Kaviareň hotelu Magura ■ Každú nedelu (okrem sviatkov) od 8.00 do 10.30 hod.

PRIEVIDZA ■ NUMIZMATIKA - schôdzky pobočky SNS ■ Hornonitrianske múzeum ■ Každý prvý štvrtok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod.

RUŽOMBEROK ■ FILATELIA ■ Klubovna Kalvárska 8 ■ Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod.

RUŽOMBEROK ■ NUMIZMATIKA ■ Liptovské múzeum ■ Každú poslednú nedelu v mesiaci (okrem júla) od 9.15 hod.

SPISSKÁ NOVÁ VES ■ FILATELIA ■ Centrum voľného času, Levočská 14 ■ Každý páry týždňa vo štvrtok od 16.00 hod.

TRENČÍN ■ FILATELIA ■ Kultúrne stredisko, Dlhé hony ■ Každú nedelu od 9.00 do 12.00 hod.

TRENČÍN ■ NUMIZMATIKA ■ Dom armády ■ Každú druhú sobotu v mesiaci od 7.00 do 12.00 hod.

TRNAVA ■ KALOGATIA ■ Centrum voľného času, Strelecká 1 ■ Každý štvrtok od 16.00 do 18.00 hod. (TRNAVIA)

VRANOV ■ Topfou ■ VŠETKY ZBERATEĽSKÉ ODBORY ■ Mestský dom kultúry, M. R. Štefánika 875 / 200 ■ Každú prvú nedelu po 15.00 v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov.

ZILINA ■ FILATELIA ■ Budova Matice slovenskej, Hollého ulica ■ Každú stredu od 16.30 do 19.00 hod. a v nedelu od 9.30 hod.

KALENDÁR ZBERATEĽA AUKCIE ★ BURZY

→ 30.4.2000 BANSKÁ BYSTRICA

KLUB FILATELISTOV ■ Banská Bystrica usporiadala celoslovenskú filateličkú burzu dňa 30. apríla 2000 v priestoroch Domu slovenského misijného hnutia na Skuteckého ul. 4 ■ Ďalší celoslovenskú burzu klub usporiadal 8.10.2000

→ 7.5.2000 HOLÍČ

HOBBY STRETNUTIE ZBERATEĽOV - starožitnosti, obrazy, mince, medaily, pohľadnice, poštové známky, nálepky, etikety, odznaky, vlajčky, knihy, hodiny, porcelán, grampiatné, autička.

historické zbrane a predmety ďalších zberateľských odborov - sa uskutoční v nedeľu 7. mája 2000 v Kultúrnom dome v Holiči od 8.00 do 12.00 hod. Kontakt: CRVKŠ s.r.o., Moyzesova 651/2, 908 51 Holič, ☎ 0801/682564. Vstupné: 15 (dospelí) a 5 Sk (deti). Cena za stôl: 40 (malý) a 50 Sk (veľký). Možnosť občerstvenia. Ďalšie stretnutie bude 4. júna 2000.

→ 13.5.2000 BANSKÁ BYSTRICA

MEDZINÁRODNÁ VÝMENNÁ BURZA ZBERATEĽOV ZÁPKOVÝCH NÁLEPIEK sa uskutoční v sobotu 13. mája 2000 v Banskej Bystrici v Robotníckom hoteli (pri starom Priori) pri priležitosti 7.konferencie Slovenského filumenistického zvázu.

→ 13.5.2000 BRATISLAVA

BURZA OZNAKOV, MEDAILÍ, MINCI A VYZNAMENANÍ sa uskutoční dňa 8.apríla 2000 v Stredisku kultúry Bratislava - Nové Mesto, Vajnorská ulica 21, od 8.00 do 12.00 hod. ■ Ďalšie stretnutia sa uskutočnia 3.júna, 9.septembra, 7.októbra, 11. novembra a 2.decembra 2000.

→ 20.5.2000 KOŠICE

Slovenská numizmatická spoločnosť, pobočka Košice, usporiada **IX.CELOSLOVENSKÚ BURZU VŠETKYCH ZBERATEĽSKÝCH ODBOROV** dňa 20.5.2000 v priestoroch Ferrocentra v Košiciach, tr. SNP č.61, od 8.00 do 13.00 hod. Doprava zo železničnej a autobusovej stanice električkou č.6 - vystúpiť na siedmej zastávke. Vstupné 10 Sk, poplatok za stôl 40 Sk. Rezervácia stola na ☎ 095/6234138 vo večených hodinách.

→ 20.5.2000 KRAKOVANY

HOBBY STRETNUTIE sa uskutoční dňa 20.mája 2000 v Kultúrnom stredisku obce Krakovany so začiatkom o 7.00 hod. Kontakt: ☎ 0838 / 7798 490 (po-pi) alebo Peter Kvasnica, 92202 Krakovany č.286, ☎ 0905 267519. Ďalšie stretnutia sa uskutočnia 24.6., 22.7., 19.8., 23.9., 21.10., 18.11. a 16. 12.2000.

→ 21.5.2000 ŽILINA

CELOŠTÁTNÁ VÝMENNÁ SCHÓDZA sa uskutoční dňa 21.mája 2000 v Žiline - ZK Slovna Rosea (vedľa futbalového ihriska, 300 m od železničnej stanice) od 7.00 do 13.00 hod. Ďalšie celoštátne výmenné schôdzky sa uskutočnia 17. septembra a 19. novembra 2000. Dňa 19.11.2000 sa zároveň konaj jubilejná X. **MEDZINÁRODNA AUKCIA ZNÁMOK**, pohľadnic a cestovníctví. Prihlásky do aukcie, objednávky stolov a iné možno adresovať na predajňu TEMAFLA, Hviezdoslavova 16, 010 01 Žilina, ☎ 089 / 5624 958.

→ 21.5.2000 LUČENEC

BURZA - HOBBY STRETNUTIE v Lučenci sa uskutoční v hoteli PELIKÁN (Adyho ul., pri tržnici) v nedeľu 21. mája 2000 so začiatkom o 8.00 hod. ■ Ďalšie podujatia sa v tomto roku uskutočnia v dňoch 24.septembra, 29.októbra a 26.novembra 2000. Organizátori pozývajú zberateľov minci, známkov, starozitnosti, militárii, pohľadnice, porcelánu, skla, hodín, TK a pod. Kontakt: ☎ 0863 / 43 292 66

→ 21.5.2000 TRENCÍN

KLUB FILATELISTOV 52-10 v Trenčíne usporiada celoslovenskú filateličkú burzu 21. mája 2000 v Mestskom kultúrnom stredisku Dlhé hony ■ Ďalšie tradičné trenčianske celoslovenské burzy sa tohto roku uskutočnia 24.9. a 26.11. 2000.

→ 10.6.2000 BRATISLAVA

V Bratislave sa uskutoční dňa 10.júna 2000 **CELOŠTÁTNÁ VÝMENNÁ SCHÓDZA FILATELISTOV** v Dome lodníkov na Príbinovej ulici. Spojenie s Hlavnej železničnej stanice autobusom č.82. Objednávky stolov: Ing.Ludovít Böhm, Narcisova 52, 821 01 Bratislava (písomne) alebo ☎ 07 / 43 29 53 60. Rezervovanie stolov platí maximálne do 8.30 hod.

INFORMÁCIE · SPRÁVY · VÝSTAVY

VÝSTAVA F.HORNIAKA AKO PRVÁ V POŠTOVOM MÚZEU

V priestoroch ústredia Slovenskej pošty, š.p., na Partizánskej ceste 9 v Banskej Bystrici sa 10. marca 2000 otvárala výstava známeho tvorca slovenských poštových známok výtvarníka Františka Horniaka. Výstava sa koná pri príležitosti premenovania Dokumentačného centra SP na Poštové múzeum. Na vernisáži výstavy a inaugúracii Poštového múzea sa zúčastnil Ing. Jozef Macejko, minister dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, predstaviteľia Slovenskej pošty a ďalších štátnych a kultúrnych orgánov a ustanovizní.

Medzi exponáty výstavy F.Horník zaradil aj niektoré svoje „nepoštové“ práce - okrem iného aj rytinu portrétu významnej osobnosti slovenského hudobného života Pavla Hamela.

Výstava, ktorej organizátori dali názov FERO HORNIAK - VÝBER Z TVORBY, predstavuje výtvarné práce nášho úspešného tvorca poštových známok najmä za ostatné tri roky. Okrem návrhov, rozkresieb a rytín poštových známok, na výstave možno vidieť aj originálne kovové príležitosné poštové pečiatky, ktorími František Horník koncom osiemdesiatich a začiatkom deväťdesiatich rokov získal dobré meno a uznanie doma i v zahraničí. Medzi artefakty výstavy, ktoré najviac pútajú záujemcov, patria aj originálne dosky s rytinami jednotlivých farieb známky s obrázom Martína Benku „Krajina z Terchovej“, ktorá prednádavom získala tretie miesto v medzinárodnej prestížnej súťaži o najkrajšiu známku sveta za rok 1998 vo Viedni.

K otvoreniu výstavy sa používala príležitosná poštová pečiatka (vyobrazenie v rubrike *Prehľad pečiatok* na str.23). Komorne ladenú výstavu Františka Horníaka v Poštovom múzeu v Banskej Bystrici, obdivovatelia poštové grafiky si môžu pozrieť do 30.septembra 2000. □ vkn

VÝSTAVA WIPA 2000 SA BLÍŽI

(Viedeň, 30. mája až 4. júna 2000)

SO ZÁŠTITOU RAKÚSKÉHO SPOLKOVÉHO PREZIDENTA ■ SLOVENSKO BUDE REPREZENTOVAŤ AJ ČASOPIS ZBERATEĽ ■ PROGRAM VÝSTAVY ■ KAŽDÝ DEŇ TRI ODBORNÉ PREDNÁŠKY ■ RAKÚSKA PREMIERA PERSONALIZOVANÝCH POŠTOVÝCH ZNAMOK ■ NEBÝVALÝ ZÁJEM O VSTUPENKY ■ BUDÉ HÁRČEK VYPREDANÝ UŽ PRVÝ DEŇ VÝSTAVY? ■ POZVANIE PRE SLOVENSKÝCH FILATELISTOV

Viedeň sa pripravuje na šestdňový filatelistický sviatok. Trádiciu výstavu WIPA založitá tá prvá z roku 1881 a ďalšie tri s týmto menom (1933, 1965 a 1981) vytvorili svetovo meno tejto prestížnej filatelistickej udalosti. Význam WIPA 2000 je zvýraznený i tým, že okrem patronátu Svetovej filatelistickej federácie (FIP) a Federácie európskych filatelistických zväzov (FEPA), prevezal nad ňou záštitu rakúsky spolkový prezident Dr. Thomas Klestil.

Dva doteraz vydané výstavné bulletiny podrobne informujú záujemcov o filatelistickom obsahu i sprievodných akciach výstavy. Na výstave budú zastúpené všetky súťažné triedy. Kolorit tejto výstavy budú vytvárať 350 súťažných exponátov spolu so špičkovými exponátmi v Cestnom dvore, aktivity mládeže, asi 150 obchodných stánkov i sprievodné kultúrne predstavenia. Slovensko bude reprezentovať poštovo-historický exponát JUDr.O.Gáfu „Predzámkové obdobie na teritóriu Slovenska“ a športovo-tematický exponát „Cyclistica“ Dr.V.Jankoviča. Do triedy literatúry vybral organizačný výbor výstavy tri naše exponáty: Monografiu československých známok, XV.diel, Katalóg slovenských poštových známok a celín a časopis Zberateľ.

Výstava bude mať bohatý filatelistický a spoločenský program. Pri zostavovaní programu organizátori myšeli nielen ako filateli, ale do programu včlenili i podujatia so širokým spoločenským dosahom.

Z programu výstavy WIPA 2000:

30.máj 2000 • SLÁVNOSTNE OTVORENIE VÝSTAVY SPOLKOVÝM PREZIDENTOM O 10.00 hod. VEČER SLÁVNOSTNÁ RECEPCIA NA VIEDENSKÉJ RADNICI.

31.máj 2000 • DEN MĽÁDEŽE. VEČER KONCERT K 150. VÝROČIU VYDANIA PRVÝCH RAKÚSKÝCH ZNAMOK.

1.jún 2000 • DEN 150. VÝROČIA VYDANIA PRVÝCH RAKÚSKÝCH ZNAMOK.

2.jún 2000 • DEN OSN A DEŇ RAKÚSKA. KONCERT VIEDENSKÉHO CHLAPČENSKÉHO SPEVÁCKEHO ZBORU A NÁVŠTEVA VIEDENSKÝCH VINNÝCH PIVNÍC.

3.jún 2000 • DEŇ MULTILATERÁLNYCH VÝSTAV A DEŇ NÁBOŽENSKEJ FILATELIE. SLÁVNOSTNU BOHOSLUŽBU V HOFBURGSKEJ KAPLNKE BUDE CELEBROVAŤ PROREKТОR SVETOVÉHO SPOLOČENSTVA SV. GABRIELA, EMEŘITNÝ VIEDENSKÝ ARCIBISKUP KARDINÁL DR. FRANZ KÖNIG. VEČER SA USKUTOČNI SLÁVNOSTNÉ ROZDELOVANIE HLAVNÝCH CIEN A MEDAILÍ (PALMÁRE).

4.jún 2000 • DEŇ BÝVALÝCH KORUNNÝCH KRAJÍN. U-KONCERN VÝSTAVY.

Počas výstavy sa uskutoční Kongres FEPA, na ktorom by mala byť udelená aj podpora tejto organizácie Medzinárodnej

výstave poštových známok SLOVENSKO 2001. Každý deň (31.mája až 3.júna) poobede budú tri prednášky na odbornom filatelistickom sympoziu. Po celú dobu výstavy budú dopoludnia i odpoludnia koncertovať hudobné súbory z rôznych krajín. Slovenskú republiku by mal reprezentovať súbor TECHNIK z Bratislavы a jeho vystúpenie je plánované na dopoludnia 4. júna.

Marketingová stratégia výstavy počíta s vydaním troch pripomienkových známok, početných celín, pečiatok a rôznych suvenírov. Nový trend vydávania personalizovaných poštových známok, ktorý začala austrálска pošta a pokračoval na výstave IBRA'99 v Nemecku, teraz ho realizuje švajčiarska pošta a na WIPA 2000 bude mať rakúsku premiéru. Návštevníci výstavy budú môcť získať hárček s vlastnou fotografiou na kupóne.

Predaj vstupeniek sa od prvého dňa predaja (7.1.2000) teší veľkému záujmu verejnosti. Už prvý deň bolo predané viac ako 25 tisíc vstupeniek. Príčinou záujmu je, že so vstupenkou získa návštěvnik bezplatne upomienkový WIPA blok. Jeho náklad bude asi 200 tisíc, čo je veľmi nízky náklad v porovnaní s nákladom výplatiarnej poštovéj známky s týmto námetom (1 milión). Obchodníci očakávajú výrazný vzrast jeho ceny v krátkom čase.

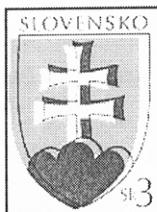
Zopakuje sa situácia z WIPA 1965, kedy bol upomienkový blok vypredaný spolu s výstavným katalógom už v prvý deň výstavy? Uvidíme. V každom prípade to bude dobrý obchodný artikel. Čiernotlač WIPA hárčeka vydaný v roku 1998 k tohtoročnej výstave WIPA 2000 je už teraz vypredaný.

Výstava WIPA 2000 bude bezpochyby mimoriadnou medzinárodnou filatelistickou udalosťou. Filateli si majú na čo tešiť. Bude to filatelistická show v našom susedstve a všetci slovenskí filateli sú od rakúskych kolegov na ňu srdečne pozvaní.

Zaujímate sa o túto výstavu podrobnejšie? Podrobne a najmä aktuálne informácie môžete získať na internetovej adrese www.wipa.at. Obidva výstavné bulletiny je možné započítať si na sekretariáte ZSF v Bratislave.

□ Ľubomír Floch

ODBORNÉ STATE · RADY · ZAUJÍMAVOSTI

OKIENKO ŠPECIALISTU

RUBRIKA PRE ŠPECIALIZOVANÝCH
ZBERATEĽOV SLOVENSKÝCH
POŠTOVÝCH ZNÁMOK

BARDEJOV 0,50 Sk

Vydanie výplatnej známky hodnoty 50 h bolo v emisnom pláne označené s podmienkou vydania „podľa potreby Slovenskej pošty“. Známka vyšla 1. februára 2000, od kedy platia vyššie poštové poplatky. Spotreba známky je veľmi vysoká, najmä na poštách, kde nemajú výplatné stroje, bez nej nie je možné vyplatiť najbežnejší list do 20 g (sadzba 5,50 Sk) prípadne doporučený list do 20 g (sadzba 13,50 Sk), pretože iná známka tejto hodnoty ani hodnoty 5,50 Sk zatiaľ nie je k dispozícii. Bohužiaľ, množstvo známok dodaných na poštu v deň vydania nezdopovedalo ich potrebe a hoci niekde bol ich predaj limitovaný prvá dodávka „zmizla“ v priebehu niekoľkých dní. Evidujeme tri dátumy tlače: 20., 21. a 27. januára 2000, všetko zo stroja Wifag 2. Nie je vylúčené, že existujú ďalšie dátumy z ja-nuára, ktoré sme nezachytili.

Prehliadnutý list 1 s autotronovými značkami (AZ) zo dňa 20.1.2000 mal číslo 31890. Perforačná zostava s malým priemerom otvorov. Španielsky lumeniscenčne-fosorescenčný papier s lesklým lemom. TF 2x100 známok.

Priečasť 1

Nové AZ. Krátká tenká vodorovná modrá čiarka pod ZP 1/97.

DV ZP 1/4 Tenká krátká vodorovná modrá čiarka vpravo od nominálnej hodnoty cez pravý rámček.

DV ZP 1/65 Tenká krátká vodorovná modrá čiarka nad ľavým horným rohom známky.

DV ZP 1/75 Modrá bodka vpravo od písmena „J“ nápisu „BARDEJOV“.

DV ZP 1/82 Modrý bod pod pravým dolným rohom známky.

DV ZP 1/98 Tenká krátká šikmá modrá čiarka na pravom okraji známky vpravo od letopočtu „2000“.

Priečasť 2

Štvorcová fialová FTS na hornom okraji vľavo. Krátká tenká vodorovná modrá čiarka nad ZP 2/9, vpravo od ZP 2/20 a 2/100.

DV ZP 2/1 Tenká krátká vodorovná modrá čiarka vľavo od letopočtu vydania „2000“.

DV ZP 2/3 Tenká krátká vodorovná modrá čiarka vpravo od pravého dolného rohu známky.

DV ZP 2/15-16 Tenká vodorovná modrá čiarka medzi známkami v úrovni nominálnej hodnoty (v perforácii).

DV ZP 2/35 Tri tenké krátké vodorovné modré čiarky nad strechami kostola a radnice.

DV ZP 2/43 Krátká vodorovná modrá čiarka medzi písmenami „KO“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/63 Modrá bodka pod favou sekeroú v znaku Bardejova.

DV ZP 2/96 Tenká krivá modrá čiarka v písmene „V“ nápisu „SLOVENSKO“.

Ďalšou zaujímavosťou známky sú početné stopy nepresnej moletáže na viacerých ZP, svedčiace o problémoch pri výrobe tlačovej formy. Nachádzajú sa v strednej zvislej časti známky: Šikmá modrá čiarka alebo viacéri čiarky okolo pravej šikmej strechy nad vchodom do kostola, niekde aj šikmé modré čiarky pri hornom rámciku nad mestským znakom (výraznejšie sú označené hviezdičkou (*)):

ZP 1/3, 23, 25, 27, 28, 33, 34, 36, 39, 40, 45, 50*, 52, 56*, 58, 59, 61, 67, 69, 71*, 72, 76, 77, 78*, 82, 83, 85, 87, 88, 89, 90, 97, 98, 99, 100,

ZP 2/1*, 7, 8, 11, 13, 15*, 19, 21, 26, 27, 28, 29, 33, 35, 41, 43, 44, 47, 48*, 50, 52, 56, 57, 61, 64, 65, 66, 69, 77, 78, 83*, 84, 86, 87, 88, 89, 90*, 95, 99, 100.

Všetky uvedené doskové vady sú malo výrazné, ale bude zaujímavé, či k nim nepreruďnú ďalšie pri očakávaných dotačiach známky.

VEĽKONOČNÁ ZNÁMKA „KRÍŽOVÁ CESTA“ 4 Sk

Známka bola tlačená na stroji Wifag 3 v dňoch 26.-27.1. 2000. Dátum tlače je pod ZP 46-47. Prehliadnutý list s autotronovou značkou zo dňa 26. 1. 2000 mal číslo 69118. Perforačná zostava s veľkým priemerom otvorov. Španielsky lumeniscenčne-fosorescenčný papier s lesklým lemom. TF 2x 50 známok.

Priečasť 1

Nové AZ.

DV ZP 1/6 Krátká tenká šikmá hnedá čiarka nad ľavým horným rohom známky.

DV ZP 1/21-22 Tenká vodorovná hneda čiarka medzi známkami pri rozmerovacích krížkoch.

Priečasť 2

Krátká tenká vodorovná hneda čiarka pod ZP 2/43.

DV ZP 2/6 Krátká tenká šikmá hneda čiarka vľavo od ľavého dolného rohu známky.

DV ZP 2/8 Krátká tenká vodorovná hneda čiarka pod pravým dolným rohom známky (v perforácii).

Okrem uvedených nevýrazných doskových vád možno pomerne bežne nájsť rozmazenú tlač - výrobnú vadu v dôsledku nekalitného stierania ocelotlače v tvare vilnoviek na rôznych ZP. □ Pripravil Miroslav Gerec

FALZIFIKÁT POŠTOVÉHO LÍSTKA VZORU „KRIVÁŇ“ NA ŠKODU POŠTY

Poštový lístok s natlačenou známkou, zobrazujúcou symbol Slovenska – tatranský končiar Kriváň – bol prvou celinou, ktorú vydala Slovenská republika krátko po svojom vzniku v roku 1993. Rozlišujeme dve vydania tohto lístka – prvé (CDV 1) má v lavej časti nad vodozrównou čiarou uvedenú menovú jednotku v čs. korunach (Kčs), kým na druhom (CDV 2) je predajná cena bez skratky meny, podobne, ako to bolo aj na poštových známkach v tej dobe. Lístky vytlačila bratislavská tlačiareň cenína Kasico dvojfarebným ofsetom. Zberateľsky zaujímavá je skutočnosť, že lístky so skratkou meny Kčs, pripravené zrejme ešte koncom roka 1992, sa do poštovej prevádzky dostali až neskôr, po vydaní lístkov CDV 2.

Lístky boli vyhotovené vo viacerých nákladoch, pričom katalóg udáva celkový počet vytlačených lístkov oboch vydán viac než 13 miliónov. Ide teda o veľmi bežnú slovenskú celinu, avšak lístok CDV 1 v nepoužitom stave má pomerne slúšny cenový záznam. Specialisti vyhľadávajú rôzne tlačové nedokonalosti, ktoré sa vyskytujú v pomerne hojnom počte. Zaujímavé sú aj skoré použitia lístka CDV 1, ktoré aspoň približne dokladajú uvedenie celiny do obehu (vydanie lístka so skratkou meny Kčs nebolo totiž v poštovom vestníku vôbec ohlásené).

Zdá sa však, že napriek pozornosti, ktorú špecialisti venovali poštovému lístku Kriváň od začiatku, jeho sériozne štúdium ešte len začína. Objav zásadného významu – dodatočné úpravy adresnej časti lístka – zverejňuje Ing.M.Gerec v Zberateľovi č. 3/2000 [1]. V tomto príspiveku by som rád upriamil pozornosť zberateľov slovenských celín na ďalší zaujímavý objav – falzifikát na škodu pošty, prvy a zatiaľ jediný svojho druhu v novodobej historii slovenských poštových cenín.

Na existenciu falzifikátov, ktoré boli zachytené v poštovnej prevádzke, upozorňuje už v roku 1993 vestník [2]: „Na základe zistení poštovej prevádzky oznamujeme, že medzi poštovými lístkami s vytlačenou známkou, podávanými na poštovú dopravu, sa vyskytujú fotokópie vyrábané rôznymi „podnikatelia“. V zmysle § 66 poštového poriadku pošta takéto ceniny neprijme, alebo ich vylúči z poštovnej dopravy. Preto venujte na všetkých poštách a prepravných uzloch zvýšenú pozornosť používaniu poštových lístkov. Falzifikáty sa vyznačujú jednofarebnou podtláčou, a to čierou alebo hnedou, pričom hnedá farba nemá nádych do fialova ako na originálnych lístkoch.“

Pri zistení falzifikátov poštových lístkov musia byť takéto zásielky vylúčené z poštovej dopravy a urýchlene odovzdané pracovníkom bezpečnostnej inšpekcie na príslušnom riaditeľstve pôst.

Ak sa falzifikát zistí pri podaji, pracovníčka listovej priečradky zásielku odmietne prijať na poštovú dopravu. Adresa odosielateľa, pripadne i predajcu takéhoto lístkov pošta urýchlene oznámi bezpečnostnej inšpekcií, ktorá zariadi potrebné v spolupráci s políciou.

(SP,š.p., 3146/93-OPC-1)

Ako vyplýva zo skromného opisu falzifikátov, jednalo sa zrejme o amatérsky vyhotovené napodobeniny na kopírovacích strojoch, aké sa ešte v dneš občas vyskytujú v poštovnej prevádzke a to bez toho, aby boli pozastavené, alebo aspoň zaťažené doplatným. Ide však o viacmenie jednotlivel pokusy jednotlivcov, ktorími je pošta utrápená iba v nepatrnom rozsahu.

Do tejto kategórie patrí zrejme i falzifikát, opísaný v [3], ktorý je však diskutabilný z hľadiska jeho efektívnosti pre výrobcu, keďže náklady na farebné kopírovanie presahujú nominálnu hodnotu, resp. predajnú cenu lístka.

Na rozdiel od týchto prípadov možno falzifikát, ktorý je predmetom tohto pojednania, považovať za skutočny falzifikát na škodu pošty, zhotovený zrejme v mnohotisícovom náklade a tlačovou technikou, veľmi podobnou ako u originálnych lístkov. Jeho zhotoviteľom nešlo o úsporu poštovného za svoje zásielky, ale o dosiahnutie nie zanedbateľného zisku z predaja falosných lístkov v distribučnej sieti. Aj rozsah finančného poškodenia Slovenskej pošty bol v tomto prípade podstatne väčší.

Pred rokmi som mal možnosť prezriet mnoho tisíc použitých lístkov z bežnej korešpondencie, spomedzi ktorých som vyberal – pravda, okrem iných zaujímavostí – aj rozličné farebné mutácie natlačenej známky. Fialovohnedá farba vyzkazovala celý rad odchýlok, obzvlášť zaujímavý a riedko sa vyskytujúci bol však výrazne do sivá zafarbený odtieň. Lístky ležali v krabiciach niekoľko rokov, až kym som ich (hlavne z priestorových dôvodov) nepodrobil selekcii. Pri podrobnejšom štúdiu sivkastých exemplárov som už púhym voľným okom zistil výrazné odchýly v kreste známky a pod lupou aj všetkých nápisov vytlačených čiernom farbou. Nedokonalosť obrazu známky ako i skutočnosť, že všetky lístky okrem jedného boli použité v Bratislave, resp. odoslané Bratislavčanom, vzbudila vo mne podezrenie na falzifikát. S touto moju domiemkou som sa obrátil na výrobcu lístka – tlačiareň Kasico, ktorý vo svojom stanovisku potvrdil, že tieto lístky nie sú jeho výrobkom a skutočne sa teda jedná o falzifikát.

Rozpoznávanie znaky falzifikátu voči originálu:

1. Farebný odtieň

Ako som uviedol už v predchádzajúcich riadkoch, falzifikát je charakteristický výrazným **sifofialovým** zafarbením na rozdiel od originálu, ktorý môžeme považovať za **hnedofialový** alebo **fialovohnedý**, rešpektujúc pritom rôznu sýtosť a pomerne širokú variabilitu tejto tlačovej farby. Dospoal som však nezistil originálny (pravý) lístok vo farbe aspoň približne pripomíajúcej odtieň falzifikátu.

2. Obraz známky

Kresba obrazu originálu je **jemná**, **šrafovanie** pripomína rytinu (predlohou známky na lístku bola známka ČSFR Pof. 2984 z r.1991, zhotovená oceľotlačou z plo-

chých platní), jednotlivé línie obrazu sú veľmi tenké a celistvé. Oblaky nad líniou horstva sú jemne šrafovane. Tvary písmen v nápisu „Kriván“ i v menách autorov známky (K. ONDREIČKA, M. ČINOVSKÝ) sú pravidelné, s rovnakou velkosťou, v prípade nápisu Kriván so zreteľnými pátkami a usporiadané v presnej vodorovnej líni. Za iniciálami mien sú zreteľné bodky.

Naproti tomu kresba horského masívu na falzifikáte je nezreteľná, línie sú hrubé, prerušované, jemnejšie časti kresby v miestach tenkého šrafovania úplne chýbajú. Oblaky pozostávajú iba z hrubších kontúrových čiar, jemné šrafovanie chýba. Písmená nápisu Kriván sú zreteľne tenšie, pátky sa strácajú, interpunkčné znamienka sú menšie a nepravidelného tvaru. Mená autorov majú ukončenie na dolnej línií nerovnomerné, za iniciálami mien chýbajú bodky.

3. Lavá časť adresnej strany

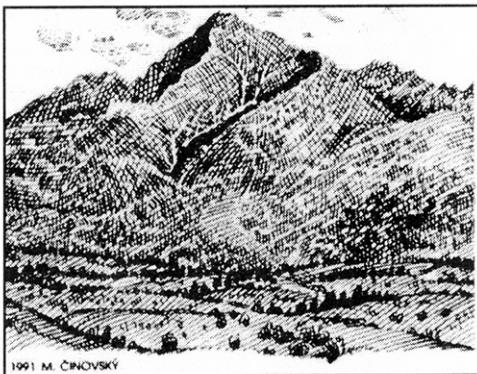
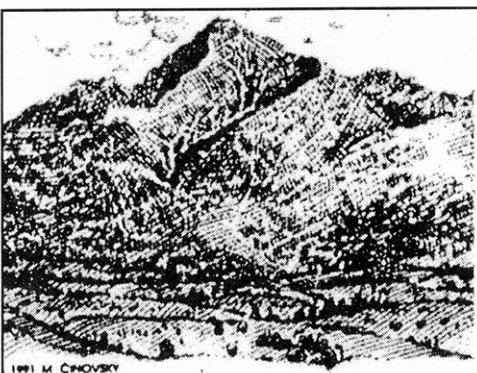
Písmená všetkých nápisov na originálnej celine sú osto ohrianičené a majú rovnomenrú hrubku, kým na falzifikáte sú ukončenia písmen nepravidelného tvaru, miestami zaoblené, hrubka jednotlivých častí písmen kolísce. Okienka pre PSČ odosielatela na falzifikáte pozostávajú z výrazne menších bodov nepravidelného tvaru, pričom v treťom okienku chýba v lavej zvislej línií treći bod zdola.

Presným premeraním adresnej strany originálu a falzifikátu sa zistili odchýlky vo vzdialostiach jednotlivých prvkov – nápisov, liniek a kresby známky (samořejme, vždy vztiahnuté len na časti vytlačené tou istou farbou), ktoré sa pohybujú rádovo v desatinách milimetra. Vzhľadom na to, že tieto odchýlky sú bežne dostupnými meradlami ľahko merateľné, neuvádzam ich v tomto prehľade charakteristických znakov. Z hľadiska rozpoznania falzifikátu majú len podradný význam. Uvedené charakteristiky falzifikátu plne postačujú pre jeho jednoznačnú identifikáciu aj menej skúseným zberateľom.

Štruktúrou, hrúbkou a sfarbením papiera sa falzifikát neodlišuje od originálu. Na falzifikátoch boli zistené odchýlky v orezani pokiaľ ide o rozmery a kolmost rezu, ktoré však nemožno považovať za charakteristický znak, napoko rozmytie falošného lístka sú vo výrobnjej tolerancii originálu.

Iným pozoruhodným znakom, ktorý sa však nevyskytuje na všetkých falzifikátoch, sú sčasti zdvojené písmená nápisu „Kriván“ a písmená K a O (K. ONDREIČKA), vytlačené hnedofialovou farbou. Z ich prítomnosti môžeme usudzovať na spôsob výroby falzifikátu. Originálny lístok bol vytlačený ofsetom v dvoch farbách – hnedofialovej a čiernej, pričom pre každú farbu bola vyhotovená osobitná tlačová platňa. Dokazuje to výskyt originálnych lístkov s vynechanou jednou alebo druhou farbou. Falzifikát bol vytlačený rovnakou tlačovou technikou ako originál – ofsetom, rozdiel spočíval len v spôsobe prípravy východzieho tlačového materiálu. Fašovatelia zrejme oskenovali originálny lístok (pričom došlo k eliminácii jemných častí šrafovania a k zhrubnutiu kresby) a takto získaný obraz v elektronickej forme prenesli na osvitové fólie, ktoré sa používajú na vyhotovenie samotných ofsetových tlačových platní. Pri konečných úprav-

vách budú zosnímanej grafickej predlohy, alebo fólie pre tlač hnedofialovou farbou boli odretušované časti (nápis, a nominálna hodnota známky), ktoré sa mali tlačiť čierной farbou. Zdvojené kontúry nápisov svedčia o nedokonalosti retušovania.

Charakteristické rozdiely v kresbe známky falzifikátu (hora) a originálu.

To, že sa tátu odchýlka nevyskytuje na všetkých fašovacích lístoch, môže mať dve príčiny. Prvá spočíva v úvahе, že po vytlačení istej časti listkov sa na chybnu prišlo, bola vyhotovená nová predloha a tlačová platňa bez tejto chyby. K tomuto kroku mohla viest fašovateľov obava z možného odhalenia falošných lístkov. Časový výskyt lístkov v poštovnej prevádzke (pozri ďalej) však takéto vysvetlenie nepotvrdzuje.

Druhé možné vysvetlenie je, že lístky sa tlačili v tlačových hárkoch s väčším počtom tlačových polí a zdvojené nápisy sa vyskytovali iba na niektorom (niektorých) z nich. Rozsah neodretušovaných častí písmen je sice na všetkých takýchto listoch úplne zhodný, to však nemusí ešte nutne znamenať, že sa táto chyba vyskytovala iba na jednom poli. Pri rozmnожovaní prímarnej zostavy (napr. 2 alebo 4 lístkov) sa mohla preniesť aj na ďalšie polia. Ako to však bolo v skutočnosti, sa už zrejme nedozvieme.

4. Výskyt falzifikátov

V súvislosti s výskytom falzifikátov na škodu pošty bývajú zaujímavé spravidla tri otázky – kto, kedy a kde? Kto ich zhотовil, kedy sa vyskytli v obchu a kde boli distribuované? Na prvé otázku by mohli dať odpoveď jedine orgány činné v trestnom konaní, pravda, ak sa nájdete žalobca. Na zvyšné dve otázky nám odpovedajú dochované exempláre. Prvé známe použitie je z 3.12.1995, ďalej exempláre nesú pečiatku z augusta 1996, ďalej januára a napokon z augusta 1997.

Kriváň

Zdvojené kontúry nápisov v obraze známky na falzifikáte (silne zváčšené)

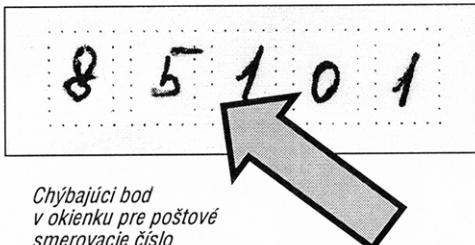
Väčšina falošných lístkov bola podaná v Bratislave, dva v Komárne, avšak i v tomto prípade je odosielateľom Bratislavčan, teda lístky boli zrejme zakúpené tiež v hlavnom meste. Jediný lístok pochádza z Bučian, avšak vzhľadom na blízku geografickú polohu tejto obce od Bratislav je možné, že i tento odosielateľ zakúpil v Bratislave. Falšovatelia teda s najväčšou pravdepodobnosťou pôsobili v Bratislave, kde boli najpriaznivejšie podmienky na vybudovanie distribučnej siete prostredníctvom väčšieho množstva malopredajcov. Aby sa faľšovanie lístkov vyplatilo, museli byť vytlačené vo veľkom množstve a ich distribúcia v menších mestách či obciach by mohla byť nápadná a tým značne riziková. Falšovatelia zrejme kalkulovali aj s pomerne malou vnímanosťou kupujúcich, ale i poštového personálu voči drobným odchýlkam od originálu ako aj s tým, že pri strojovom spracovaní veľkého množstva zásielok v Bratislave bude odhadenie falzifikátov malo pravdepodobné. Zdá sa, že tieto kalkulácie im naplno vyšli, vedľa falzifikátov distribuovali do predajnej siete prinajmenšom po dobu viac než dvoch rokov. Zaujímavé pritom je, že zaznamenaný časový výskyt falošných lístkov Kriváň je v období, keď sa tieto používali súbežne s lístkami vzoru „Štátne znaky“ a najmä vzoru „Devín“, ktorý ich v roku 1995 plne nahradil. Pravdepodobným dôvodom toho, že si falšovatelia vybrali za predmet svojej nekalej činnosti práve lístok vzoru Kriváň je skutočnosť, že tieto lístky sa dali vďaka kontrastnosti kresby a sýtosti farebných odtieňov pomerne ľahko reprodukovať a tlačiť len dvojfarebne. Lístok „Štátne znaky“ by vyžadoval štvorefarebnú tlač a ružové pozadie lístka „Devín“ by sa veľmi obtiažne kopírovalo. Je tiež možné, že s tlačou lístkov započali už v skoršom období, z ktorého som však nemal k dispozícii rozsiahlejší študijný materiál.

Je obťažné odhadnúť, akú škodu spôsobili výrobcovia týchto falzifikátov svojím konaním Slovenskej pošty. Napriek tomu, že počet nájdených falzifikátov tvorí iba nepatrúč časť z celkového počtu lístkov, z ktorých boli vybrané, v absolútnych číslach mohlo ísť o desatisice, možno stotisice exemplárov, ktoré po splnení svojej úlohy skončili na smetisku. Aj po zohľadení určitých ná-

kladov na tlač a províziu distributérov a predajcov, mohlo ísť o celkom lúkatívny zárobok na účet pošty.

Svojím rozsahom ide zrejme o doteraz najrozšiahlejší prípad falšovania poštové ceniny na škodu pošty na Slovensku. Existencia falzifikátov tohto druhu by mala byť dostatočným dôvodom na Slovenskú poštu, aby sa väčšie zaoberala účinným spôsobom ochrany poštových cenín pred faľšovaním. Mikrotext adresnej linky, zavedený už na lístku Devín, sice môže napomôcť k dodatočnému rozpoznaniu prípadného falzifikátu, avšak v bežnej poštovnej prevádzke je ako aktívny ochranný prvok takmer bezvýznamný.

Slovenská pošta by mohla už tažiť zo skúseností, ktoré získala Česká pošta s falzifikátmi na jej úkor, ako aj s následným zavádzaním a účinnostou ochranných prvkov na poštových lístkoch. Iba na prvý pohľad rozpoznatelné označenie pravého lístka (napríklad tažko a len za cenu veľkých nákladov napodobiteľným hologramom) môže byť skutočne účinnej v boji proti faľšovateľom a to aj v bežnej poštovnej prevádzke.

Chýbajúci bod
v okienku pre poštové
smerovacie číslo

Falzifikáty na škodu pošty, napriek svojmu zavrhnutia hodnému pôvodu, sa obvykle tešia oblube zberateľov – špecialistov. V použitom stave sú atraktívnym doplnkom specializovanej alebo študijnej zbierky. Aj keď už nemusíme so „závierou“ poškufovať poza Moravu, kde faľšovanie nie len celín, ale i poštových známkov dosiahlo už takmer nekontrolovateľné rozmer [4], [6] a falzifikáty sa fotujú už aj so zámerom ich priamej distribúcie medzi filatelistov [5], treba si uvedomiť, že ide o jav škodlivý nízeln hľadisku vydavateľa poštových cenín, ale, ako sa ukazuje práve v ČR, môže škodiť i filateli samotnej.

Ďakujem aj touto cestou Ing.M.Gerecovi z Košíc za cenné, pripomienky a doplnky, ktoré napomohli k spracovaniu tohto príspevku.

□ Miroslav Bachratý

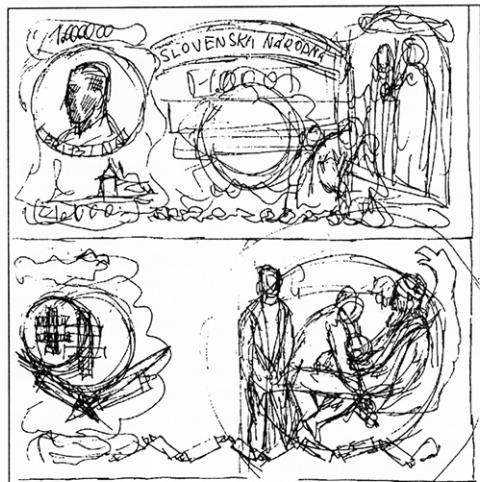
Literatúra:

- [1] Gerec Miroslav: Objav retuší poštového lístka „Kriváň“ CDV 2 ; Zberateľ č. 3/2000
- [2] Úradný vestník Slovenskej pošty 19/1993
- [3] Tekel, Jozef: Falzifikát celiny na škodu pošty; Merkur Revue 5/99
- [4] Gerec, Miroslav: Čo sa vám môže stať v Čechách...; Zberateľ 1/2000
- [5] Hankovec, Pavel: Padělky známky 3 Kč Brno na pokračování; Filatelie 2/1996
- [6] Nygrýn, Zdeněk: Nový a velmi nebezpečný padělek ke škodě pošty; Filatelie 2/1998

GENÉZA UMELECKÉHO NÁVRHU SLOVENSKEJ TISÍCKORUNÁČKY Z ROKU 1940

V predošлом článku venovanom slovenskej päťdesiatkorunáčke sme sa zoznámili aj s viacerými poznatkami o súťaži na získanie umeleckých návrhov na nové slovenské bankovky vyhlásenej 12.3.1940. Preto sa dnes môžeme zaoberať priamo dlhou a zložitou cestou, ktorou musel autor návrhu – akademický maliar Štefan Bednár i celý kolektív ludí, ktorí s ním spolupracovali, prejsť, kým táto bankovka nedospela do podoby, akú všetci dobре poznamé.

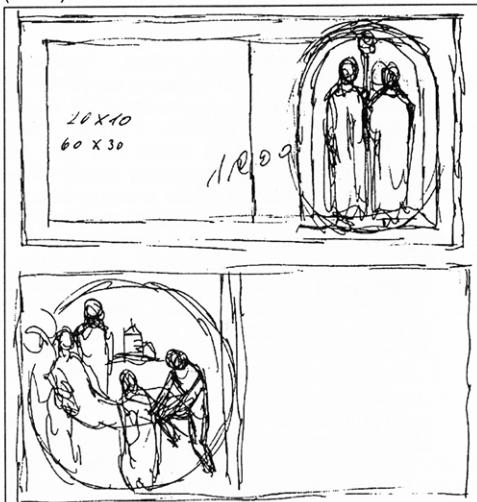
Pôvodný návrh tejto bankovky sa pravdepodobne nezachoval, resp. zatiaľ neboli nájdený. Zápisnice zo schôdzky komitétu a priložené schematické náčrtky však naznačujú, že pôvodný návrh Š. Bednára na lícu a rub 1000-korunáčky mal veľmi podobnú koncepciu ako jeho neskôr realizovaný návrh rubu stokorunáčky. Medzi návrhmi na obe bankovky dokonca dochádzalo pri hľadaní optimálneho riešenia k výmene jednotlivých motívov.

Obr. 1 - Hrubý náčrt líca (hora) a rybu (dole) približne zodpovedajúci povodnému návrhu S. Bednára na 1000 Ks II 1940 (skutočné rozmery 195x105 mm)

Stav návrhu v čase druhej schôdzky komitétu 15.6. 1940 zhruba zachytáva náčrt reprodukovaný na obr. 1. Na lící upravo od panelu s textom ohraničeného horé oblúkovitým pásmom s nápisom SLOVENSKÁ NÁRODNÁ BANKA mali byt tri kľačiace postavy prijímajúce vieru z rúk sv. Cyrila a Metoda, vľavo v strede bol portrét kniežaťa Pribinu, pod ním obraz románskej rotundy (neskôr použitý na stokorunáčke, porovnaj obr. 5). Na rube upravo bola scéna z legendy o troch prútoch Svätoplukových, vľavo bol dvojitý kríž v kruhu a pod ním skrižené meče.

K figurálnym kompozíciam mal komitét výhrady. Vytýkal autorovi chaotické usporiadanie (... "samá ruka, samá noha") a navrhovalo skrátiť vrkoče zobrazených postáv a modeláciu rúk a nôh podľa živých vzorov, preskúpiť figury a napokon aj upraviť rezby na stípe v Svätoplukovej komnate. Prof. Droppa autora poučil, že obrazy majú byť len na bankovkách vyššej hodnoty a odporučil mu preniesť portrét kniežaťa Pribinu z lícia 1000-korunáčky na líc stokorunáčky, kde by nahradil portrét prezidenta Tisu. Zámer komitétu zjednodušíť figurálne kompozície a odstrániť ich chaotickosť naznačujú nemomentované schematické náčrtky (obr. 2). Išlo však o prílišné zjednodušenie, ktoré by bolo bezpochyby na úkor určitej monumentálnosti, ktorú najvyššia bankovka, predstavujúca navyše značnú hodnotu, mala mať. Snahu pomôcť autorovi pri stvárnení jednotlivých figúr ukazujú detailné náčrtky figurálnych kompozícii od Dr. Cincíka z 4.7.1940 (obr. 3).

Obr. 2 - Náčrtky členov hodnotiaceho komitétu vyjadrujúce ich zámer zjednodušiť figurálne kompozície na 1000 Ks II 1940 (lice – hore, rub – dole, skutočné rozmery 150 x 85 mm)

Ďalšiu fázu úprav zodpovedajúcu zhruba stavu po piatej schôdzkej komitétu z 5.11.1940 zachycuje hrubý, čiastočne kolorovaný náčrt reprodukovaný na obr. 4. Úpravy oboch strán bankovky brali už do úvahy umiestnenie vodotlače zhodné s konečnou podobou stokorunáčky. Na lící sú už postavy vierožvestov i kľačiacej rodiny približne upravené podľa detailných náčrtkov Dr. Cincíka. Na rube je vypustený obraz kniežaťa Pribinu a rotundy, (použitý bol na lící 100 Ks na mieste portrétu prezidenta Tisa, jeho použitie v stave úprav návrhu 100-korunáčky ukazuje obr. 5). Scéna z legendy o troch prútoch Svätoplukových sa presúva na lavú stranu bankovky, pričom stojace postavy synov sú podľa odporučenia prof. Dropped posunuté do pozadia. Z náčrtu je zrejmé, že komitét hľadal optimálne proporcie veľkosti jednotlivých postáv (slabo naznačené vyššie postavy oboch stojacích

synov, bližšie konečnej podobe bankovky). Stvárnenie legendárnej scény, kompozícia s mečom, zväzkom prútot a listinou, ornamentálne pásy pri hornom a spodnom okraji a tvar ružice okolo hodnotových číslíci pripomínať stav na konečnej podobe líca. Od konečnej podoby sa líšia vlastne iba svojou polohou.

Na tejto schôdzi komitét navrhol mnohé drobné úpravy a rozhadol, že základná farba bankovky bude tabaková hnedá, pričom jedna podtláč bude červenkastá a druhá zelenkasto-modrá. Konkrétne riešenie malo by urobené tak, aby výsledný farebný dojem zodpovedal škíciam. Z obáv pred „niekedy divokým vukom Čechov“ však komitét nechcel zveriť konečné farebné riešenie tlačiarne. Navrhnuté farebné riešenie fakticky zodpovedá konečnej podobe bankovky.

Rámcové formulácie zápisníc však ukazujú, že komitét spolu s autormi len hľadalo riešenia, ktoré by predložené návrhy umožnili upraviť do konečnej podoby. Zápisnice zo 6. až 9. schôdze chýbajú, pričom práve niektorá z nich zásadne ovplyvnila budúci vzhľad bankovky. Zo zápisnice z 13. schôdze z 19.5.1941 vyplýva, že na prelome rokov 1940 a 1941 SNB návrhy odovzdala TB NBCM v Prahe, ktorá navrhla hlboké zásahy do návrhu. Tieto návrhy boli možno motivované tým, že na každej strane bankovky, v stave zachytenom približne na obr. 4, dochádzalo k značnej nevyváženosťi hmoty. Na jednej strane líca i rubu sú zložité figurálne kompozície vytvárajúce „fažké“ tmavé polia, zatiaľ čo na protifažke strane je ponechané voľné miesto na vodoznak. Bankov-

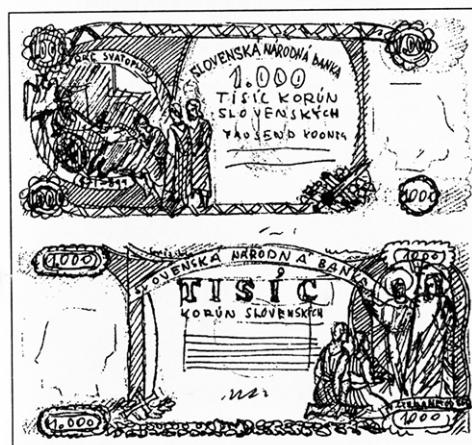

Obr.3 - Detailné náčrtky figurálnych kompozícii poskytnuté Š.Bednárov, Dr.Cincíkom (skutočné rozmery - 110 x 100 a 115 x 110 mm)

ka tak vždy „padá“ na jednu stranu. Preto aj komitét tieto návrhy zväčša prijal.

Od pôvodného riešenia líca sa celkom ustúpilo. Nahradili ho preskupené kompozičné celky určené pôvodne na rub bankovky. Scéna z legendy bola presunutá na pravú stranu líca. Kompozícia s mečom bola stranovo prevrátená a presunutá do ľavého spodného rohu panelu s textom. Náписy uložené pôvodne do oblúka boli úplne odstránené. TB NBCM navrhla aj úplne nové riešenie rubu s dominantnou ornamentálnou ružicou so štátnym znakom a zložitou rastlinou a živočíšnou ornamentikou v jemných pastelových farbách (tentoraz návrh sa stal archetypom úpravy rubu viacerých papierových platidiel protektorátu i obnovenej ČSR). Komitét návrh TB NBCM čiastočne upravil. Červeno-modrú stuhu s bielym nápisom SLOVENSKÁ NÁRODNÁ BANKA lemujúcu po vnútornnej strane široký ornamentálny rám bankovkového pola na rube nechal len pri hornom a spodnom vnútornom okraji ornamentálneho rámu. Bočné časti rámu dal zúžiť, ale so zachovaním štýlu ornamentiky. Ornamentálny štítok v pravom hornom rohu ostal zachovaný podľa návrhu TB NBCM, ale štítok v dolnom pravom rohu mal byť ornamentálne prispôsobený rámkumu bankovkového pola. Štátny znak bol prispôsobený presne norme. Tieto úpravy bezpochyby prispeli k vyváženosťi celej kompozície a zodpovedajú konečnej podobe bankovky. Komitét si ďalej želal v podtláčach i na „zbernej doske“ uviesť iniciály SNB. Tento návrh sa však neuskutočnil. Vyplýva z toho, že po tejto schôdzi boli urobené ešte ďalšie drobné korektúry. Možno k nim došlo na 17. a 18. schôdzi, z ktorých sa tiež zápisnice nezachovali.

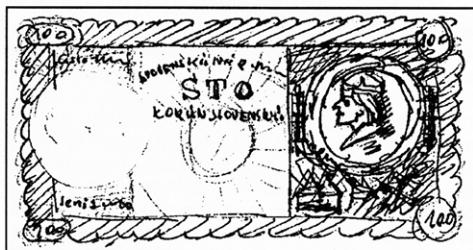
Zo zachovaných dokumentov je zrejmé, že autorom umelcovského návrhu nie je iba Štefan Bednár, ako sa uvádzá v doteraz publikovaných prácach, ale aj ďalší výtvarník z ateliéru TB NBCM v Prahe. Jeho meno je zatiaľ neznané. Lenže iba zdanivo. Z výtvarníkov, ktorí v tomto ateliéri vtedy pôsobili a zúčastnili výtvarného riešenia papierových platidiel prichádzajú do úvahy vlastne len tri mená: Bohumil Heinz, Bedrich Fojtášek a Jindra Schmidt. Z uvedenej trojice môžeme hned vylúčiť B. Heinza. Jeho štýl bol úplne iný. J.Schmidt bol predovšetkým rytec. Najpravdepodobnejším autorom je preto grafik B.Fojtášek. Pre jeho autorstvo svedčí niekoľko okolností.

Obr.4 - Hrubý, čiastočne kolorovaný náčrt (podtláče sú naznačené červenkasto až svetlo fialovo, hlavná tlač zelenkasto a čierne) zodpovedajúci návrhu 1000 Ks // 1940 úpravenému po piatej schôdzi komitetu 5.11.1940 (skutočný rozmer 185 x 85 mm)

Ak si odmyslíme farebné riešenie rubu slovenskej 1000-korunácky a všimneme len grafickú stránku jeho riešenia a pokúsime sa hľadať analógiu s inými papierovými platidlami, vyvstane nám hned nápadná podobnosť s niektorými prvky z rubu protektorátnej stokorunáčky z roku 1940, ktorá vznikala takmer súčasne. Je to najmä podobné šrafovanie kvetov, podobné lemovanie vnútorného okraja širokého ornamentálneho rámu stuhou s negatívnym písmom. Napokon je to aj samotný široký ornamentálny rám na rube stokorunáčky, ktorý sa svojou rovnakou šírkou približuje pôvodnému riešeniu pražského protinávrhu rubu 1000-korunáčky v tom stave, aký prerokoval komitét na svojej 13. schôdzi (pozri vyššie).

Je tu však aj ďalšia nápadná analógiu – 1000-korunáčka z roku 1945, ktorú ako vieme tiež navrhol B. Fojtášek. Celá kompozícia líca i rubu tejto bankovky je v základných črtách prevzatá z rubu slovenskej 1000-tisíckorunáčky. Sú do nej len zasadnené iné obrazové a ornamentálne prvky. Dokonca aj riešenie „kupónu“ na rube je len zjednodušenou variáciou kupónu na rube slovenskej 1000-korunáčky. Ak si môžeme porovnať aj nevydanú 1000-korunáčku z roku 1951, potom vďaka jej farebnému riešeniu (hnedkastá farba) nám tieto väzby vyvstanú ešte nápadnejšie.

Obr.5 - Líce jednej zo starších fáz úprav návrhu stokorunáčky. V pravej časti je portrét kniežata Pribinu a silueta románskej rotundy prenesená z pôvodného návrhu 1000-korunáčky (ručne kolorované, hlavná farba zelenkastá, podtláče ružové). Skutočný rozmer návrhu je 112 x 68 mm.

Možno teda vysloví hypotézu, že slovenská tisíckorunáčka je v skutočnosti spoločným dielom Štefana Bednára a Bedřicha Fojtáška. Nesmieme však zabudnúť aj na značný podiel prof. V. Droppu a Dr. Jozefa Cincíka, ktorí postupne úpravy pôvodného návrhu zásadne ovplyvňovali. Vyslovenú hypotézu o autorstve B. Fojtáška však treba preukázať ďalším bádaním.

Z technického hľadiska je významné, že zložité farebné riešenie nového návrhu rubu 1000-korunáčky zrejme viedlo k odporúčaniu použiť na jeho tlač Orlovovu pestrotlač. S touto technikou mala TB NBCM skúsenosť už pri 100 Kč III 1931 a 1000 Kč III 1934. Súhlas komisie so zásadnou zmenou celej podoby tejto bankovky tak vytvoril príležitosť k ďalšiemu ojedinelému experimentu s touto pozoruhodnou a, žiaľ, nedocenenou tlačovou technikou. Ale o tom až niekedy neskôr.

□ Zbyšek Šustek

DUCAT ŽIGMUNDA LUXEMBURSKÉHO

Žigmund Luxemburský razil v rokoch 1727-1430 v dejinných uhorských kráľov ojedinelý nominál *ducat*, mincu s malým obsahom striebra. Jeho hodnota bola 1/10 denára a bol razený vo viacerých uhorských mincovniach. Na averze mince je vyobrazený dvojitý kríž s mincovou značkou, na averze je postava svätého Ladislava. Prieber mince sa pohybuje okolo 10 až 11 mm.

Vyobrazená minca bola podľa mincovej značky *n-s* mincového maistra *Stephanusa Remetela* razená v mincovni Veľká Baňa (mad. Nagybánya, dnes je to mesto Baia Mare v Rumunsku). Podľa literatúry Artura Pohla AKADEMISCHE DRUCK-U. VERLAGSANSTALT - GRAZ a AKADEMIAI KIADÓ BUDAPEST 1982, pod číslom 123-10 tab. 52, bola minca určená pre „serbischen Despoten“.

□ Milan Burian

ZAUJÍMAVÝ FALZIFIKÁT TROJGRAJCIARA FERDINANDA II.

Počas vlády Ferdinanda II. v rokoch 1619-1637 bolo razené veľké množstvo rôznych druhov mincí v rozličných vládnych, mestských, cirkevných a súkromných (väčšinou prenajatých) mincovniach.

Kvalita razených strieborných mincí bola rôzna, najmä tzv. *kiprové mince* - mince z obdobia veľkej inflácie, malí nízky obsah striebra. Vyobrazená minca Ferdinanda II. však medzi ne nepatria - je totiž medená a len postrriebrená. Podľa Ludwiga Herineka, ktorý vo svojej práci ÖSTERREICHISCHE MÜNZRÄGUNGEN VON 1592-1657, Wien 1984, vyobrazenú mincu pripisuje (aj keď s

otáznikom) pod číslom 1339a *Baltazárovi Zwirnerovi* a to ako falzifikát razený v mincovni Troppau, čo je mesto Opava na severnej Morave.

Falzifikát má nasledujúci opis:

Averz: FERDI.II.D:G.(3)RIS.A.G.H.B.RE.

Reverz: ARCHIDV.A.D.BVR.CO.TY.1626

Meno Baltazára Zwirnera je väčšinou spájané so zhôšovaním akostí mincín (aj keď razil aj kvalitné mince). Ako mincovní majster pôsobil v mincovniach mnohých miest - Olomouc (1621-1624), Viedeň (1624), Brno (1624), Nisa (1623-24), Hlohov, nem. Glogau (1623), Pole (1625), Opava (1623) a rokoch 1623-24 pôsobil aj v Bratislave.

□ Milan Burian

POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ

Naša poštová správa umožňuje podávateľom väčšieho množstva poštových zásielok, uhrádzat poplatky, za ne neskoršie ako pri podaní, teda poskytuje úver. Úver je poskytovaný na základe „Podmienok používania úveru poštovného“.

Ziadost na poskytnutie úveru podáva žiadateľ na predpisom tlačive, ktorý doplní údajmi o účte v peňažnom ústave z ktorého budú vykonané platby a dokladmi o výške doterajšieho poštovného. Uverovanie poštovného sa poskytuje iba tým, ktorí platia mesačne za poštové poplatky minimálne 3000,- Sk. Bez ohľadu na túto výšku sa úverujú iba poplatky za staničné listy a odpovedné zásielky. Úver poštovného sa môže využívať na všetky alebo len niektoré poplatky platené pri podaní v tuzemskom i medzinárodnom styku, ktoré sa inak uhrádzajú známkami, v hotovosti alebo odtlačkami výplatného stroja. Uverovať sa môže i doplatné za odpovedné zásielky. Pri nedodržaní podmienok môže poštová správa zrušiť úver poštovného.

ÚPRAVA ÚVEROVANÝCH ZÁSIELOK ■ Zásielky podávané na úver musia mať v ľavom hornom rohu adresnej časti presný názov a adresu odosielateľa, v pravom hornom rohu tejto strany zásielky musí byť poznámka „Poštovné úverované“. Na zásielkach do cudziny musí byť poznámka „Taxe percue“, doplnená o výšku výplatného. Pri podávaní balíkov musí byť táto poznámka uvedená na sprievodke, na mieste určenom na nalepenie známk. Poštové poukážky musia mať túto poznámku na každom svojom diele. Zásielky, ktoré nespĺňajú tieto podmienky, pošta vracia na doplnenie, opravu alebo ich povahuže za nevyplatené.

PODÁVANIE ÚVEROVANÝCH ZÁSIELOK ■ Úverované zásielky sa môžu podávať iba pri priečadke pošty, ktorú na základe návrhu žiadateľa určí správa pošti. Zásielky s poznámkou „Poštovné úverované“ vložené do poštových schrának sa považujú za nevyplatené. Zásielky podávané ako úverované sa podávajú s úverovými lístkami, kde sa uvádzajú presná adresa odosielateľa a dátum podania zásielok. Uverové lístky sa číslujú v rámci dekád. Pred každým podaním odosielateľ zapísie do úverového lístku úhrnný počet obyčajných zásielok podľa ich druhov a výplatného a vypočítá úhrannú sumu poplatkov za ne. Pri zapisaných zásielkach sa používajú podacie hárky. Úhranná suma úverovaného poštovného sa uvedie na

priľahlý riadok úverového lístka. Pošta potvrdí prevzatie zapisaných zásielok v poštovom podacom lístku. Správnosť úverovaných poplatkov, zapisaných v úverovom lístku potvrdí pošta na jeho pripise, prvopis si po-nechá.

UHRADA ÚVERU POŠTOVNÉHO ■ V poslednom pracovnom dni dekády zostaví podávateľ zoznam úverových lístkov podľa ich pripisov a odovzdá ich pošte. Úverované sumy sú splatné mesiac pozadu a to najneskoršie do desiateho dňa nasledujúceho mesiaca.

Z filatelistického hľadiska sú zásielky podávané úverované málo oblúbené. Dajú sa však využiť napríklad pri dokladovaní spôsobu úhrady poplatkov za rozličné druhy poštových zásielok, tlačivá používané pri ich podávaní môžu dokladovať menej bežné použitie denných poštových pečiatok.

□ Dušan Evinic

Prameň: Smernica na úverovanie poštovného - Podmienky používania úveru poštovného

Ďalšia kráľovská svadba

Po svadbe v kráľovskej rodine Veľkej Británie v lete minulého roku, začína decembra 1999 i ďalšiu kráľovskú svadbu. Ženil sa belgický korunný princ Filip. Jeho manželkou sa stala kniežná Mathilda d'Undecken d'Acozová. Prirodené, bez svadobných známk sa ani tato svadba neobrábila. Portrét oboch novomanželov prináša známka 17 BEF, na priležitosťnom hárčeku sú okrem princea a princejnej aj ich rodičia. Na hárčku (21 BEF) je portrét mladomanželov z rodičnej fotografie oddelený zúbkovaním. □ Zc

Thajské kráľovské jubileum

Známková tvorba Thajska v roku 1999 bola v znamení 72. výročia narodenia kráľa Bhumibolu Adulyadeja - Ramu IX. Už v prvom polroku vyšli dve emisie: Kráľovské paláce na videó a

portrét kráľa na troch výplatných známkach ako doplnkové nominálne hodnoty. V druhom polroku vyšli ďalšie štyri výplatné známk s portrétom kráľa, jedna z nich s doteraz najvyššou nominálnou hodnotou vobec - 500 bahtov, a najmä 9-známková séria, ktorá vyšla v októbri. Táto séria je zaujímavá motívom a vusknej celkovou kompozíciovou. Sú to farebné obrazy zo života kráľa od jeho nastúpenia na trón až po súčasnosť. Známky vynikajú grafickým spracovaním, jemnými farbami i tlačiarenským vyhotovením. V thajskej známkovej tvorbe budú určite zaujímať popredné miesto. Ich autor, thajský grafik T. Ponchainwong, získal už pri predložení ich návrhov vysoké kráľovské uznanie. □ Zc

FILATELISTICKÉ ETUDY

Autor dnešného príspevku, významná osobnosť slovenskej organizovanej filatelie, nastoluje otázky o niektorých súčasných trendoch vývoja filatelie. Veríme, že príspevok podnietí záujem filatelistov i širšej verejnosti o tieto aktuálne otázky.

MÁ FILATELIA V MODERNEJ SPOLOČNOSTI BUDÚCNOSTЬ?

Tento problém rezonuje nielen medzi predstaviteľmi filatelistických organizácií v mnohých, predovšetkým európskych krajinách, ale aj na zhromaždeniach a vo vrcholných orgánoch iných inštitúcií, ktorých sa poštové známky spoločensky i profesionálne dotýkajú, no často i na schodzach ich najnižších zložiek. Ide tu najmä o filatelistické zväzy, vydavateľov poštových známkov, obchodné podniky a zástupcov filatelistických časopisov, vydavateľov katalógov a literatúry vôbec.

Poukazuje sa predovšetkým na to, že nebýavalý rozvoj elektroniky na úseku médií každého druhu i dostupných prostriedkov všeobecnej komunikácie priniesli výrazný preverat i do vydavateľskej a zberateľskej oblasti vztahujúcej sa na záujem o dokumenty komunikácie, ktoré sa stavajú pred našimi ľuďmi historickými. Pritom sa s ne- odskripteľnou nostalgiou hovorí o znižovaní počtu organizovaných filatelistov, o klesajúcim záujme o filatelistické aktivity, napríklad výstavy poštových známkov, zdôrazňuje sa nedostatočnosť finančných prostriedkov a ochota poskytovať podporu týmto aktivitám a zaznamenáva sa minimálny záujem o zbieranie poštových známkov medzi mládežou.

Tieto otázky tvorili významný podiel i na posledných kongresoch Medzinárodnej federácie filatelistov (FIP), konferenciach filatelistických žurnalistov (AIJP), obchodníkov, vydavateľov filatelistickej literatúry a tiež na konferenciach Svetovej poštovej únie (UPU). Je to správne. A ešte správnejšie je hľadať nové cesty oživenia filatelie všeobecne i na jej jednotlivých úsekoch. Teda jednoducho - ide o odstránenie obáv o budúcnosť tejto najrozšírenejšej kultúrnej zberateľskej

záľuby. Vždy sa sice deklarovala spolupráca uvedených organizácií, konkrétny výsledok však neboli dostatočne viditeľny. Preto sa s veľkou nádejou privítalo utvorenie organizačnej štruktúry na skvalitnenie tejto spolupráce na kongrese FIP v roku 1999 v Miláne i na konferencii Svetovej poštovej únie v Pekingu - založenie Svetovej organizácie na podporu a rozvoj filatelie.

To je však len vrchol pyramídy problému, ktorý je problémom nových ciest filatelia a jeho budúnosti. Od neho veda záleži. Ale koreň jeho riešenia je - a v tom sa plne zhodujú filatelistické zväzy - v jeho základe. Ako tento môžu pomôcť tí najpovolenejší, ako môžu do tejto cesty najvýstížnejšie zasiahnuť národné, krajské, regionálne a najmä miestne organizácie filatelistov?

Radi konštatujeme, že o filateliu môžeme už smelo hovoriť ako o kultúrnej zberateľskej záľube, ktorá môže byť neposledným prostriedkom v kultúrnom živote spoločnosti. A je potrebné, aby sa organizácie filatelistov na všetkých organizačných stupňoch viac aj v skutočnosti cítili súčasťou tejto spoločnosti a ich miesta v nej. Preto spoločnosť - na druhej strane - musí použiť túto kultúrnu náplň, poslanie filatelia v súčasnosti i možnosti tejto záľuby viditeľne prospievaj spoločnosti. Teda zúčastňovať sa spolu s inými organizáciami, združeniami i štátnymi a verejnými orgánmi a ich predstaviteľmi na živote spoločnosti.

I my na Slovensku máme takéto dobré vzory aj skúsenosti. A nemusíme ich daleko hľať. Len si spomeňme na výstavy poštových známkov, ktoré sú najvýraznejším prostriedkom verejného vystupovania filatelistov s výsledkami svojej práce. A to nielen výstavy vyššieho rangu, ale i tie najjednoduchšie - propagačné. Tie robili jedinečnú službu filateliu i spoločnosti. V kultúrnych domoch, v podnikoch, na školách, v mestách, mestečkách i na dedinách, pri rozličných udalostach a výročiach.

Ministerstvo dopravy,
pošt a telekomunikácií SR

VYSOKÉ TATRY
na slovenských poštových známkach

Propagačný bulletin „Vysoké Tatry na slovenských poštových známkach“, ktorý sa MDP SR prezentovala na 22. kongrese SPU v Bejjingu. Slovensko - anglický text je bohatu ilustrovaný a doplnený aj originálnymi známkami vložený do bulletínu v hawidkách

Často boli - ak nie vždy - spoločenskou udalosťou pre široký okruh návštěvníkov. Nimi organizovaná filatelia vošla do povedomia spoločnosti, počítalo sa s ňou a plnila svoju spoločenskú úlohu v daných podmienkach. Nikto sa o jej budúcnosť nebál.

Každé spoločenské zmeny vyplývajú a odrážajú sa i v nastolovaní nových cest aj v záujmových organizáciách. Netreba sa ich bať, treba hľadať a nachádzať svoje miesto činnosti v ich rámcu. Verejná činnosť filatelií a jej učinkovanie a prezentovanie utíchla. Áno, vyskytli sa v našej zberateľskej zálobe a v jej zapojení do verejného diania niektoré, niekedy nie malé prekážky. Štastie, že nie všeade. Kde si najmä miestne organizácie dokážu udržať i zveladíť pozitívne pôsobenie v spoločnosti, tam i v zmenených a tažších podmienkach žijú a priaznivo pôsobia. Tak napríklad v Nitre, Trnave, Leviciach, Kežmarku, Martine, Trenčíne, Košiciach, Ružomberku, Malackách, Močenoku, Rožňave a inde.

Peknú tradíciu zaviedla Slovenská pošta v spolupráci s filatelistickými organizáciami pri príležitosti uvádzania nových poštových známok do obchu. Vidíme, že sú to užitočné podujatia pre všetkých ich účastníkov - i tých, ktorí sa s organizovanou filateliou vôbec nestretávajú. Toto je bežná prax pre organizovanú filateliu napríklad v Belgicku, Francúzsku, Taliansku, Nemecku, Rakúsku, Švédsku, Nórsku a v mnohých ďalších krajinách. Pravda, to je len jeden spôsob hlasu, že filatelia žije, že je tu.

Otázka získavania nových členov, najmä mládeže, je skutočne vážna a nielen u nás. Faktom je, že v posledných rokoch nastal rýchly rozvoj aj v oblasti záujmovej činnosti, ktoré volajú do svojich kruhov mládež, a že sú v súčasnosti veľmi mnohoraké a atraktívnejšie než filatelia. Poukazuje sa najmä na explóziu elektroniky a jej stále výraznejšie vplývanie na záujmy mladých od ich najútlejsieho veku. Ale ani v predchádzajúcich obdobiach sa mladí k filateliu nejakovo nehrnuli. A filatelia žila.

Propagáciu filatelií je u nás hodne dlžná i poštová správa. Niektoré však pošty na propagáciu i predaj známok venujú pomerne veľkú pozornosť a publicitu v médiach a potom osobitne vo vlastných propagáčnych prostriedkoch. Vydávajú graficky lákavo upravené letáky, bulletiny a brožúry o jednotlivých emisiách i o celoročnej produkciu (Francúzsko, Švédsko, Nórsko, V. Británia, Írsko, Dánsko, Austrália atď.). Vychádzajú už aj elektronické propagáčné prostriedky.

Mnohé poštové správy teda jasne dokazujú, že poštové známky dnes už vôbec nie sú nevyhnutnosťou pre poštovú prevádzku, ale svojou podstatou existencie stali sa už významným kultúrnym prostredkom spoločenskej, kultúrnej a osvetovej propagácie vydavateľského štátu a predmetom vzdelávania o všetkých oblastiach života príslušného národa a jeho krajinu. A to vďaka zbiehaniu poštových známok, vďaka filatelií.

Potešovanie sa známymi slovami, že filatelia prežila mnoho tažkých období aj v minulosti a prežije i súčasnú jej utiahnutosť do spoločenského kúta, je sice pravdivá, ale je nevďak k nej sa iba prízerat so sklonenou hlavou a bedákať na nepríaznivé okolnosti. Iste by bolo lepšie pre jej budúcnosť, o ktorú vyslovujeme obavy, aj u nás trochu viac zdvihnuť hlavu po príklade tých, ktorí to tak smelo urobili!

□ Severín Zrubec

Najkrajšia francúzska známka 1998

Koncom novembra minulého roku vo Francúzsku vyhlásili najkrajšiu poštovú známku roku 1998. V ankete za účasti vyše 92 tisíc hlasov si víťazstvo odnesla atraktívna okruhlá

známka (nominálnej hodnoty 3 franky) vydaná k Majstrovstvám sveta vo futbale FRANCE '98. Známka už v čase vydania sa stala vo Francúzsku veľmi populárnu a jej obľúbenosť sa zvýšila, keď vyšla po druhýkrát hned po získaní majstrovského titulu mužstvom Francúzska. Je jasné, že

jej k víťazstvu pomohlo i víťazstvo futbalistov na parížskom štadióne.

Milovníci grafiky francúzskej poštovéj známky však dokazujú, že vyvoliť najkrajšiu známku nie je len také jednoduché.

Výtvarníci a umeleckovední odborníci, ktorí sú členovia hodnotiacej komisie, sa na krásu poštových známok z roku 1999 dívali z celkom inej, kvaliifikovanejšej strany než „futbaloví vlastenci“. Tá za umelecky najhodnotnejšiu a teda najkrajšiu

známku vybrať prešložitosťou známku k jubileu Umeleckej grafickej školy v Nancy (nominálnej hodnoty 3 franky), „za

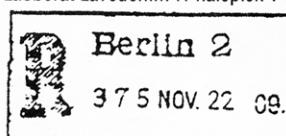
originálne a jemné spracovanie námetu“ a známku s výtvarou z katedrály D'Auch-Gers (nominálnej hodnoty 6.70 frankov), „za citlivé prelímanie umelcovského diela do formy poštovnej známky“. Obom známkom udili francúzsku Grand Prix za umeleckú grafiku známkovej tvorby.

Filatelisti sa na tento tri známky môžu znova zahľať a rozhodnúť, komu dajú za pravdu. Rozhodovanie by asi ani v našom prípade nebolo jednoznačné. □ Zc

RACIONALIZÁCIA PRÍJMU DOPORUČENÝCH ZÁSIELOK

(v ČSR/ČR a v Nemecku)

V tomto príspievku chceme ukázať pokusy o racionalizáciu príjmu doporučených zásielok, i keď sa nebudeme zaoberať zavedením R-nálepiek v Nemecku (1870), ktoré bolo samo o sebe revolučným činom pri príjme doporučených zásielok.

listov bol uvedený do prevádzky 3.11.1909 na poštovom úrade BERLIN C 2. V roku 1911 potom aj na poštách v ďalších mestách. V rokoch 1921 až 1924 bola ich prevádzka zastavená, i keď zostali náštolované do roku 1929. Napriek tomu, že ide o pomerne dlhú dobu prevádzky a na viacerých poštách, sú celistvosti z týchto automatov pomerne vzácné.

V Československu sa prvé pokusy s racionalizáciou príjmu doporučených zásielok objavujú až po roku 1945 zavedením výplatných strojov s R-vzorcami. Ukážka odťačku z pošty PRAHA 1 a z rokov 1946-1948 patrí k pomerne vzácnym. V tejto dobe bol obdobný stroj (ale v inom usporiadani) na pošte BRNO 1, neskôr v päťdesiatych rokoch ešte na pošte BRNO 2.

Potom nasledoval pokus o zavedenie automatu na príjem doporučených listov. Pôvodná verzia, skúšaná vo Výskumnom ústave spojov, mala byť určená pre poštu PRAHA 1 a to s výplatným 2,- Kčs za doporučený list - i keď vtedy bolo výplatiene len 1,60 Kčs. Preto muselo byť riešené vracanie drobných mincí pri platbe celými korunami. Automat bol skúšaný na pošte s menšou prevádzkou (PRAHA 6) v roku 1973.

Po dlhšej prestávke, spôsobenej zrejmé ďalšími konštrukčnými prácam, boli v roku 1981 skúšané automaty na príjem doporučených listov hned na troch poštách. Boli to OSTRAVA 1, POVAŽSKÁ BYSTRICA 1 a ŽILINA 1. Počet podaných zásielok počas skúšobnej prevádzky

nepresiahol na jednotlivých poštach 500 kusov. Preto tieto celistvosti patria k hľadaným. Počas tejto skúšobnej prevádzky občas prichádzalo k chybám odosielateľov.

Napriek tomu, že bol list vložený do automatu obrátené a R-vzorec bol natačený na pečatnú stranu. Pošta potom potrebné údaje vyznačila prepisovačkou na adresnú stranu.

Posledná skúška tohto typu automatu sa uskutočnila v roku 1985 v experimentálnom stredisku pošty v NÁCHODE - PLHOVE. Výplatné pri týchto zásielkach bolo stanovené na 4,- Kčs za list do hmotnosti 50 g vo vnútrostátnnej preprave. Listy do zahŕaničia museli byť dofrankované na platný tarif poštovními známkami.

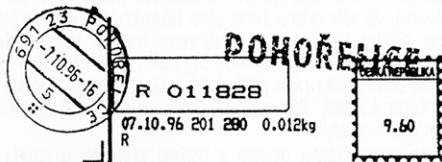
Pri výplatných strojoch bol posledný s R-vzorcem skúšaný na pošte PRAHA 5 v roku 1979. Stroj TAXOGRAF bol schopný odbaviť najrôznejšie druhy zásielok odťačkom priamo na zásielku alebo pri objemnejších zásielkach na pásku, ktorá sa potom na zásielku nalepila.

Počnúc dňom 6.6.1994 je skúšobne nasadený prvý terminál APOST na pošte KROMĚŘÍŽ 1 a ešte v júni toho roku na poštách HAVÍŘOV 1 a PRAHA 4. Pre tieto terminály boli zavedené nové cenné nálepky. Nálepky pre pošty HAVÍŘOV 1 a PRAHA 4 majú názov pošty vytielený už v tlačiarne (označujeme ich ako typ 1A). Názov pošty KROMĚŘÍŽ 1 tlačila tlačiareň terminálu. Terminály boli naprogramované tak na príjem všetkých druhov zásielok (objednacie listy, R-zásielky, cenné zásielky, balíky).

V spojení s váhami určovali výplatné, pokiaľ zásielka nebola vyplatená známkami alebo doplatok, pokiaľ bola vyplatená nedostatočne. Z počiatku sa nimi mohlo vyplatiť len vo vnútrostátnom styku a na Slovensko. Do ostatnej cudziny nebolo odbavovanie zásielok povolené.

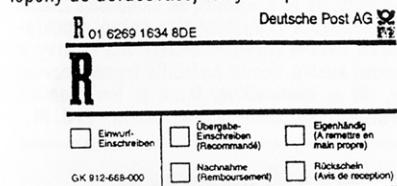
Už v novembri 1994 bol zmenšený rozmer cenných nálepiek a farba pseudoznámky sa zmenila z modrej na

červenú. Tak ako pri všetkých ľudských činnostiach, aj tu sa vyskytnú rôzne nedokonalosti a provizóriá.

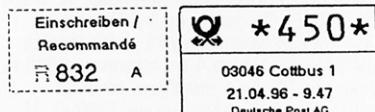

Vznikajú aj príležitostné cenné nálepky APOST. Ako prvú sú s prítačou na pošte VIZOVICE „155 let pošty“ a na pošte SLAVÍČÍN 1 „100 let pošty“. Ide o neoficiálne vydania, ktoré nebolo oznamené vo Vestníku pošty.

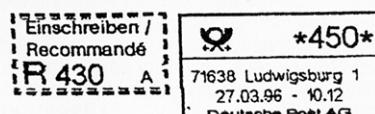
V druhej polovici roku 1997 sa na zásielkach do Nemecka okrem cennej nálepky APOST vyskytli aj nemecké tzv. Premiumbrief. Za veľkým R je na týchto nálepách ešte čiarový kód, ktorý je pri doručovaní odlepený a nalepený do doručovacej karty ako potvrdenie o doručení.

Pred zavedením týchto nálepiek v Nemecku prebiehal skúšobný konkúr ťiroch firiem na automatizovaný prijem doporučených zásielok pod skratkou ABAS (Das automatische Briefannahmesysteme). Skúšobná pre-vádzku začala 5.12.1995 v Bonne firma Siemens Nixdorf. Odtačok je urobený termofarbou, ktorej stálosť nie je zo zberateľského hľadiska trvalá. Okrem podacieho lístku obdržal odosielateľ aj potvrdenie o zaplatení poplatku. Skúšobná prevádzka skončila 27.6.1997.

Pošta Cottbus skúšala systém firmy Olivetti a pošta Ludwigsburg systém IBM. Systém Nagler bol skúšaný na pošte Nürnberg 1. V prípade, ak sa neobjavilo výplatné na nálepke, pošta dávala pečiatku „Entgelt bezahlt / Taxe perdue“ (Poštovné zaplatené). Prvý deň použitia nálepky Premiumbrief je 1.4.1997 na poštach v Hanoveri. Táto nálepka má len malé R v hornej časti.

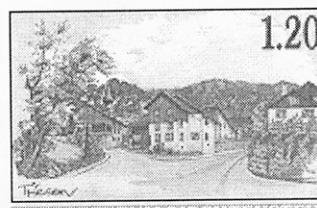

Neskoršie boli rozšírené aj na iné pošty a pred čiarový kód pribudlo veľké R. Nálepky majú len štyri okienka pre rôzne služby. Na zásielkach vo vnútroštátnom styku je čiarový kód odlepený, ale zostáva zachovaný na nálepach do cudziny. Jednotlivé pošty sa dajú určiť len podľa dennej pečiatky na známkach. Zbieranie R-nálepiek Nemecka sa tak stalo uzatvorenou kapitolou.

Od 1.9.1997 bola zavedená piata služba a to Einwurf - Einschreiben. Pri doručení je čiarový kód nalepený na doručovaciu kartu a list je bez potvrdenia prijmu vhodný do domovej schránky. □ M. Fencl

Zvýraznená láska k vlasti

Je obdivuhodné s akým vlastenec-kým zápalom sa tvorcovia známkovania Lichtenštejnska, tohto malého európskeho kniežaťstva, venujú propagácii každého kúta svojej krajiny. Iniciatívne vyhľadávajú, s nadšením objavujú a potom na známkach prezentujú každú piad svoje vlasti. A majú pritom štastnú ruku. Svedčí o tom aj séria s pohľadmi na všedné časti troch mestiečiek: Ruggel, Nendeln a Triesen. Vybrali také detaily, ktoré farebne reprodukované na známkach zvýrazňujú jednoduchú krásu a pokojný život kraja. □ Zc

V čase karnevalov

Ked sa spomene karneval, často mnohým ľuďom prídu na um pestré a predovšetkým veselé svetové karnevaly ako napríklad v Rio de Janeiro, Benátkach alebo v Monaku. Takéto veselé fašiangové zábavy a v ich rámci pestre sprievody sú však populárne aj inde i keď niesú také možnútne. Zato sa môžu pochváliť okrem tradície tým, že im patria i poštové známky.

V tomto roku po predchádzajúcich ťiroch takýchto karnevaloch dostal poštový známku karneval v Düsseldorfe na svoje 175. výročie. Stalo sa tak 17. februára tohto roku. V kresbe E.Kosslinga je na známke zobrazený pajac kráčajúci mi hore nahrami, čo je tam obľúbená súťaž v tejto „veselé disciplíne“. □ Zc

Glosy na margo našich poštových známok

Aké ste mi krásne...

Ked' dvaja myslia tak isto...

spravidla ich môže byť aj viac. To bol záver mojej úvahy, ktorá sa takmer navlas zhodovala s myšlienkami V.K. Németha v druhom tohtoročnom čísle Zberateľa na margo Činovského rytiny Veľkonočnej známky „Krížová cesta“. Ked som si hned v obchode preberal a prezeral túto známku, takmer som neveril vlastným očiam ako ma u-putala jej krásu. Precízna rytina a jednofarebná ocelotlač bez akýchkoľvek zbytočnosti, ktoré by narušili pohľad na Utrpenie a Obet, vytryskujúce z tejto známky. Na známke nie sú potláčajúcich prvkov a tým sa len potvrdzuje známa skutočnosť, že velakrát v jednoduchosti je krásu.

V spomínanom príspievku jeho autor pripomína oceľotlačové rytiny z I. ČSR. Rád by som pripomienul nie tak starý príklad - ved rovnako zaujala jednofarebná ocelotlač Balážovej známky Andrej Hlinka tiež v Činovského rytine, ktorá v roku 1991 bola ocenená na Deň známky Čenou ministra za najkrajšiu rytinu známky.

Iba v duchu si predstavujem, ako mohli byt potlačené pozitívna obidvoch známok pri nezmyselnej kombinácii s ďalšími farbami alebo s inými tlačovými technikami, napríklad s ofsetom...

A tu prichádzam k inému príkladu, ešte celkom čerstvemu, kedy naša pošta nedokázala využiť boom okolo Milénia 1. januára .2000, keď boli vydané úplne nelogic-

ky známky s Prielomom Váhu a s Prielomom Dunajca. Osobne si myslím, a presvedčuje ma o tom aj pohľad na obraz týchto známok voľným okom bez detailného štúdia lupou, že ich rytina bola ešte nedokonalá a ešte jej hodne chýba v dosiahnutí úrovne našich ostatných majstrov - rytcov Činovského, Cigánika alebo Horniaka, ktorých odvedená práca pri tvorbe známok znesie vysoke kritériá kvality. Zdá sa mi, že v tomto prípade sa niekto veľmi unáhlil.

K nie najlepšiemu dojmu z týchto známok prispela bohužiaľ, aj ofsetová, priam plagátová tlač, pripomínať sa lacné detské kresby kolorovaným doplnaním vnútajškov písom obyčajnými, ale neestetickými fixkami, čo niektorí z nás robia pri nudnom čítaní novín a výsledný efekt býva potom trochu gýčový.

Som si vedomý toho, že tieto tvrdenia môžu byť silné a hovorí ich iba zberateľ, ktorý nemá ani výtvarné vzdelanie a ani dosah na tvorbu našich známok a vonkoncom nie na ovplyvňovanie výberu tlačových techník či ich skladbu. Chápeim i to, že zámery autorov v príprave sú mnoho razy narušované v procese od schvaľovania v komisiách až po technickú realizáciu vo výrobe, ako to potvrdilo nedávno interview R.Cigánika s uvedením príkladu jeho známky s olympijskými úspechmi Slovenskej republiky z Atlanty. Je to dôkazom, že slovenská známková tvorba, všeobecne považovaná za dobrú a pokračujúcu v tradícii bývalej československej, má rezervy v zlepšovaní svojej kvality, ako to požadujú trendy rozvoja nielen pošty, ale aj zberateľstva, ktoré je len zdánlivо druhotné vo svojich požiadavkach a nárokoch. □ J.M.

ILEGÁLNE VÝDANIA „ZNÁMOK“

Časopis MICHEL-RUNDSCHEID vo svojom treťom tohtočnom čísle priniesol informáciu, že Svetová poštová únia vytvorila špeciálnu skupinu, ktorá má pomáhať v boji proti ilegálnym vydaniám poštových známok na filatelistickom trhu.

Svetová poštová únia, súčasť Organizácie spojených národov, je veľmi znenepokojená rastúcim počtom ilegálnych známok, ktoré boli vydané v mene poštových správ bez ich vedomia alebo súhlasu. Je to vážny problém najmä pre rozvojové krajinu, ktoré sú takýmto zneužitím ochudobnené o príjmy, súrne potrebné pre rozvoj ich poštovníctva. Táto situácia znepokojuje nielen zberateľov, ale diskredituje celú filateliu. Svetová poštová únia vydala obsiahle zoznamy ilegálne vydaných známok z rôznych vydavateľských krajín:

Kirgizsko: Šach (10, 15, 20 S), 71. odovzdávanie Oskarov (20 S), Hračky (15 S), Mačky (100, 200, 400, 800, 1000, 1600, 2000, 24100 T), Princezná Diana (známky a hárčeky 1000, 5000 T), Bruce Willis (10 S).

Laos: Osobnosti 20. storočia (E.Presley, R.Clemente, M.Monroe, M.L.King, Ján Pavol II., F.Sinatra, A.Einstein, Princezná Diana, W.Disney).

Mongolsko: Dinosauri (súťač 6 hodnôt 100, 150, 200, 250, 300, 350 T), Motocykle (súťač 5 hodnôt 100, 150, 200, 250, 300 T).

Madagaskar: Poštová správa požiadala o zverejnenie nasledovného zoznamu neautorizovaných známok, ktoré sa ponúkajú v obchode: Dejiny filmu (J.Bond a S.Marcus, hárček 25000 F), Hasičské autá (TL so 4 známkami po 2500 F), Svetová výstava poštových známok PHILEXFRANCE'99 (malby Toulouse-Lautreca, TL s 9 známkami po 2500 F, malby P.Gauguina, TL s 9 známkami po 3500 F, parížske pozoruhodnosti, TL s 9 známkami po 1500 F, Chopin a malby Delacroixa, hárček 12500 F), Prvá európska kozmická pošta (hárček 12500 F), Britské železnice (TL so 4 známkami po 3500 F), Európske železnice (TL so 4 známkami po 5000 F), Japonské železnice (TL so 4 známkami po 7500 F), Medzinárodná filatelistická výstava JAPEX'99 (Motýle, TL so 4 známkami po 5000 F, Hmyz, TL so 4 známkami 2-krát 5000 a 2-krát 10000 F, Orchidey, TL so 4 známkami 2-krát 5000 a 2-krát 10000 F).

Ukrajina: Vydania známok s názvom Ukrajinská antarktická pošta.

Je veľmi pravdepodobné, že tieto zoznamy nie sú kompletné a dá sa očakávať, že budú priebežne dopĺňané o nové zoznamy ilegálne vydaných známok. Uvedené tlačoviny nie sú podľa menovaných oficiálnych miest - Svetovej poštovéj únie - platnými poštovými známkami. Z tohto dôvodu sa neuvažujú ani v známkových katalógoch MICHEL. □ Ivan Lužák

MALÉ OKIENKO TELEKARTISTU /25/

RUBRIKA PRE ZBERATEĽOV TELEFÓNNYCH KARIET

Telefónne karty ruských európskych miest (3)

Vo svojom ďalšom článku o TK ruských európskych miest, by som sa chcel venovať ich technickému výhotoveniu. Konkrétnie dĺžke, šírka, hrúbke, zaobleniu rohov, umiestneniu čipov alebo magnetických plôch, potlači TK (motív, údaje o TK, povrchová úprava) a v neposlednom rade zvláštnostiam týchto kariet. V nasledujúcej tabuľke uvádzam štandardné technické údaje podľa rozmerovej normy ISO 7813 v porovnaní s údajmi získanými z TK ruských miest:

TK	Štandardný rozmer (mm)	Rozmery ruských TK (mm)
Dĺžka	85,47 - 85,72	85,38 - 85,70
Šírka	53,92 - 54,03	53,88 - 53,92
Hrúbka	0,68 - 0,84	0,78 - 0,82
Zaoblenie rohov	3,00 - 3,18	3,00

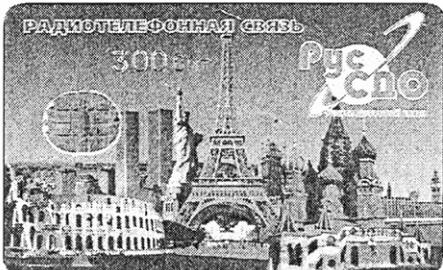
Tieto merania boli vykonané na vzorke 51 kusov TK. Pri meraniach dĺžky bola mimo normu 1 TK a pri meraniach šírky 2 TK. Pri meraní hrúbky boli všetky TK v norme. Výnimku tvorili magnetické TK, ktoré mali hrúbku 0,22 až 0,36 mm. Merania boli vykonané overeným mikrometrom. Zaoblenia rohov boli merané šablónou a všetky boli v norme. Výnimku v tejto rozmerovej oblasti tvoria TK EKSITON, kde hrúbka je až do 1,50 mm a zaoblenia rohov sú nepravidelné, nemerateľné, ostré a zbrúsené v každom rohu inak.

Zo známych a u nás používaných čipov sú u týchto TK použité SC7, GPT 6 a GEM12. Okrem toho na ruských TK sa používa množstvo iných čipov a je možné povedať, že čo karta, to takmer iný čip. Výnimku znova tvorí EKSITON (fotokópia bola uverejnená v minulom čísle). Pri TK s obrázkami ruských miest, t.j. pri starších kartách Ruska, boli použité magnetické plôchy, napr. 60 rublová TK PSKOV používa *B+L small notch* (podľa Ing. Novotného - Caribbean phonecard, Hodonín 1999). Ostatné magnetické karty sú bežné ako talianske alebo estónske TK, pričom sa využíva systém URMET, ALCATEL BELL alebo iný. Doteraz som sa nestretol s optickým záznamom na TK vydávaných v tejto lokalite.

Najčastejším motívom telefónnych kariet ruských európskych miest sú pohľady na stavby. Väčšinou sú to chrámy, divadlá alebo iné významné objekty. Ďalej ako motív býva používaná fauna, reklama alebo postup použitia karty v automate alebo tiež čistá prázdna plocha prednej alebo zadnej strany TK. Povrchy kariet sú lesklé, matné alebo papierové.

Všetmi zaujímavý je popis údajov na kartách. Nikde na karte sa neudáva výrobný náklad, teda počet vyrobených kusov. Rok výroby sa udáva len výnimočne. Výrobné

číslo karty je mechanicky vyrazené alebo dodatočne vytlačené čierrou farbou. Počet jednotiek býva taktiež mechanicky vyrazený (obr.1) vytlačený alebo napsaný rukou (obr.2).

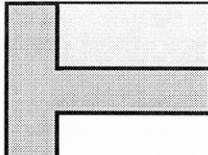

Obr.1 - Počet jednotiek 300 bit je mechanicky vyrazený na inak veľmi kvalitnom povrchu TK. Jedná sa o moskovskú kartu pričom výrobné číslo karty je mechanicky vyrazené na opačnej strane karty.

Obr.2 - Počet jednotiek 100 je napsaný čiernom fixou na hotovú kartu a výrobné číslo karty je vytlačené čiernom farbou. Jedná sa o TK mesta Tula.

Zvláštnosťou je aj celkové prevedenie TK EKSITON, kde je do plastovej TK vlepený papier s motívom TK a čípom.

- ➊ → nalepená papierová časť TK s popisom a čípom
- ➋ → plastová časť TK

Obr.3.- Čiastočný rez TK EKSITON

Záverom by som chcel odporučiť túto zberateľskú oblasť – TK ruských európskych miest, tým čitatelom, ktorí majú radi nezvyklé, ba až extrémne technické výhotovenia kariet. Je to vhodná doplnková oblasť popri generálnej zbierke alebo aj ako hlavnú zberateľskú činnosť napríklad pri špecializácii na čipy. Dúfam, že moje neobvyklé posudzovanie čitatelov zaujme a že budú mať snahu zaradiť do svojej zbierky aj niektorú technickú zvláštnosť, na ktorú som v tomto článku poukázal.

Svoje ďalšie poznatky o telefónnych kartách európskych ruských miest a oblastí budem publikovať v niektorom z ďalších čísel časopisu Zberateľ.

□ Ján Kerti

Japonské TK - oprava

V MOT 16 (Zberateľ 6/1999, s.17) som uverejnil II. časť informácií o japonských telefónnych kartách. Chcel by som upozorniť všetkých zberateľov, ktorých táto oblasť zbierania zaujíma, aby si z uverejnejnej tabuľky vypustili riadok s kódom 221 YOKOHAMA (až od 1. 3. 1994) a riadok 241 OMYIA (až od 1. 3. 1994). Medzičasom

z ďalších dostupných informácií sa existencia týchto TK zatiaľ neprekázala.

Poznámka: V rubrike *Recenzie* uverejňujeme informácie o nových katalógoch TK - ostrovov v Atlantickom oceáne, krajin Afriky a Izraela. V prípade záujmu môžem o týchto katalógoch poskytnúť aj podrobnejšie informácie. □ mj

ČO NOVÉHO PRIBUDLO MEDZI SLOVENSKÝMI TK ?

A 135 – TELEFONUJ A NECHAJ TELEFONOVAŤ

200 000	29/ 99 ST				50 jedn.				200 000	
A135	02/00	200 000	SO 3	SO IIB		150	O	20	▽	10

A 136 – ST ON LINE INTERNET

100 000	30/ 99 ST				50 jedn.				100 000	
A136	02/00	100 000	SO 3	SO IIB		150	O	15	▽	5

□ Spracoval mj

DROBNOSTI Z ARCHÍVU

Spisy, listiny, úradné záznamy a rôzne iné dokumenty uložené v archívoch trpeživo čakajú, aby podali svedectvo. O tom, čo a ako sa udialo, aké boli časy a ľudia. Ako napríklad pri doručovaní poštových zásielok.

Automobilová doprava pošty bola 9.1.1940 dočasne zastavená na trati 1009 PREŠOV-CHMELOV-MARHÁNBARDEJOV a späť. Pošta Chmelov bola v čase preuradenia raz denne pripojená na automobilový cestný spoj 1005 PREŠOV-HANUŠOVCE-GIRALTOVCE-OKRÚHLE, pešou pochôdzkou zo zástavky LIPNIK-RÁZCESTIE. Dĺžka cestnej pochôdzky bola 4,4 km a vykonával ju poštový posol Juraj Rusňák. Za obdobie vykonávania prešej pochôdzky od 9. januára do 31. mája 1940 dostał za túto činnosť odmenu vo výške 320 Ks

Debna na poštové nákladné zásielky mala byť v roku 1940 umiestnená v dopravnej kancelárii železničnej stanice Bánovce nad Ondavou. Mala rozmer 100x75x75 cm a dva zámky, jeden vnútorný v klúcom a jeden visiaci s kladkou. Debna mala byť natretá farbou podla požiadavky prednostu stanice. Bola určená na uskladnenie tranzitných poštových zásielok z ÚPŽ BÁNOVCE-BUDKOVCE vlaku č.6507 a vlakové pošty MEDZILABORCE-PREŠOV 47 vlaku č.803. Toto riešenie umožňovalo poniechať tranzitné zásielky na železničnej stanici a nebolo ich potrebné nosiť preším poslom tam a späť na 2 km vzdialenosť poštový úrad Bánovce nad Ondavou

V Trebišove staničné vozby - cestný spoj 1068, 1069 a staničné pochôdzky boli od 15.11.1940 upravené. Pri vozbe k vlakom 803/6410 bolo potrebné na cestu na stanicu doprovod dvoch zriadencov

Pešie pochôdzky dvakrát denne boli zavedené od 15.9.1940 medzi zástavkou autobusového poštového spoja č.1005 PREŠOV - HANUŠOVCE - GIRALTOVCE -

STROPKOV v obci Okrúhle a poštovou Okrúhle. Zástavka autobusového poštového spoja nebola pred poštovňou z dôvodu, že príjazdová cesta k nej nebola jazdná pre autobus. Vzdialenosť medzi zástavkou a poštovňou bola 150 m. Poštovňa Okrúhle patrila pod poštový úrad Giraltovce

Prepravy pošty od vlaku na poštu sa v januári 1940 vzdala prednostka poštového úradu Lipiany Helena Dessewffyová. Túto činnosť vykonávala ako podnikateľka poštovéj jazdy za odmenu 500 Ks. Malá jedného koňa. Dohoda s ňou bola zrušená k 31.1.1940. Od toho času sa poštové zásielky zo železničnej stanice na poštu a späť začali dopravovať ručnou károu v rámci zriadenecích úkonov, pochôdzkou, bezplatne. Ručnú káru na poštu Lipiany odosielal Poštový hospodársky úrad Bratislavu 18.1.1940. Vzdialenosť medzi postou a železničnou stanicou do 1.9.1939 bola 500 m, po tomto termíne sa pošta prestahovala a vzdialenosť sa tým zmenšila na 200 m.

Po vzdaní sa prepravy pošty predchádzajúcemu podnikateľku poštových jazd, žiadal o toto miesto Štefan Plavčan mladší z Lipian za 300 Ks. Bolo mu odpovedané, že jazdy sa zrušíli

O poštovú jazdu z pošty Soľ na poštu Slovenský Žipov prejavilo v roku 1937 záujem 11 osôb. Do 14.11.1938 túto činnosť vykonával Ján Červeňák. Od 15.11.1938 bol poštový úrad Slovenský Žipov, ktorého prednostkou bola paní Bencúrová, pripojený na autobusovú dopravu PREŠOV-VRANOV. Vzdialenosť poštového úradu od zástavky bola 1 km.

O pridelenie tejto činnosti žiadal i Jozef Kužda a neškôr sa o túto službu uchádzal aj Ján Medveč. Dohoda s rolníkom Jánom Červeňákom bola obnovená 3. mája 1939 za ročnú odmenu 3960 Ks

□ Pripravil -des-

Pramene: Archív VSRS Košice, Slovenská pošta 1939 - 1945, krabičky bez čísla

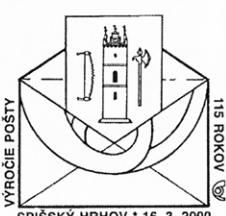
PREHĽAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK - MAREC 2000

Poradové číslo, dátum, miesto používania a text pečiatky
autor výtvarného návrhu a farba odťačku nečítať

01 ■ 7.3.2000 Trenčín 1: 150. VÝROČIE NARODENIA T. G. MASARYKA ● V.Kudlák, I.Kubelík ● Čierna

02 ■ 10.3.2000 Banská Bystrica 1: FRANTIŠEK HORNIAK / Z TVORBY / POŠTOVÉ MUZEUM - 1.3.2000 ● F.Horniak ● Čierna

03 ■ 12.3.2000 Nitra 1: FINÁLE MISS SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2000 ● Autor neuvedený ● Čierna

04 ■ 16.3.2000 Spišský Hrabove: VÝROČIE POŠTY / 115 ROKOV

05 ■ 24.3.2000 Madunice: JÁN HOLLY / „MÔJ NÁROD PREMILÝ, TY NÁROD SLÁV...“ ● M.Šnirc ● Čierna

06 ■ 28.3.2000 Bratislava 1: 10. MEDZINÁRODNÝ VELTRH ENERGETICKEJ EFEKTÍVnosti A RACIONALIZÁCII VYUŽITIA ENERGIE ● F.Horniak ● Čierna

Príležitostné kašety Slovenskej pošty

01 ■ Slovenská pošta / 5.-11.3.2000 / BRNO 2000 (používaný v stánku SP na Celoštátejnej výstave poštových známok v Brne, ČR)

02 ■ Slovenská pošta / 25.3.-3.4.2000 / BANGKOK 2000 (používaný v stánku SP na Svetovej výstave mládežníckej filatelie a 13. ázijskej medzinárodnej výstave poštových známok v Bangkoku, Thajsko)

Budú pečiatky nadalej meškať?

U zberateľov príležitostných poštových pečiatok sa už dlhšiu dobu stretávame s ponosami na TÚP-POFIS v Bratislave pre zdĺžavanie objednávok so žiadostami o dodatočné poskytnutie odťačkov pečiatok. Poverané pracovníčka sa objednávky usiluje kvalitne a načas vybaťiť, ale problém je v tom, že pečiatky nie sú dodávané TÚP-POFIS v stanovených lehotach. Platné smernice ukladajú vedúcim pôst vrátiť príležitostnú pečiatku do 14-dňu po ich dátume používania, ale v praxi sa to často nedodržuje.

Tak napríklad ku dňu 28. marca tohto roku nebola z pôst vrátená štvrtina pečiatok realizovaných v mesiacoch január a február 2000. Takáto prax neprospevia ani pošte a ani k spokojnosti žiadateľov o platený servis s príležitostnými pečiatkami. Dokáže SP v tejto veci zjednať nápravu?

□ Jozef Soukup

Príležitostná poštová pečiatka z mája 1998 (na obr. vľavo), ktorú dodnes nemá TÚP-POFIS k dispozícii. Veľmi ironickým pojmom pôsobí, ak sa potom s odťačkom tejto pečiatky, i keď vo veľmi zlej kvalite, stretnete na zásielke, ktorá bola podaná v Bardejove 17.3.2000 (na obr. dole, výrez).

PRVÁ LOTÉRIOVÁ ZNÁMKA

Estónska pošta dňa 1. decembra 1999 vydala vianočnú známku nominálnej hodnoty 30 K a s príplatkom 1,90 K. všetky exempláre tejto známky sú číslované. Ich predaj bol motívovaný vypísaním cien, ktorých Žrebovanie sa malo uskutočniť 15. januára 2000. Do Žrebovania však boli zaradené iba tie známky, ktoré boli poštovne použité do 13. januára 2000.

(Túto informáciu priniesol časopis Deutsche Briefmarken-Revue, č.2/2000) □ ilk

KAPITOLY O ZBIERANÍ POHĽADNÍC ALEBO Ú- VOD DO FILOKARTIE (9)

Gratulačné pohľadnice

Kým mestopisné pohľadnice zobrazujú krajinu, obce, prírodné úkazy či prírodné a kultúrne pamiatky, gratulačné pohľadnice (najväčšia skupina žánrových pohľadnic) má za cieľ dekoratívne doplniť obrazom našu gartuľaciu blízkemu človeku. Z tohto pohľadu môžeme gratulačné (tiež „blahoprajné“) pohľadnice rozdeliť na novoročné, veľkonočné, vianočné, blahoprajné k meninám a narodeninám.

Novoročné pohľadnice často nesú symboly tohto sviatku - Štvorlístok, prasiatko, kominár. Niekedy je doplnený aj rok, do vstupu ktorého práve blahoželáme. Určitým fenoménom bol určite vstup do 20. storočia a možno sa stretneme i s nápadnými pohľadnicami vítajúcimi tretie milénium.

...nachäf die dñe dñin dñifinabndus fuktil
Karl. Grob dorf pchel nejfalbun. Dmuk
die sviharibz drfino. Lippn vifhun vif
vra dñiprnu mnd effus mnd dñifidunus
minim dñiprgrifne arh. Minu grifz
vra dñe dñiprprunus horntu mnd fohu
slim jutl fum in bogum.

Obr.30 - Párik zajačkov, slávnostne odetí a s bahnitkami na nemeckej veľkonočnej pohľadnici. Listy gašana i veľká oblačnosť doplňujú jarnú atmosféru

Obr. 31 - Často sa opakujúca ale stále uchvacujúca obrazová kompozícia na farebnnej pohľadnici: Anjeli prinášajúci stromček do pribytkov snehom zavijatej dedinky. Dominujúci obraz aj v tomto prípade umocňuje rad žánrových doplnkov. Na zobrazenie anjelov v popredí, vianočného stromčeka a vianočnej kytičky sa použila reľefná tlač a pri farebnom riešení sa použila aj zlatá farba. Na adresnej strane pohľadnice je uvedené v 10 jazykoch, že ide o korešpondenčný resp. poštový lístok

Symbolom Veľkej noci sú už roky zajačikovia, kuriatka, kačičky, bahnitka; bez nich by sme si **veľkonočné gratulačné pohľadnice** ani nevedeli predstaviť. Dominantnou je súhra veselých jarných farieb.

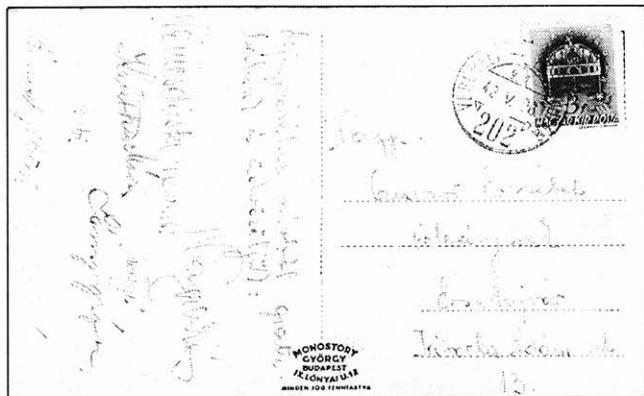
Vianočné gratulácie sú zase zvyčajne nositeľkami poetiky, nostalgie, prinášajú pokoj, ticho a pohodu. Veselosť v nich prinášajú najmä čertici a Mikulášovia, zatiaľ čo dôstojnosť reprezentujú anjeli. Neodmysliteľnou súčasťou je stromček, darčeky, sneh, jednoducho viačnočná atmosféra.

Blahoželia k meninám a narodeninám nám občas splyvajú. Meninové bývajú neraz doplnené aj konkrétnym menom (napríklad Nech žije Jozef, Anna, Mária...). Menej bežné mená sa však vyskytujú len sporadicky, alebo niektoré sa ani nevyskytujú. Ved kto by už tláčil pári pohľadnic kvôli napríklad Hugom alebo Gertrúdam. Ale iste by stalo za pozornosť zožíberať na pohľadniciach čo najviac mien z kalendára. □ Michal Zíka

VLAKOVÁ POŠTA VRÁBLE - NOVÉ ZÁMKY / 202

Počiatku vlakovej pošty maďarskej poštovej správy s legendou **VEREBÉLY - ÉRSEKÜJVÁR / 202** neregistrouje odborná literatúra [1, 2]. Nález jej odťačku na celistvosti (na obr.) z 26. mája 1942 je preto teoreticky veľmi zaujímavý a pokúsim sa vysvetliť príčinu jej vzniku.

Na základe rozhodnutia medzinárodnej arbitráže (Viedeň, 2. november 1938) horthyovské Maďarsko dočasne získalo významnú časť územia južného, juhovýchodného a východného Slovenska. Maďarská poštová správa urýchlene vybudovala na obsadenom území Slovenska vlastnú sieť vlakových pôšt, ktoré dostali nové denné pečiatky v štandardnej grafickej úprave v prvej polovici roku 1939. Niektoré vlakové pošty na významnejších tratiach používali v novembri a decemtri 1938 núdzové gumové pečiatky. Taktujo pečiatku s legendou **M. KIR. MOZGÓPOSTA / + III. +** používala v novembri 1938 aj vlaková pošta na trati Nová Ves nad Žitavou - Nové Zámky (Zsitváujfalu - Érsekujvár). Obec Nová Ves nad Žitavou (Zsitváujfalu, maď.) patrila, podľa rozhodnutia medzinárodnej arbitráže, krátke obdobie Maďarsku a Slovensko ju získalo späť 14. marca 1939 pri rektifikácii

(úprave) hranice s Maďarskom [3]. Ak porovnáme dátum výroby (20. február 1939) pečiatky pre vlakovú poštu 202 Zsitváujfalu - Érsekujvár v odbornej literatúre [1], fahko zistíme, že po vrátení obce Nová Ves nad Žitavou maďarská pečiatka obsahovala chybny názov cieľovej stanice vlakovej pošty. Je pravdepodobné, že pečiatka bola dočasne používaná na vlakovej pošte 202 Verebélly - Érsekujvár, avšak maďarská poštová správa pridelila tejto vlakovej pošte novú pečiatku so správou legendou **VEREBÉLY - ÉRSEKÜJVÁR / 202**.

Odboicie aktívneho používania pečiatky vlakovej pošty 202 ZSITVAUJFALU - ÉRSEKÜJVÁR nie je známa a výmena pečiatky bola realizovaná najneskôr v máji 1942.

□ Jozef Tekel

Literatúra:

- [1] Kostyán, Á., A magyar bőlyegek monográfiája VI., MABÉOSZ, Budapest 1973
- [2] Tešitel, A., Tekel, J., Vlakové poštové spoje v Československu 1938-1945, Filatelistické state 32, ZSF, Bratislava 1991
- [3] Úradný list Riaditeľstva pôšt a telegrafov v Bratislave, č. 6, 30.3.1939

POŠTOVÉ ZÁSIELKY SLOVENSKÝCH TELEKOMUNIKÁCIÍ

Po rozdelení rezortu spojov od 1. januára 1993, stratili organizačné zložky Slovenských telekomunikácií oprávnenie bezplatného zasielania poštových zásielok, ktoré bolo na nich vyznačené textom: VEC SPOJOVEJ SLUŽBY. Nové podmienky priniesli i zmenu v úpravách poštových zásielok, poštovné musí byť hradené v plnej výške. Úhrada poštových poplatkov sa v súčasnosti vykonáva hlavne štyrmi spôsobmi:

1/ Paušalizovaním poštových poplatkov napríklad na úrovni odštepných závodov,

2/ Überovaním poštových zásielok napríklad na úrovni stredíšk,

3/ Úhradou poplatkov vylepením známkov v organizačných zložkách, ktorých rozsah korešpondencie resp. poštových poplatkov za ňu nedosahuje výšku oprávňených používať úver alebo paušál,

4/ Úhradou poplatkov odťačkom výplatného stroja podačej pošty zložkami ako je uvedené v bode 3.

Zaradením zásielok Slovenských telekomunikácií s rozličným spôsobom úhrady poštovného, do zbierok Nového Slovenska, získame finančne nenáročný, ale vývoj poštových služieb hodnoverne dokladujúci materiál.

□ Dušan Evinic

NEÚPLNÉ ÚDAJE V DENNEJ POŠTOVEJ PEČIATKE POŠTY SPIŠSKÁ NOVÁ VES 5

Pošta Spišská Nová Ves 5 bola uvedená do činnosti 1.4.1978. Používa štyri ručne denné pečiatky V. typu, z toho majú pečiatky s rozlišovacími znamienkami 1 až 3 text: **052 05 SPIŠSKÁ NOVÁ VES 5** a pečiatka s rozlišovacím znamienkom 4 text: **052 05 SPIŠSKÁ NOVÁ VES**, takže v pečiatke chýba údaj čísla pošty. Zberatelia kuriozít v poštové prevádzke majú možnosť si zbierku doplniť o ďalší prírastok.

Príspevok bol spracovaný na základe informácií Františka Divoka, predsedu Klubu filatelistov v Spišskej Novej Vsi.

□ Dušan Evinic

O VÝSTAVÁCH MODERNA A HĽADANÍ NOVÝCH IMPULZOV VO FILATELII (1)

Naše neplánované stretnutie na Dni slovenskej poštovej známky a filatelie v Zohore v decembri 1999 a napokon aj novoročné blahoželanie, pripomenuť nám v redakcii jeden z viacerých restov. V minulom roku v súvislosti s otvorením diskusie na stránkach Zberateľa o otázkach modernej filatelie redakcia mala v úmysle pripraviť aj niekoľko rozhovorov s poprednými osobnosťami slovenskej filatelie. Čas však uplynul veľmi rýchlo, rok 1999 je už dávno minulosťou a naše nesplnené predsažatia sa pokúšame uskutočniť aspoň v tomto roku. Teda aspoň časť z nich, lebo na plynutí času sa nič nezmenilo, cvála prinajmenšom rovnakým tempom.

A čas bude hrať významnú úlohu aj v súvislostiach, o ktorých sa budeme rozprávať s významným predstaviteľom slovenskej i československej filatelie diplomovaným technikom Štefanom Plškom. Ako napríklad o predbiehaní doby. Ale nepredbiehajme...

■ Témou našho rozhovoru budú otázky modernej filatelie a možli by sme začať pri výstave MODERNA 1973 DETVA, ktorej si duchovným otcom. Než sa k tomu dostenieme, bolo by zaujímavé oboznámiť čitateľov s Tvojimi filatelistickými začiatkami. Sí známy ako organizátor, funkcionár, vystavovateľ, júryman, publicista a autor viacerých odborných publikácií, zväzový znalec - kde až siahajú Tvoje filatelistické korene?

Kde siahajú moje filatelistické korene? Keď sa tak nad tým zamýšľam, tak by som s určitosťou, pri troche zveličenia, mohol povedať, že s filateliou som sa vari už narodil. V záhorskej dedine, kde som vyrastal, malo vela rodín príbuzných na práci v zahraničí a tak nie div, že sa tu pomerne často objavovali známky USA, Francúzska, Belgicka a iných štátov. Známky sme už ako malí chlapci uislovne zbierali a súťažili v tom, kto kolko „štátor“ má. Podporu v tejto záľube som mal aj v rodnom kraji. Rodičia boli učitelia; otec sa zaujímal o ľudové povesti, regionálnu história, zbieral keramiku a aj známky. K filateliu mal svojský prístup - nepoznal katalógy, neuznával predtlačené albumy (čo ostalo aj mne), poznal len známky... a tieto zaradoval podľa mne dosiaľ nerozširovaného klúča do sérií. Často sa stretával v Senici so svojim kolegom, tiež filatelistom Jozefom Hallonom (otcom známym filatelistom a môjho dobrého priateľa MVDr. Pavla Hallona) a brával ma so sebou, takže aj tu som bol v zajatí známok. Matka zase často spomínala na svojho profesora na Učiteľskom ústave v Bratislave Dr. Jozefa

Kóhegyiho, ktorá im často prinášal do školy na ukážku rôzne, najmä bosnianske známky a pútavo sa rozhovoril o ich na ten čas priekopníckych námetoch. V roku 1937 ma otec zobrajal na Celoštátnu výstavu poštových známok v Bratislave a odovzdal mi svoju „zbierku“, v ktorej bolo - dodnes si to pamätam - aj 28 dánskych známok. Zlom v mojom detskom filatelistizovaní nastal po návštive môjho strýka z Budapešti, ktorý bol väzbným filatelistom a načrtol mi zásady správneho prístupu k známkom a po návrate domov mi poslal katalóg MICHEL. Na gymnáziu v Trnave ma učil zemepis prof. Varga, zhodou okolnosti tiež filatelistu. Svoje výklady obohacoval ukážkami známok a priviedol ma k poznaniu, že známka nie je len „papierik“, ktorý sa lepi na listy, ale aj zdroj širšieho poznania. Začal som si vtedy známky všímať aj z tohto pohľadu a tak sa mi otváral nový svet a pochopil som, že ak chcem byť skutočným filatelistom, musím vela vedieť a teda aj vela študovať. Ďalšie roky, mimo zhromažďovania známok, som sa venoval čítaniu dostupných filatelistických časopisov ako boli Slovenský filatelist, Donaupost, Český filatelist a neskôr - už po vojne - Filatelia, Filatelistické listy - a tak som si, mimoradne, informovanosť zo sveta známok a filatelie rozširoval aj svoje odborné znalosti. Prvé váhavé kroky do oblasti filatelistickej publicistiky som urobil drobnými notickami už v roku 1946 ako dvadsaťročný „ucháň“.

■ Tvoja filatelistická mladosť bola teda šťastná a zdá sa, že Tvoj život bez filatelie by bol priam nemysliteľný. Pokračuj, prosím, kde siahajú Tvoje korene na úseku filatelistického vystavovania?

Zásadu, že „výstavy sú školou filatelie“, som nikdy neopokladal za prázdnú frázu, ale pri každej možnej príležitosti som navštevoval filatelistické výstavy a odnášal si z nich nové poznatky. A tak, inšpirovaný Celoštátnou výstavou poštových známok v Bratislave v roku 1942 som spolu s ďalšími mladými filatelistami, A. Michnom, F. Watzkom a ďalšími študentmi - filatelistami, organizoval v roku 1943 výstavu - ukážky z našich zbierok; bola to v Trnave vôleb prvá mládežnická filatelistická výstava na Slovensku.

Nadobúdaním skúseností sa postupne zužoval môj terateľský záber - zo zbierania „štátor“ som prešiel na niekoľko vtedy mne dostupných známkových krajín: Československo, Slovenský štát, Protektorát Maďarsko a po vojne k nim pribudlo Dánsko, ktoré sa postupne stalo hlavnou oblasťou môjho záujmu. Takto „zoceleň“

som sa v roku 1953 stal organizovaným filatelistom vo Filatelistickom krúžku pri vtedajšom Závodnom klube ROH pri Závodoch J.V. Stalina (terajšie Turčianske strojárne) v Martine. Tu musím podotknúť, že od samotného začiatku mojej organizovanej činnosti som sa zapájal aktívne do celkového filatelistického diania, vďaka čomu som sa postupne zoznámil s významnými filatelistami, ako boli Ing. Ptačovský, L. Novotný, J. Tatár, L. Króner, K. Basík a mnohí ďalší, z ktorých pokladám najmä L. Novotného a Ing. Ptačovského ešte aj dnes za svojich učiteľov. Musím však podotknúť, že táto moja aktívna činnosť mi z času na čas priniesla aj niekoľko nepríjemnosti.

Poslankyňa SNR A. Ostrihoňová otvára výstavu MODERNA '73
netradične - klúčom od dverí...

Ako organizovaný filatelist som prvý raz vystavoval na Medzinárodnej výstave poštových známkov PRAGA 1955 a za exponát Dánska som získal sice len diplom, čo bolo podľa vtedajších zvyklosťí najnižšie ocenenie, rovnajúce sa dnešnej bronzovej medaille, čo ma však neodradilo od ďalšej vystavovateľskej činnosti. Práve naopak, podnietilo ma k neustálemu rozširovaniu a prepracovávaniu zbierky, pri čom ostatné zberateľské úseky sa stali okrajovými a mimo Dánska, ktoré som začal špecializovať, ostali viac-menej na úrovni generálnych, prípadne katalógových zbierok.

Toto boli teda moje filatelistické korene; siahajú do priačinivého rodinného prostredia, kde našli živnú pôdu a rozrástli sa vďaka mojej *velkej láske k malej známke* do košatého stromu, ktorý prinášal a - dúfam - ešte nejaký čas bude prinášať ovocie.

■ Boli to zrejme Tvoje bohaté skúsenosti, ktoré Ťa inšpirovali k tvorivému hľadaniu nových cest vo filatelií. „Výstava, ktorú sme sa rozhodli tohto roku po riadať, je svojim poňatím nová. Preto aj jej názov MODERNA má vyjadriť nové názory na výstavnictvo poštových známkov“ - napísal si v roku 1973 do výstavného katalógu. Môžeš nám priblížiť základnú myšlienku a koncepciu výstavy trochu podrobnejšie, aké ciele výstava sledovala?

Na výstavách, ktoré som videl či už doma alebo v záhraničí, som sa stretával so spoločným javom: Prevládali najmä renomované exponáty prednámkového ob-

dobia, klasických známkov a z novších len špecializované exponáty a ďalej exponáty aerofilatelistické a námetové. Úplne sa vytratili generálne spracované exponáty a exponáty najnovšieho obdobia. Táto nevyrovnanosť viedla súčasne na jednej strane k zvyšovaniu odbornej úrovne tejto výstavy, na druhej strane však začínajúcim a mierne pokročilým zberateľom odradzovala od účasti na výstavách a často aj od filatelie vôbec. Nové exponáty dosiaľ nevystavené, sa len ľahko presadzovali, čo je možné tak isto povedať o exponátoch z novšieho obdobia, najmä generálnych. A tak, keď sme v roku 1964 pripravovali Podpoliansku výstavu poštových známkov v Detve, prvotným zámerom bolo v súťažných triedach vystaviť len nové, dosiaľ nevystavené exponáty. Tento zámer som konzultoval s Ladislavom Novotným. Jeho názor bol, pochopiteľne, zamietavý a ako hlavný dôvod uvádzal, že výstava by stratila na odbornej úrovni a nebola by pre filatelistov príťažlivou. Od zámeru sme ustúpili, no myšlienka som sa neprestala zaoberať a tak sa pomaly rodila koncepcia výstavy MODERNA.

Základnou myšlienkom bolo daf možnosť vzájomne porovaňa exponátov známkov najnovšieho obdobia - prakticky od roku 1944-1945 - bez „rušivého vplyvu“ exponátov starších a klasických známkov a tak ukázať, že aj známkov novšieho obdobia sú filatelisticky zaujímavé a svojim spôsobom poskytnú skutočnému zberateľovi známkov (nie medailí) tie isté možnosti ako staršie známkov, aj pokiaľ ide o špecializáciu a štúdium a zostavovanie filatelistických príťažlivých zbierok. Cieľ výstavy si sám uviedol

v otázke. K tomu však by som chcel ešte dodať, že som si bol plne vedomý aj problémov, ktoré takéto poňatie výstavy môže so sebou priniesť, ako som to uviedol v katalógu, že „...našou výstavou sme vykročili na novú, zatiaľ neprebrádanú cestu filatelistického výstavnictva. Každý nový počin má v sebe riziko, ktoré je tým väčšie, čím je novšie a neznámejšie problémy predostiera pred ľudmi.“ Žiaľ, budúcnosť ukázala, že *toho* rizika, možno užemele zvýšené, bolo nestrávitelné pre niektorých funkcionárov ÚV ZČSF.

■ V rámci výstavy sa uskutočnil rad zaujímavých sprievodných akcií. Môžeš sa zmieniť aj o nich?

Výstava MODERNA '73 mala len jednu sprievodnú akciu, ak sa tak dá nazváť 7. zasadanie ÚV ZSF v Detve, ktoré sa v príbehu výstavy. Ďaleko viac bolo však nových nápadov, ktoré mali spestriť výstavu. Spomieniem len niektoré:

- I ked výstava bola organizovaná ako oblastná, vystavené boli exponáty z celého Československa a medzinárodnú účasť reprezentovali dva exponáty z Maďarska a dva z Rumunska.

- V samostatnom oddelení boli vystavené návrhy mladých filatelistov na poštové známky.

- Miesto tradičných medailí boli vystavovateľom odovzdávané keramické tanieriky.

- Zásielky, podané v prvý a posledný deň pri príležitosti poštovej priečradke, boli označené zvláštnou pečiatkou.

- Zásielky, podané na výstave v dni, kedy nebola poštová priečadka, boli označené pečiatkou „z výstavy“ a na poštovom úrade pečiatkované príležitostnou poštvou pečiatkou,

- Organizačný výbor nechal zhotoviť výstavné nálepky, ktoré malí slúžiť ako podklad na nalepenie známok; žiaľ, tátó myšlienka sa nestrela s očakávaným záujmom.

- Nakoniec, po otvorení výstavy to bol „pohár vína“ a -ko prípitok na úspešný priebeh výstavy (tentor sa stal pamätný tým, že jeden zaprisahaný abstinent vtedy vypil „az“ tri poháre šampanského).

■ Ak sa nemýlim, z Detvy vzišiel aj návrh na emblém ZSF, ktorý vyhral verejnú súťaž. Aj pri MODERNE ste filatelistickú obec prekvapili premiérou pochodu „Našim filatelistom“, ktorý skomponoval František Vyskočil. Vraj ste navrhli aj zväzovú zástavu? Povieš nám niečo o týchto vašich aktivityach?

Co povedať? Na emblém ZSF bola v roku 1969 vypísaná súťaž, ktorej sa na moje vyzvanie zúčastnil aj pracovník dokumentačného oddelenia OTS ZTS Detva Anton Valaštek. Jeho návrh vyšiel zo súťaže víťazne a tak sa doteraz používa ako znak ZSF, či už členský alebo ako ústredná časť čestných odznakov, aj ako symbol ZSF.

Pochod filatelistov skutočne prvýkrát zaznel pri otvorení výstavy MODENA '73. Skomponoval ho z vlastnej iniciatívy a jeho premiéru dirigoval kapelník dychovej hudby ZK ROH A. Sládkoviča František Vyskočil. Viackrát sice zaznel pri rôznych príležitostiach aj mimo Detvu, no časom zapadol prachom.

A čo povedať o zväzovej zástave? Táto vec nesúvisí priamo s výstavami MODERA, alebo predsa len? Svojho času som podal iniciatívny návrh na kodifikáciu symbolov ZSF, ktorým som sledoval jednoznačné určenie odznaku, zástavy a pečiate ZSF. Išlo v prípade odznaku a ďalších symbolov o stanovenie ich rozmerov, farebného riešenia a pod., aby sa zachovala jednota. Návrh bol zamietnutý s tým, že odznak predsa máme, pečiatku tiež a zástavy nemajú ani väčšie organizácie, ako zväz filatelistov. Napriek tomu pri otvorení výstavy MODERA '81 sme na priečelie budovy vyvesili navrhovanú zástavu ZSF. Výstava ešte ani neskončila a už od Košíc po Prahu vedeli, že v Detve sa vyskytli prejavy nacionalizmu a pod. Zarázajúce na tom je, že zástava vadila najmä jednému čelnemu funkcionárovi vtedajšieho vedenia ZSF. Odznak máme, ale farebne si ho prispôsobuje každý, ako chce (dokonca na oficiálnych tlačinách ZSF), zástavu nemáme - načo aj? - stačí, keď ju máme uschovávanú v Detve a používame ju dodnes pri najvýznamnejších filatelistických podujatiach.

■ Ako vidieť, o zaujímavé nápady na Detve nebola nádza, a aj názvy niektorých podujatí zneli priam poeticky tak, ako pri spomenutom prípade, keď namiesto strohého „Posedenia“ alebo „Občerstvenia...“ ste vymysleli názov „Stretnutie pri hópári vína...“ (čo navyše znelo aj veľmi príťaživo). Jeden môj priateľ však dňho nevered „stráví“ názov podujatia, ktorý znel ako „Garden party na Poľane“. Išlo o snahu aspoň trochu priblížiť svet slovenskej dobrovoľníctva alebo naopak, ukázať svetu, že moderná doba sa udomácnila aj medzi ľudími s rôznymi záujmami? Alebo išlo o určitý druh recesie?

Ku „Garden party na Poľane“ a podobným nápadom len toľko, že to bola snaha uviesť do nášho filatelistického života niečo viac, než len známky... Možno to bola trochu aj recesia, ale podstata spočívala v mojej osobnej filozofii, podľa ktorej treba využiť každú vhodnú príležitosť, teda aj výstavy poštových známok, k bližšiemu poznaniu historie, kultúrneho záemia, prírodných krás - slovom všetkého, čo sice vidíme aj na známkach, ale s prihladnutím ku konkrétnej oblasti v ktorej sa výstava koná. Taktôľ boli koncipované aj výstavné katalógy nielen výstava MODERNA, ale aj ďalších výstav a niektorých väčších filatelistických podujatí v Detve. A práve vďaka takto chápanej činnosti nás Klub podpolianskych filatelistov nachádza podporu, nielen symbolicky deklarovanú, ale skutočnú, pre realizáciu svojich podujatí aj od miestnych orgánov.

■ Vráťme sa k výstave MODERA '73 otázkou ako ste ju po skončení v klube spolu s Michalom Čabonom, Pavlom Škriniarom a ďalšími kolegami hodnotili výstavu, čo sa vám podarilo zvládnúť, čím ste naopak nebolí spokojní resp. kde ste videli rezervy najmä z hľadiska zámeru vytvoriť nové poňatie filatelistických výstav. Vieš si na to ešte spomienúť?

Pokiaľ ide o hodnotenie výstavy MODERA '73, nakonko to nebola prvá väčšia filatelistická výstava v Detve, nevyhli sme sa porovnávaniu s predchádzajúcou výstavou - Podpolianskou výstavou poštových známok v roku 1964, najmä pokiaľ išlo o jej organizačné zabezpečenie, rozsah a úroveň exponátov. To znamená, že i keď poňatie bolo odiľné, v prvom rade sme hodnotili nedostatky z minulosťi a snažili sa im vyhnúť. Snažili sme sa zvýšiť propagáciu výstavy a získať potrebnú podporu miestnych orgánov, najmä reprezentatívnym obsadením čestného výboru. Kladom voči minulosťi bolo, že sa nám podarilo získať k spolupráci aj značný počet nefilatelistov; patril k nim najmä Július Dráb, ktorý veľmi ochotne a úspešne spolupracoval s naším klubom nielen pri tejto výstave, ale aj pri ďalších filatelistických podujatiach.

Július Dráb, v pozadí plagát MODERNA '73 podľa jeho návrhu

Významný je jeho podiel pri spracovaní návrhov príležitostných poštových pečiatok, plagátov, diplomov a iných výtvarných prác, ktorým sa ako nás spolupracovník venoval počas celých 25 rokov. Michal Čaban, Pavol Škriniar, neskôr Ing. Ľudovít Krňan a ďalší filatelisti sa stali kmeňovými organizátormi, bez ktorých by nebolo možné zorganizovať MODERNU, ale aj mnohé ďalšie filateličské podujatia v Detve. Všetci sme pokladali však MODERNU, jej zámer a priekopnické poňatie za naše vlastné „detvianske“ dielu a teda jej hodnotenie z našej strany by bolo dosť subjektívne.

■ Pamäťom sa na vyjadrenia aj niekoľkých návštěvnikov či vystavovateľov, ich ohlas na MODERNU bol priaznivý. Ako však hodnotili výstavu ústredné orgány ZSF, prípadne ZČSF, keď jej koncepcia upadla na dlhé roky do zabudnutia? Boli vnesené proti nej nejaké výhrady alebo kritika?

Oblasť výstavy, ktorá sa stretla so značným záujmom - 46 vystavovateľov z celej republiky, Maďarska a Rumunska, sa predstavilo s 56 exponátm, pri čom nebolo zriadené oddelenie mládeže - bol priaznivý a čoraz častejšie sa ozývali hľasy po podobnej výstave, kde by sa v zdrovej súťaži porovnávali exponáty moderných známok. Nás ústredný orgán ZSF hodnotil výstavu tak isto kladne, čoho najlepším dôkazom je skutočnosť, že v roku 1981 sa konala zase v Detve výstava MODERNA'81 už ako národná. Výstavy sa zúčastnilo tento raz len zo Slovenska v súťažných triedach 41 dospelých vystavovateľov so 44 exponátm a 22 mladých filatelistov s 24 exponátm. Že o výstavy takéhoto typu zberatelia prejavovali záujem, svedčí aj to, že voči MODERNE'73, na ktorej vystavovalo zo Slovenska 22 dospelých vystavovateľov 26 exponátov, v roku 1981 to predstavovalo nárast vystavovateľov o celých 86 percent a exponátov o 69 percent. K tomu, myslím, netreba ďalší komentár.

Výstave MODERNA'81 predchádzala tlačová konferencia v Banskej Bystrici, ďaka ktorej výstava ešte pred jej otvorením získala značnú publiku. Počas výstavy zasadali v Detve viaceré odborné komisie a na záver výstavy nechybali ani spoločenský večer. Dá sa povedať, že myšlienka žila a nebyť viacerých rušivých momentov (už spomínaná „zástava“ a niekoľko ďalších, ku ktorým sa nemienim vyjadrovať), mohla sa nadalej úspešne rozvíjať. O usporiadanie ďalšej výstavy MODERNA v roku 1987 sme sa sice uchádzali už v roku 1985, no jej usporiadáním bol poverený Klub filatelistov v Prievidzi a uskutočnila sa na Bojnicksom zámku. Nás klub bol na miesto toho poverený v roku 1988 usporiadat Medzistátnu výstavu Slovensko-Ukrajina. Tým sa prakticky končí éra výstav MODERNA v Detve a ako vývoj ukázal, žiaľ, aj na Slovensku.

■ Činnosť ZSF, na ktorého utvoreniu a práci si mal spolu s dr. Zrubcom, T. Jaššom a ďalšími funkcionárm leví podiel, sa výrazne orientoval na sebarealizáciu mladých členov zväzu, teda na nových členov, ktorí tvorili podstatnú časť členskej základne. Koncepcia výstavy typu MODERNA bola presne tým, čo ZSF potreboval na uskutočnenie tohto zámeru - poskytovať možnosť vystavovať aj tým filatelistom, ktorí si budujú zbierky a exponáty z novodobých poštových známok, teda prakticky z obdobia po II. svetovej vojne. Prečo sa

od tejto orientácie vzäz odklonil? Súviselo to s vtedajším svetovým trendom vo filatelii, ktorý sa upriamoval na vrcholné formy zbierania a súťažného vystavovania, najmä v teritoriálnej filatelii na špecializované a študijné exponáty a v námetovej filatelii na tematické exponáty? Alebo mala na to vplyv situácia v Čechách, kde filatelia mala väčšiu tradíciu i úroveň a starostlivosť o nových členov tam nebola taká aktuálna ako na Slovensku?

Celkový vývoj filatelistického života u nás nie je možné zužovať len na problematiku výstavnictva. Situácia bola omnoho zložitejšia ako by sa na prvý pohľad zdalo. Obnovenie samostatnej filatelistickej organizácie - Zväzu slovenských filatelistov - bolo len prirodeným vyvraždením snáh po usmerňovaní tejto záujmovej činnosti z hľadiska potrieb slovenskej filatelia; nevyhovovalo totiž vôbec centrálnie riadenie filatelia na Slovensku z hľadiska poznatkov a potrieb českej, najmä pražskej filatelia, ktoré pretrvávalo aj po vytvorení ZČSF v roku 1965 ako samostatnej zložky vtedajšieho Národného frontu. Češi v období príprav na obnovenie ZSF prediskutovali sa zámeru na oživenie filatelia v nových podmienkach a tak ÚV ZSF na svojom prvom pracovnom zasadnutí v Detve na Polane mohol prijať konkrétné opatrenia v tomto smere. Išlo najmä o upevnenie

organizačnej štruktúry Zväzu, zvyšovanie odbornej kvalifikácie členskej základne - čomu slúžil prepracovaný a postupne realizovaný systém odborných školení - starostlivosť o tvorbu nových exponátov, čomu napomáhal neviedaný rozvoj výstavnictva poriadanim menších i väčších výstav, medzi nimi aj MODERNA. Skutočne dobrým pomocníkom pri zabezpečovaní spomínaných zámerov bolo aj publikovanie odborných poznatkov v edícii „Filatelistické state“ a nie v poslednom rade aj medziklubová súťaž o „pohár aktivity“ iniciovaná Klubom podpolianskych filatelistov v Detve.

V konečnom dôsledku to znamená, že po obnovení ZSF sme vykročili novou, vlastnou cestou a tak vlastne všetky tieto aktivity boli v slovenskej filatelii niečim novým, čo by sa v širšom slova zmysle mohlo zastrebiť slovom MODERNA. Dôvodom takto nastúpenej cesty bola aj odchylná situácia v Čechách, kde mala filatelia hlbšie korene a bolo viaceré filatelistických centier aj mimo Prahy, kým u nás sa tieto len postupne vytvárali, ale aj snaha získať pre túto ušľachtilú zábavu ďalších záujemcov a priaznivcov najmä na vidieku. Musím však zdôrazniť, že samotná výstava MODERNA nebola prapričinou nebyvalého rozvoja filatelia, ale zákonitým vyvraždením a dôkazom správnosti nastúpenej cesty, smerujúcej práve k tomuto rozvoju. Žiaľ, vinou rôznych okolností a často formálnym prístupom k hodnoteniu aktivity klubov pôvodné zámery pomaly mizli z povedomia filatelistickej obce často za podpory a tichého súhlasu aj niektorých čelných funkcionárov ZSF.

(pokračovanie v budúcom čísle)

Jednofarebný variant
znaku ZSF podľa
pôvodného návrhu
Antona Valašeka

RECENZIE

EMISNÝ PLÁN ČESKÝCH POŠTOVÝCH ZNÁMOK 2000

Začiatkom tohto roka vydalo generálne riaditeľstvo Českej pošty, š.p. Praha informačný bulletin s emisným plánom českých poštových známok na rok 2000. Bulletin autorský pripravili: Textová časť PhDr. Vítězslava Francková, Hana Černá, Ilona Dusslová, preklad Daniel Freeland, grafická úprava a tlač Victoria Security Printing, a.s. Praha.

V bulletinе forme mátu A 5, rozsahu 24 strán, v českej a anglickej jazykovej mutácii, s farebnými ilustráciami a vytlačenými na kvalitnom kriedovom papieri, sú uvedené všetky základné informácie o jednotlivých emisiach: Názov emisie, nominálna hodnota, deň vydania, autor návrhu a rytiny, spôsob tlače a pomerne dosť podrobný popis námetu

alebo príležitosti, ku ktorej sa známka vydáva. Okrem samotných známok sú vyobrazené aj kresby a príležitosťné pečiatky na obálky dňa vydania. Pochopiteľne, známky ktoré budú až koncom roka nie sú vyobrazené hotové, ale v podobe ich návrhu. V záverečnej časti bulletinu je zoznam s adresami predajní Filatelie Českej pošty (je ich cez 60) a predajnej miest českých známok v zahraničí (9 krajín).

Zdá sa, že vydávanie informačného bulletinu tohto druhu sa stalo trvalou súčasťou programu služieb Českej pošty a zaraduje sa medzi poštové správy krajín, ktoré venujú systematickú pozornosť propagácii svojich poštových známok. Pracovníci Českej pošty sú zrejme uvedomi, že podobné iniciatívy prinášajú prospech, a to a mnohých hľadisk. Navýše, bulletin vzbudzuje dobrý dojem o cieľovedomosti známkovej tvorby a služieb vydavateľa pre filatelistov i širokú verejnosť. □ V.K.Németh

KATALÓG ZNÁMOK SR 1993-2000

Katalóg vydala v minulom mesiaci, čuduj sa svete, pražská firma Filatelie - Pěnkava. Prax vo vydávaní publikácií (známky ČR, SR, telefónne karty) sa odraža na peknnej grafickej úprave a dobrej práci tlačiarň. Katalóg zachytáva na 60 plnofarebných stranách všetky známky, zošitky, celiny, príležitosťné tlače a cartes maxima vydané Slovenskou poštom. Zachytené sú aj viaceré známe a oblúbené odchýlky a chybňatice. Obohatením je súčet cien za jednotlivé ročníky (známky, hárčeky, PL, FDC, zošitky a príležitosťné tlače a emisný plán na rok 2000).

Slovenských filatelistov zrejme zarazia niektoré vysoké zánamy, tendencia českých vydavateľov katalógov sa však už dlhšie približuje k západoeurópskemu štandardu: Vyšie ceny, aby obchodníci mohli známky dopĺňať a mať so ziskom nepretržite v ponuke, v prípade dostatočných zásob i v cennách nižších ako katalógové zánamy.

Katalóg je akýmsi „druhým dielom“ k už vydanému katalógu známok ČR 1993-1999, a tak filatelisti v oboch republikách si môžu konečne „upratiať“ svoje zbierky. □ ik

KATALÓG TK OSTROVOV V ATLANTICKOM OCEÁNE

V priebehu januára 2000 vyšiel katalóg telefónnych kariet ostrovov v Atlantickom oceáne. Autorom i vydavateľom katalógu je Ing. Vlastislav NOVOTNÝ z Hodonína. Katalóg navázuje na predchádzajúci katalóg TK Karibskej oblasti (MOT 17). Autor je Špičkovým zberateľom aj v oblasti zbieraní TK ostrovov nachádzajúcich sa v Atlantickom oceáne.

Katalóg obsahuje, aj vďaka viacerým zahraničným spolupracovníkom, kompletné doteraz známe informácie o TK týchto 16 ostrovov Atlantického oceánu – ARUBA, ASCENSION, BAHAMY (BAHAMAS), BERMUDA, BOINAIRE, KAP VERDE (CABO VERDE), KUBA (CUBA), CURACAO, FALKLANDSKÉ OSTROVY (FALKLAND ISLANDS), FAÖRSKÉ OSTROVY (FAORE ISLANDS), ISLAND (ICELAND), JAMAICA, SVÄTÝ EUSTATIUS (ST. EUSTATIUS), SVÄTA HELENA (ST. HELENA), SVÄTÝ MAARTEN (ST. MAARTEN) prakticky do konca roku 1999.

Zvláštnosťou katalógu je príložok (bonus) informácií o TK GIBRALTARU. Katalóg je farebný, vytlačený na kriedovom papieri, má 78 strán a je písaný v anglickom a českom jazyku. Keďže TK tejto oblasti sú vo svete tiež veľmi populárne a vyhľadávané, dá sa očakávať, že náklad katalógu v množstve 1000 ks sa rýchle rozoberie (z tohto dôvodu je dôležitý hlavne anglický jazyk). Predajná cena je rovnaká ako pri prívom katalógu: 220,- Kč (270,- Sk) + porto. □ mj

KATALÓG TK KRAJÍN AFRIKY

V septembri 1999 bol vydaný prvý ucelený katalóg telefónnych kariet krajín Afriky - 1.vydanie *AFRICAN TELEPHONE CARD CATALOGUE*, ktorý možno v tejto oblasti považovať za priekopnícke dielo. Katalóg napísal anglický obchodník Peter SNOW (P. Snow, 16 Denmark Road Reading Berkshire RG1 5PA, Great Britain, Veľká Británia), asistoval mu Andrew MURRAY. Katalóg je farebný, vytlačený na kriedovom papieri, má 114 strán a je písaný len v anglickom jazyku. Po vydaní katalógu nápadne vzrástol záujem o zbieraní TK krajín Afriky. Dá sa preto očakávať, že tento katalóg sa rýchle rozoberie. Predajná cena tohto katalógu je uverejnená na zadnej strane (15 Euro, 10 £, 100 Fr, 30 DM alebo 29 000 lír + porto). Katalóg obsahuje informácie o TK z 52 krajín afrického kontinentu a tiež o TK niektorých ostrovov v Atlantickom oceáne. □ mj

KATALÓG TK IZRAEĽA 2000

Vo februári tohto roka bol vydaný avizovaný katalóg telefónnych kariet Izraela. Katalóg opäť napísal a vydal izraelský obchodník *Moshe LAPINER* (M. Lapiner, P.O.Box 3602, 91031 Jerusalem, Israel, IZRAËL), ktorý stále pokračuje v začiatke tradícií vydávania katalógov na izraelské TK od roku 1997. Katalóg je farebný, vytlačený na kriedovom papieri,

má 100 strán a je písaný v anglickom a hebrejskom jazyku. Zahŕňa TK vydané oficiálnym izraelským vydavateľom – firma BEZEQ a to po čísle BZ-260, ako aj vydania iných vydavateľov TK na území Izraela. Cena je 17 \$ a je uvedená na prednej strane katalógu. Porto je 3 \$. Kuriozitou pre nás je, že katalóg je tlačený spôsobom typickým pre hebrejčinu, tak je aj číslovaný a tak sa v nôm musí aj listovať – odzadu dopredu. □ mj

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 3 / 2000

Marcové číslo Filatelie sa nesie v znamení 150. výročia narodenia T.G. Masaryka. Na rozdiel od Slovenska si Česká pošta učila výročie prvého prezidenta ČSR hárčekom. Výročiu TGM bola venovaná aj vcelku vydarená medzinárodná výstava v Brne. Osobe TGM sa venujú tematické články F.Beneša i L.Brend-la. Z.Ryvolu popisuje druhú retuš na známke 500 h TGM z roku 1920 a Joe Kanturek (New York) pripomína vydanie TGM na americkej známke z roku 1960. O použití fosforecenčného papiera na známkach ČR informuje F.Crha. Známky nemecky filatelistu a vystavovateľa Walter J.Raucha prinášajú článok o vývoji pošty v Lužici. □ ik

■ BÉLYEG VILÁG (Maďarsko) ■ 3 / 2000

Prvé príspevkami do ankety na tému „Čo bude s tebou, filatelia?“ resp. „Čo bude s tebou, zväz filatelistov?“, otvárajú marcové číslo časopisu BV v ktorých autori (E.Deák, T.Csulák a A.Bér) ozrejmujú niektoré aktuálne problémy filatelií. L.Perneczky prináša rozsiahly článok o živote a diele Š.A.Jedlíka, ktorého 200. výročie narodenia si začiatkom tohto roka pripomienula vydaním známky maďarská i slovenská poštová správa. Príspevok „Dejiny Maďarska v odráze na poštových známkach“ I.Ácsa pokračuje tretou časťou. „Opäť o MOFILE“ nazval svoj príspevok L.Molnár, ktoréj I. časť je venovaná úvahám nad vývojovými tendenciami v oblasti známkovej tvorby. L.Filep uverejňuje zaujímavý príspevok o oprávnenom použíti poštových známok na železničných dokladoch. Časopis referuje aj o celoštátnom stretnutí námetárov (29.1.2000). □ vkn

■ SV.GABRIEL (SR) ■ 1 (22) 2000

Úvodná časť prvého tohtočného čísla informačného bulletinu Spoločenstva zberateľov filatelistických materiálov s kresťanskou tematikou na Slovensku, je tradične venovaná organizačným otázkam Spoločenstva najmä 16.stretnutiu SSG 6.11.1999 v Bratislave a 17.stretnutiu SSG 1.4.2000 v Topoľčanoch. Bulletin uverejňuje príspevky o novom kostole sv.Petra a Pavla vo Veľkej Doline (Š.Dubček) i o nových slovenských poštových známkach s kresťanskou tematikou (PO). Ďalej ilustráciami bohatoh vybavený prehľad o známkových vydaniach Vatikánu v roku 1999 i stručný emisný plán na tento rok (J.Vallo), informáciu o Farskom Eucharistickom kongrese a príspevok o kresťanských jubileách „Jubilejné roky“ (J.Vallo). Záverečné stránky patria príspevkom: Vianoce 1999 vo filatelii, Vianočná pošta (PO) a pravidelným spoločenským rubrikám bulletinu SSG. □ vkn

■ ORBIS PICTUS (Maďarsko) ■ 3-4 / 1999

Vláňajšie dvojčíslo 3-4 Informačného bulletinu ORBIS PICTUS, ktorý vydáva Sekcia zberateľov slovenských a českých známok Zväzu maďarských filatelistov (MABEOŠZ), vyšiel s miernym oneskorením, ale tým jeho obsah neutrpel žiadnu ujmu. Bulletinom sa predstavuje jeho nový redaktor J.Boros, ale celý obsah autorský zabezpečil zakladateľ a dlhorocný redaktor bulletinu Dr.D.Soóky. Na úvod je informácia o Od-

bornej skupine zberateľov zahraničných známok (predseda Dr.D.Soóky), organizačný poriadok pre činnosť tejto skupiny ako aj plán jej činnosti. Ďalší príspevok pripomína 55. výročie vzniku protektora ČaM, ktorom autor dal názov: „Na koľko sú české resp. nemecké známky Böhmen u.Mahren?“. Iný príspevok sa venuje súčasným českým poštovým lístkom, osobitne lístkom s prítlačou, ktoré vydáva POSTFILA, a autor na záver klade otázku: Zberať tieto materiály alebo nie, sú to filatelistické materiály alebo ide o niečo iné? Nechýbajú ani emisné plány českých a slovenských známok na rok 2000 a prehľady noviniek českých a slovenských známok a celín za rok 1999. Záverečná strana je venovaná prehľadu činnosti sekcie. □ vkn

KALEIDOSKOP ZBERATEĽA

BRNO 2000 A MLÁDEŽ

Výstava v Brne, ktorá sa konala pri príležitosti 150. výročia narodenia T.G.Masaryka a množstva aktivít s ňou spojených, boli dôvodom k návšteve. Rovnako tak mysleli aj ďalší filatelisti zo Slovenska, ktorí zavítali so moravskej metropoly a o stretnutia so zberateľmi z Trenčína, Nitry, či dokonca z Popradu nebola vo výstavných priestoroch nádara.

Zaujímala ma predovšetkým mládež a preto moje kroky smerovali najskôr do Planetária, kde boli vystavené mládežnícke exponaty a súčasne sa tu uskutočnil aj seminár pre vedúcich krúžkov mladých filatelistov, stretnutie so jurym a ako aj palmáre mládežníckej časti tejto zaujímavej celostátnnej výstavy poštových známok.

Učasť na seminári bola veľmi pekná, okolo 50 ľudí, aj keď priamo vystavovateľov tu bolo na prekvapenie málo. Za organizačný výbor privítal účastníkov vrátane hostí RNDr.Z.Okáč. Členovia jury, menovite J.Šolc a F.Dvořáček hovorili o dobrých aj zlých príkladoch vystavených exponátov, nie vždy so súhlasom prítomných. Potešilo nás, že na ilustráciu príkladov použili aj slovenský expónat Z.Bačovej „Ježiš Kristus“ ako o perspektívnom diele mladej nitrianskej zberateľky.

Prevzali sme za našich vystavovateľov diplomy a pekné medaily. Predseda Komisie mládeže ŠČF dr.Topfer mal zaujímavú prednášku o využíti počítačov vo filatelii. Škoda, že medzi ilustračnými príkladmi využitia ani len načretím do histórie nespomenul „nás“ príklad z finále filatelistickej olympiády a kongresu v Nitre, resp. na Jelenici ešte koncom osemdesaťtich rokov, kedy účastníci olympiády dostávali zadanie úloh v teste na PC, počítač výhodnoval odpovede a zaznamenával aj skôrke finalistov. Že teraz majú k počítačom bližší vzťah deti a mládež je zrejmé, a presvedčili sme sa o tom aj na palmáre, keď jeden z exponátov z literatúry mládeže (!) bol počítačový program z filatelie, pozlátená medaila bola ako absolútna novinka udelená právom.

Mládežnícke exponáty, vystavené v Planetáriu, nás zaujali ako námetmi, tak aj spracovaním. V prvom rade

Zaujímala ma predovšetkým mládež a preto moje kroky smerovali najskôr do Planetária, kde boli vystavené mládežnícke exponaty a súčasne sa tu uskutočnil aj seminár pre vedúcich krúžkov mladých filatelistov, stretnutie so jurym a ako aj palmáre mládežníckej časti tejto zaujímavej celostátnnej výstavy poštových známok.

Učasť na seminári bola veľmi pekná, okolo 50 ľudí, aj keď priamo vystavovateľov tu bolo na prekvapenie málo. Za organizačný výbor privítal účastníkov vrátane hostí RNDr.Z.Okáč. Členovia jury, menovite J.Šolc a F.Dvořáček hovorili o dobrých aj zlých príkladoch vystavených exponátov, nie vždy so súhlasom prítomných. Potešilo nás, že na ilustráciu príkladov použili aj slovenský expónat Z.Bačovej „Ježiš Kristus“ ako o perspektívnom diele mladej nitrianskej zberateľky.

Prevzali sme za našich vystavovateľov diplomy a pekné medaily. Predseda Komisie mládeže ŠČF dr.Topfer mal zaujímavú prednášku o využíti počítačov vo filatelii. Škoda, že medzi ilustračnými príkladmi využitia ani len načretím do histórie nespomenul „nás“ príklad z finále filatelistickej olympiády a kongresu v Nitre, resp. na Jelenici ešte koncom osemdesaťtich rokov, kedy účastníci olympiády dostávali zadanie úloh v teste na PC, počítač výhodnoval odpovede a zaznamenával aj skôrke finalistov. Že teraz majú k počítačom bližší vzťah deti a mládež je zrejmé, a presvedčili sme sa o tom aj na palmáre, keď jeden z exponátov z literatúry mládeže (!) bol počítačový program z filatelie, pozlátená medaila bola ako absolútna novinka udelená právom.

Mládežnícke exponáty, vystavené v Planetáriu, nás zaujali ako námetmi, tak aj spracovaním. V prvom rade

sme si všimli nástup asymetrického usporiadania (často na úkhor jednotnej úpravy exponátu ako jedného z hodnotiacich kritérií). V tejto súvislosti jeden zo jurymanov tiež prizvukoval, že dôraz by sa mal klásiť skôr do oblasti odborného spracovania a rozvíjania témy. V exponátoch bolo niekde vidno nefilatelistický materiál - pohľadnice, zápkalkové nálepky (medzi strihanými známkami), čo je asi zlý vplyv z prenikania názorov tzv. otvorennej triedy dospelých.

Poučil som sa niektorými nápadmi - často boli v exponátoch výrezy, aj v prípade dvoch celistvostí, pričom na prekrytej časti bol popis listu, pre ktorý by v opačnom prípade nebolo dosť miesta, lebo obidva materiály by pokryli celú plochu albumového listu.

V priestoroch brnenského výstaviska boli ostatné časti výstavy. V kongresovom centre sme narychllo pozreli vystavené exponáty analogických pohľadniac a v prízemí detský kútik so zariadením starej pošty. V čase našej návštavy tu pracovalo mälo detí, zato viac dospelých „žobronilo“ o listok, „známku“ a pečiatku detskej pošty. Dve - tri deti kreslili návrhy na známky a za priečinkom pošty sme videli počtača, na ktorom mladý filatelist zo Svitáv vyhľadával a prezeral známky. Výtvarné práce detí (rovnaké ako aj v Planetáriu) viseli ako výzdoba priestoru detského kútika.

Pomerne veľa detí s rodičmi alebo s vedúcimi sme videli aj v ostatných priestoroch, najmä na výstavnej pošte a pri známkovom automate, ktorý bol trvale v stave obliezania. Počin organizátorov umožní im voľný vstup bol správny a rozdané anketové lístky aj s možnosťou prihlásenia detí do niektorého krúžku hámard prinesie ovoce - ostatne juhomoravské krúžky sú známe svojou početnosťou aj kvalitou.

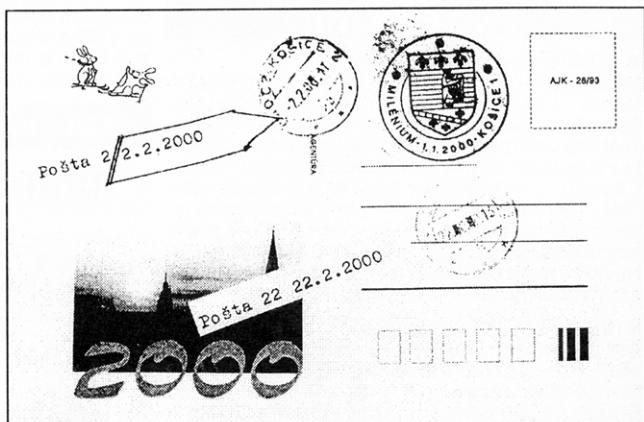
Návšteva Brna v každom prípade splnila svoj účel a tí, ktorí ju do svojho programu zaradili, iste neofutuvali. Domnievam sa, že organizátori výstavy SLOVENSKO 2001 by z niektorých skúseností brnenskej výstavy mohli čerpať.

□ Ján Mička

HRA S ČÍSLAMI NA PEČIATKACH

Ked som v septembri minulého roku s biedou získal poštový lístok z II.slovensko-polskej filatelistickej výstavy v Bratislave, kde bolo 17 „deviatok“ v dátumoch a číslach pošty, som si neuviedomil, aký významný dátum nám prinesie rok 2000. S novým Milénium 2000 som získal peknú pečiatku k Novému roku 1.1.2000, ale vo februári boli až dva významné dátumy. Významné preto, lebo posledný takýto dátum sa vyskytol pred 1112 rokmi, teda 8.8. roku 888. Jedná sa o dátumu s rovnakými číslami deliteľnými dvoma. Teraz nás minul dátum 2.2.2000 a 22.2.2000. Ja som k prvému dátumu pridal ešte poštu Košice 2 a k druhému Košice 22, takže mám na pečiatke päť „dvojok“ a na druhej osem „dvojok“.

Škoda len, že poštové pečiatky používané na košickej poštách sú v bežnej prevádzke veľmi opotrebované a tým potom aj ich odtlačky sú na zásielkach nevýrazné, niekedy miestami aj ľahko čitateľné. Nemali by poštári vstúpiť do nového milénia aj s obnovenými pečiatkami a nielen so zvýšenými cenami za svoje služby? Predsa tak, až známy, aj odtlačky pečiatok sú vizitkami pošty a kvality jej poskytovaných služieb.

Zaujímavý dátum v dohľadnej dobe bude ešte v roku 2002 a 2022, no a potom v roku 2222. Ako poznamenal môj syn, v tom roku už poštové známky nebudú a poštári budú tiež už len na ukážku v múzeách. Bodaj by v tomto prípade nemal pravdu, bola by to pre filateliu predsa len veľká škoda.

□ Ľubomír Šimo

Ad: Malé okienko telekartistu (MOT č.23)

K článku TELEFÓNNE KARTY RUSKÝCH EURÓPSKÝCH MIEST uverejnenom v rubrike „Malé okienko telekartistu“ (MOT č. 23) v časopise Zberateľ 2/2000, s. 21-22, mám dve prípomienky.

V Rusku neexistujú „vlastné mestské zväzy“. Uvedený termín je len zlý preklad ruského slova *sviaz*, čo v slovenčine nie je vzäť ale *spoj*, *spojie*, *spojenie*. V Rusku Ministerstvo sújažie nie je Ministerstvo zväzov, ale Ministerstvo spojov (také sme mali aj u nás v období ČSSR i ČSFR). Rovnako telefónne karty nevydávajú mestské zväzy ale mestské spoje.

Na mape európskej časti Ruska zase chýba územie podstatne väčšie ako je Slovensko, celý Severný Kaukaz - kus Rostovskej oblasti, celý Krasnodarský a Stavropolský kraj a republiky (od západu na východ): Adegejska, Karačejevo-Čerkesska, Kabardino-Balkarská, Inguşská, Severo Osetínska (Alania), Čečenská a Dagestanská. Z mapky nie je jasné ani to, či kus Kazachstanu patrí Rusku alebo nie.

Na uverejnejenej mape v miestach nad Kaspickým morem je jedna vyznačená čiara (hranica) zbytočná.

□ Vladimír Pripuťen

Na pamiatku

Vydano prvým článku známok Slovenskej pošty

k Vianočiam 1944

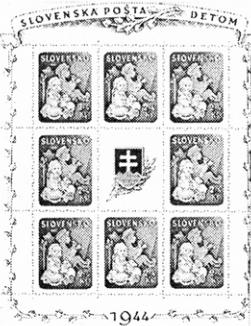
Vianočky

24. decembra 1944

Miško

VIANOCE 1944

1944

REDAKČNÝ STÍLČEK

POZDRAV MINISTRA K VIANOCIAM 1944 ■ Pán Jozef Struhár zo Žiaru nad Hronom nám posielal list z ktorého vyberáme: „Na pamiatku vydania prvého hárčeka známk Slovenskej pošty k Vianociam 1944 venoval minister dopravy a verejných prác dňa 24. decembra 1944 vianočný pozdrav vo forme zošitka s hárčekom Slovenská pošta detom 1944.“ Potom nasleduje popis tohto vianočného pozdravu, ktorý tvorí dvojlist rozmerov cca 131x166 mm (zavretý), s vytlačeným textom a ilustráciami na prevej a druhej strane a s tretou stranou upravenou na vloženie hárčeka (na obr. hore). Nakoniec pán Struhár sa v liste pýta: „Má niekoľko viacich informácií o tejto celine?“

K obsahu listu treba predovšetkým poznámať, že v tomto prípade nejde o zošitok ani celinu, ale len o osobitnú adjustomiaciu hárčeku (bez jeho akejkoľvek úpravy) do obalu vyhotoveného pre reprezentačné účely ministerstva. Pravda, pokiaľ niekoľko pozná zo zberateľského hľadiska zaujímavú skutočnosť o tomto pozdrave, na stránkach Zberateľa mu radi dáme priestor.

ODBORNÉ SPRAVODAJE ■ Niekedy je dobré, ak je poruke informácia, ktorá vie usmerniť v akej veci na koho sa obrátiť. Pre tých, ktorí majú záujem o odborné spravodajce vydávané v Českej republike a doteraz nevedeli „ako na to“, uverejňujeme kontaktné adresy.

POSTILIÓN (Českomoravská spoločnosť pre poštovú história) - spravodaj rediguje K. Špaček, Zámelič 43, 345 22 Poběžovice, ČR.

MECHANIZACE A AUTOMATIZACE POŠTY - spravodaj rediguje M. Langhammer, Mezivrší 27, 147 00 Praha 4, ČR.

POŠTOVNY - spravodaj rediguje P. Gebauer, POB 192, 601 00 Brno 1, ČR.

TEMAFÓRUM (listy námetových filatelistov) - spravodaj rediguje V. Stašek, Alešova 13, 352 01 Aš, ČR.

OLYMPSPORT (Česká asociácia pre olympijskú a športovú filateliu) - spravodaj rediguje I. Vápenka, Na Zámyšli 8, 150 00 Praha 5, ČR.

BOHEMIKA - spravodaj rediguje A. Černý, Rubešova 1176, 393 01 Pelhřimov, ČR.

KOSMOS - spravodaj rediguje J. Cacka, Chudenická 1079, 102 00 Praha 15, ČR.

POŠTOVNÍ NÁLEPKY - spravodaj rediguje I. Tvrď, Čs. armády 60, 920 01 Hlohovec, SR.

ZPRAVODAJ SEKCE SEVERSKÝCH ZNÁMKOVÝCH ZEMÍ - redigujú A. Bystrý a A. Rády. Kontakt cez Spoločnosť teritoriálnej filatelie ŠČF, Přiběnická 1, 130 00 Praha 3, ČR.

ZPRAVODAJ KUBY A ZNÁMKOVÝCH ZEMÍ LATINSKÉ AMERIKY - rediguje E. Kraměš, Na Vrcholu 5, 130 00 Praha 3, ČR.

PERFIN - spravodaj rediguje J. MARENČÍK, Sputníková 1, 040 12 Košice, SR.

(Informácie použité z Filatelie 2/2000)

OSPRAVEDLNENIE ■ V časopise Zberateľ 3/2000, s.5, v informácii o Celostátnej výmennej schôdzi v Žiline sme uvedli dátum 17. marec namiesto správneho 19. marec, čím sme niektorých čitateľov uviedli do omylu. Čitateľom i usporiadateľom sa za túto chybu ospravedlňujeme.

□ Redakcia.

Do pozornosti čitateľom: Výstava KOŠICE 2000 v novom termíne

V minulom čísle časopisu Zberateľ (č.3, s.8) sme informovali o pripravovanej Mestskej filatelistickej a filokartistickej výstave KOŠICE 2000 tak, že sa uskutoční v dňoch 6. až 14. mája 2000. Z technických príčin termín konania výstavy bol preložený na 18. až 25. mája tohto roka. □ vg

Africké ľudové ornamenty

V Juhoafrickej republike je v súčasnosti v obehu päť emisií výplatných známk. Na jej prvých 10 známkach sú farebne zobrazené detaľy ľudových afrických ornamentov z desiatich provincií. Známy majú štvorcový formát a boli vytlačené v holandskej tlačiarne J. Enschedé viacfarebným ofsetom súťažou na jednom hárčeku. Emisia bude mať pokračovanie. □ Zc

INZERCIA

Podmienky inzerovania: Cena za jeden riadok v rubrike INZERCIA je 20 Sk. Za inzerát zvýraznený rámčekom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonenti časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zadarmo.

Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. Inzeráty prosíme písť na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Uverejnené sú v najbližšom čísle časopisu v došlom poradí.

Komerčné inzeráty resp. reklamy vrátane ich grafickej úpravy účtujeme na základe osobitného sadzobníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou.

■ **PREDÁM: SKART- VÝSTRÍŽKY SLOVENSKA 1999-2000** a 100 Sk, najmenší odber 3 kg. Ďalej predám skart Švajčiarska - neprebraný - dovoz, mix 3000 ks známk 1600 Sk, Francúzsko malý formát 1 kg 250 Sk a veľký formát - neprebraný - veľké hodnoty 1 kg 5600 Sk, Nemecko 1 kg - mix 1200 Sk. Predám balíčky a zostavy na vylepovanie 100 ks za 250 Sk / len veľký formát (Francúzsko, Švédsko, Nemecko, Švajčiarsko. Robert KOPOJ, SNP 46, 940 63 Nové Zámky, ☎ 00421-817/421 416 Z 027

■ **PREDÁM VELKÉ MNOŽSTVO ODZNAKOV** a to: MIX 1000 ks za 400 Sk, dalej podla námetov (v závitkore je uvedená cena za kus): Banícke (2), erby (3), voi.. Vzázarm a pod. (3), rybárske (10), futbal (5), Hokej (5), športy iné (3), staré plecháče z pred r. 1960 (10), turistické malé (3 až 5), turistické veľké (15 až 25), zaujímavé zahraňičné (3). Minimálny odber 50 ks. Je možná aj výmena za vyznamenania, mince, bankovky ako aj vreckové hondinky (aj poškodené). Ján Tóth, B.Nemcovej 22, 040 01 Košice, ☎ 095 / 6234 138. Z 028

Firma

Námestie SNP, telefón 0855 / 54 29 814

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti
**filatelie, numizmatiky, notafilie,
filokartie, telefónnych kariet**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú
službu a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

Ervín SMAŽÁK
Lotyšská 16
821 06 Bratislava
tel.: 07/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových
materiáloch (prítlače, príležitostné poštové ☺
a strojové príležitostné ☺)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková
služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalogy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému
Olympia a šport (celý svet).

Prijíjam do komisionálneho predaja poštový materiál
na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbere majú

filatelistický internetový magazín

japhila

poštová známka je najmenší, najrozšírenejší a najlacnejší grafický list • pretože sa dá ľahko poslať do celého sveta, je tiež dôležitým propagáčnym lístkom a zobrazený námet môže prehovoriť ku všetkým ľuďom

• cyril bouda, český maliar a grafik

<http://www.japhila.cz>

■ **PREDÁM POŠTOVÉ ZNÁMKY, KOLKY, FDC, NL, ČSR, MINCE, PEČATIDLÁ.** B.Sárfi, Lukáča 11, 936 01 Šahy, telefón 741 2425 Z 029

■ **VYBAVÍM VAŠU CHYBENKU AMERICKÝCH ZNÁMOK** ☺ pomer 1 ku 3, zľava 20%. Robert Kytka, 908 74 Malé Leváre č. 95 Z 030

■ **PONÚKAM ★★ ZNÁMKY, HÁRČEKY, TL a CELINY ČR** 1993-99. I.Lužák, Púpavová 2, 841 04 Bratislava 43, telefón 654 25 054 Z 031

■ **PREDÁM ★★ SLOVENSKÝ ŠTÁT č.1 (780), 2-23 (11500, overené), 11 (400), 24B (100), 24C (520), 25C (800), 29C (1100), 31Y (750), 33B (350), 33C (300), NV 1-9 (250), NV 10x (900), NV 18x (100), D 1-12y (2600), D 21 (280) a ďalšie podľa chybenej. M.Zika, Sečovská 8, 821 02 Bratislava, telefón / fax: 07/434 29 386. Z 032**

■ **PREDÁM FAREBNÝ KATALÓG ČR 1993-1999** (210) a SR 1993-2000 (210), MICHEL Južná a juhovýchodná Ázia (8. diel) 1998 (1700). M.Zika, Sečovská 8, 821 02 Bratislava, telefón / fax: 07/434 29 386. Z 033

Praha 22. - 24. 9. 2000

3. mezinárodní veletrh poštovních známek, mincí, telefonních karet, minerálů a sběratelství

- ZNÁMKY • CELINY
- HISTORICKÉ POHLEDNICE
- LITERATURA
A PŘÍSLUŠENSTVÍ

- TELEFONNÍ KARTY
- LITERATURA A PŘÍSLUŠENSTVÍ

- MINERÁLY
- DRAHÉ KAMENY
- ŠPERKY Z PŘÍRODNÍCH MATERIÁLŮ
- FOSILIE
- LITERATURA A PŘÍSLUŠENSTVÍ

- MINCE • MEDAILE A ŘÁDY
- PAPIROVÁ PLATIDLA
- LITERATURA A PŘÍSLUŠENSTVÍ

Zašítka: ČESKÁ NUMISMATICKÁ SPOLEČNOST, ČESKÁ POŠTA, s. p., ČESKÝ TELECOM, a. s., KLUB SBĚRATELŮ TELEFONNÍCH KARET ČR, SVAZ ČESKÝCH FILATELISTŮ

- doprovodný program = velkoobchodní i maloobchodní prodej
- příjemná atmosféra pražského Výstaviště

Přihlášky pro vystavovatele na níže uvedené adresy.
Na požádání zašleme závěrečnou zprávu 1999.

vystavovatelé	země	návštěvníci
1998	62	19 8.000
1999	118	23 10.562

PROGRES PARTNERS Advertising, s. r. o.

CZ-111 21 Praha 1, Opletalova 55, tel.: +420/2/24236506, fax: +420/2/24235033, <http://www.ppdvert.cz/cz/sberatel/index.html>, e-mail: info@ppa.cz

■ KÚPIM PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA 1-19 ★★ .
prípadne s nálepkou M. Žíka, Sečovská 8, 821 02 Bratislava,
telefón / fax: 07/434 29 386. Z 034

■ PRÍJEMEM PONUKY NA DOPLNENIE ZBIEREK S NÁMEN-

TOM VOLEJBAL (známky, pohľadnice, celistvosti a pod.).
Marián HALKO, Laborecká 16, 066 01 Humenné. Z 035

■ KÚPIM ALBUMOVÉ LISTY POFIS ALEBO SCHAUKEK
„ZSSR“ 1939-44, 1960-69, 1974-76, 1979-82, 1984-86 a
1988-92. Uvedte cenu za list. Možnosť aj výmeny za filat.
materiál. Ivan BLAHA, Mudrochova 17, 949 01 Nitra, ☎
087 / 566 273 Z 036

■ HLÁDAM KONTAKTY NA VÝMENU TK, HLAVNE Z ČR. Na
výmenu ponúkam slovenské a maďarské známky a TK. Kú-
pím väčšie množstvo slovenských TK. Ladislav ÚDRÍK, 991
22 Bušince. Z 037

brezie s Eskimákom,
bronzové ozdoby z vy-
kopávok a obnovený naj-
starší kresťanský kostol
v osade Tjodhilde z 11.
storočia. Známky boli
vydané okrem 40-
kusových TL aj spolu s kresbou na
hárčku s kresbou kraji-
ny po okrajoch. □ Zc

KALAALLIT NUNAAT

8,00 GRØNLAND

Čínsky drak i do Švédska

Po ázijských a se-
veroamerických štát-
och priopomuňo
začiatok lunárneho
čínskeho nového ro-
ku filatelisticky i
Švédsko. Vyšli tu tri
známky s kresbou I.
Wiklandovej, po-
prednej ilustrátorky
mnogých švédskych kníh. Ilustrácie pochádzajú z knihy roz-
právok A. Lindgrenovej „Malý drak s červenými očami“. Drak, ktorý sa tu predstavuje s krídłami podobnými ako má netopier (na jednej známke letiaci, na druhej tancujúci a na tretej s košíkom darčekov), je svojim vyzorom hodne vzdia-
lený čínskym predstavám. Známky vyšli bez nominálnej hodnoty s označením, že sú určené pre frankovanie listo-
vých zásielok v hmotnosti triede do 20 gramov. □ Zc

K historii Arktických Vikingov

O Eskimánoch, žijúcich v Grónsku v oblastiach za Polárnym kruhom, je vo svete málo známe. Sú vlastne potomkami domorodých Eskimákov po splynutí s výbojními Vikingmi, ktorí sem prišli v 8. až 9. storočí z Nórsku a do Nórsku sa nevrátili. Oni to boli, ktorí sa prví na svojich námorných cestách dotkli pobreží Severnej Ameriky približne 600 rokov pred Kolumbusom. Ich osudmi sa v súčasnosti začali intenzívnejšie zaoberať najmä dánski historici a etnografi. Pre grónsku poštovú správu je to vitaná príležitosť prispieť k dielu o známkami. Vydala v auguste tohto roku štyri známky, na ktorých vidíme rekonštrukciu vikingskej loďky, morské po-

Firma **ZBERATEĽ** stále vykupuje

HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ KUSY ZNÁMOK, MINCÍ A POHĽADNÍC

Diskrétnosť zaručená
Platba v hotovosti

Predajňa:
831 02 Bratislava,
Račianska 17
tel. 07 / 44 250 149

e-mail: zberatel @ nextra.sk

Otvorené pondelok až
piatok od 10.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.
Z 038

ALBUM ZIKA

NEHĽADAJTE MA DOMA
NÁJDETE MA NA INTERNETE

www.twins.sk/album
MZIKA @ HOTMAIL.COM
TEL/FAX.: 07/4342 9386
Z 039

FIRMA ALBUM

stále vykupuje
lepšie zbierky známok, sta-
rých pohľadníc,
obálok a iných filat. materiá-
lov, mincí a bankoviek.
Vykupujeme lepšie položky
★★ Číny do 15 Sk MM.
Tiež ★★ známky
Hong-kong a Macau.

ALBUM, Lazaretská 11
811 08 BRATISLAVA
TEL / FAX: 07 / 5296 7411
Z 040

Využite spojenie s redakciou
i predajňou ZBERATEĽ
aj cestou elektronickej pošty
zberatel@nextra.sk

PONUKA - ALBUM

Lazaretská 11, 811 08 Bratislava, tel. 07 / 5296 7411
Záujemcom zašleme ponukový zoznam (alebo xerox) nasledovných
filatelistických materiálov

- SŠ 1939-1945 ★★, ○
SR 1993-1997 ★★, ○
SR čiernotlače
SR rôzne
ČSR I ★★, ○
ČSR II ★★, ○
ČSR II čiernotlače
ČSR II odchýlky papiera
ČSR II doskové vady
ČSR II rôzne
ČR 1993-1997 ★★, ○
ČR čiernotlače
ČR rôzne
Čechy a Morava ★★
Nemecko do roku 1945 ★★, ○
BRD ★★, ○
Berlín ★★, ○
Staronemecké štáty ○
Nem. obsadené územia ★★, ○
DDR ★★
Albánsko ★★
Bulharsko ★★, ○
Maďarsko ★★, ○
Poľsko ★★
Rumunsko ★★
Mongolsko ★★
Rusko + ZSSR ★★
USA ★★, ○
Kanada ★★
Austrália ★★
Japonsko ★★, ○
Severná Korea ★★, ○
Vietnam ★★, ○
Anglicko ★★, ○
Belgicko ★★, ○
Bosna ★★, ○
Dánsko ★★, ○
Fínsko ★★
Francúzsko ★★, ○
Gibraltár ★★
Grécko ★★
Írsko ★★
Island ★★
Talianisko ★★
Juhoslávia ★★
Liechtenstein ★★
Luxemburg ★★
Malta ★★
Monako ★★
Holandsko ★★
Chorvátsky ★★
Nórsko ★★
Rakúsko ★★, ○
Portugalsko ★★
San Marino ★★
Švédsko ★★
Srbsko ★★
Španielsko ★★
Švajčiarsko ★★, ○
Turecko ★★
Vatikán ★★
■ Námety
Fauna rôzna
Vtáci
Ryby
Vodné živočíchy
Kone
Psy, mačky
WWF
Prehistorická fauna
Motýle
Hmyz
Plazy
Flóra - huby
Minerály
Autá
Lode
Vlaky
Kozmos
Lietadlá
Šport
Skauting
Umenie
■ ANGLICKÉ KOLÓNIE
Juraj
Alžbeta
■ MINCE + BANKOVKY
SŠ 1939-1945
Čechy a Morava
ČSR I
ČSR II
■ TELEFÓNNE KARTY
ČSR
SR od roku 1993
Európa
Zámorie
Fauna

ZBERATEĽ PONÚKA

V tejto rubrike ponúkaný materiál je možné zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 07 / 44250 149, e-mail: zberate@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky, k cenám účtuje poštovné a balné. *Cen y* ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ.

PRE ABONENTOV ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZĽAVU !

ŠVAJČIARSKO ★★

(katalógové čísla MICHEL)

851-52	EFTA, pomoc slepcom	7,-
853-57	Pro Patria, biblické výjavy	29,-
858-61	Výročia, udalosti	19,-
870-73	Výročia, udalosti	19,-
871	EUROPA 1968	5,-
874-77	Pro Patria, maľby na skle	28,-
887-90	Výročia	19,-

895-99	Výročia, udalosti	55,-
900-01	EUROPA 1969	15,-
906-10	Portréty	35,-
911-13	Výročia, udalosti	19,-
918-22	Výročia, udalosti	39,-
923-24	EUROPA 1970	15,-
929-32	Výročia, udalosti	27,-
946, Bl.21,	Filat.výstava NABA 1971	45,-
949-52	Pro Patria, umenie	29,-
955-59	Portréty	35,-
984-87	Pro Juventute, kvety - ruže	37,-
1050-52	EUROPA 1975	25,-
1053-56	Pro Patria, umelec. predmety	48,-
1058-61	Výročia	33,-
1062-66	Pro Juventute, kvety	53,-
1073-74	EUROPA 1976	22,-

1075-78	Pro Patria, hrady	57,-
1079-82	Udalosti 1976	43,-
1083-86	Pro Juventute, liečivé rastliny	45,-
1087-89	Udalosti 1977	21,-

1094-95	EUROPA 1977	25,-
1096-99	Pro Patria, hrady	65,-
1116-19	Udalosti 1978	43,-
1120-27	Bl. Fil.výstava LEMANEX '78	85,-
1134-36	Bezpečnosť práce, súťaž	34,-
1137-40	Portréty	36,-
1142-45	Pro Juventute, erby	53,-
1146-49	Portréty	32,-
1150-53	Výročia, udalosti	34,-
1156-59	Pro Patria, hrady	55,-
1161-64	Výročia, udalosti	38,-
1165-68	Pro Juventute, erby	55,-
1187-90	Pro Juventute, erby	58,-
1191-95	Výročie	55,-
1197-98	EUROPA	21,-
1199-1202	Hist. poštové symboly	63,-
1203-05	500 rokov Freiburgu	26,-
1206-09	Výročia	39,-

HOLANDSKO ◎

(katalógové čísla MICHEL)

002	1852, 10c, Wilhelm III.	195,-
003	1852, 15c, Wilhelm III.	220,-
004	1864, 5c, Wilhelm III.	160,-
007	1867, 5c I. + II. typ, Wilhelm III.	
018	1870, 2½c, Št. znak	210,-
043	1872-88, Wilhelm III.	580,-
045	1886, 50c, Wilhelm III.	01,-
046	1886, 1G, Wilhelm III.	599,-
047	1896, 1G, Wilhelm III.	599,-

072-74	1907, M.A.Ruyter (300.výr.)	55,-
081-90A	1913, 100.výročie kráľovania Wilhelmovcov	845,-
091B	1913, Wilhelm III.	390,-

205-12	1928, IX.LOH Amsterdam	395,-
218-21	1928, Deťom, osobnosti	85,-
229-32	1929, Dobročinné	135,-
233-35	1930, zal. spolku Rembrandt	179,-
236-39	1930, Dobročinné deťom	95,-
245-48	1931, Dobročinné deťom	220,-

USA ★★	(katalógové čísla MICHEL)	
210,-	1870, 2½c, Št. znak	580,-
220,-	1872-88, Wilhelm III.	01,-
160,-	1886, 50c, Wilhelm III.	599,-
210,-	1870, 2½c, Št. znak	580,-
1995,-	1905, 100.výročie nar.T.Roosevelta	5,-
80,-	1905, 100 rokov štátu Kansas	5,-
195,-	1905, 50 rokov štátu Arizona	5,-

- 869-72 Vianoce 1964, 4-blok
 898 100 r. amer. ochrany zvierat
 920 Letecká
 926 100 rokov štátu Nebraska
 938 100 rokov štátu Mississippi
 971 Chránené vodné vtáky
 975-78 Americké parky, 4-blok
 985 150 rokov štátu Alabama
 986-89 Kongres botanikov, 4-blok
 1012-15 Ochrana prírody
 1027 450. výročie dovozu oviec
 1037-40 Ochrana prírody 1971
 1079-82 Ochrana prírody 1972
 1122 Bizon - symbol Ameriky
 1299 100 rokov štátu Colorado
 1300-03 Motýle
 1364-67 Rok ochrany stromov, 4-blok
 1386-89 Kvety, 4-blok

- 1390 50. výročie nasadenia vodiaciach psov v USA
 1459-62 Kvety, 4-blok
 1517-20 Kaktusy, 4-blok
 1594 50.výročie medzinárodných mierových parkov
 1741D-45E, Mušle, 5-páska
 1767-70 Kone, 4-blok

39.,
 4.,
 23.,
 4.,
 4.,
 4.,
 6.,
 56.,
 5.,
 26.,
 5.,
 25.,
 25.,
 6.,
 8.,
 29.,
 35.,
 36.

VELKÁ NOC ★★

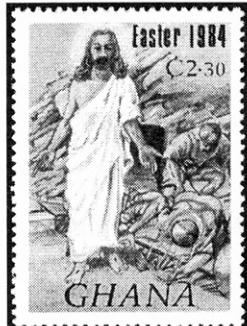
(katalógové čísla MICHEL)

Upozorňujeme ctených zákazníkov, že na tomto mieste ponúkané sérii známok s vekonočným motívom sú k dispozícii iba v jednom exemplári - to znamená, že objednávky budeme vybavovať v došom poradí.

- Aitutaki 1976, 175-77 (3)+Bl.7
 Andora 1967, 204-06 (3)
 Anguilla 1969, 68-69 (2)
 Anguilla 1970, 91-94 (4)
 Anguilla 1971, 119-22 (4)
 Anguilla 1973, 167-72 (6)+Bl.1
 Anguilla 1977, 280-85 (6)+Bl.16
 Antigua 1979, 534-36 (3)+Bl.41
 Barbados 1971, 322-25 (4)
 Barbuda 1969, 32-34 (3)
 Burundi 1970, 562-75 (14)
 Burundi 1971, 750-55 (6)
 Burundi 1973, 920-25 (6)
 Burundi 1974, 1029-33 (5)
 Congo 1971, 282-86 (5)
 Cook Island 1973, 351-56 (6)+Bl.19, 20, 21, 22

- Cook Island 1970, 237-40 (4) 35.
 Cook Island 1976, 479-81 (3) 50.
 Ghana 1974, 540-43 (4) 135.

- Ghana 1984, 1042-46 (5)+Bl. 230.
 Grenada 1970, 340-47 (8) 105.
 Grenada 1975, 669-84 (6)+Bl.45 265.
 Grenada 1976, 741-47 (7) 85.
 Gren.Grenadines 1975, 63-69 (7)+Bl.8 99.
 Gren.Grenadines 1976, 177 Bl.20 75.
 Grenad.of Grenada 1977, 225-31 (7) 89.
 Jamaica 1970, 304-06 (3) 38.
 Juhoslávia, 1322-27 (6) 25.
 Montserrat 1972, 273-276 (4) 65.
 Niger 1973, 376-78 (3) 148.
 Niger 1974, 423-25 (3) 115.
 Niger 1975, 457-59 (3) 135.
 Rep.de Guinea Ecuatorial 1973, 245-51 (7) 120.
 Rep.de Guinea Ecuatorial 1974, 347-53 (7)+Bl.97, 98 545.
 Rwanda 1975, 683-86 (4)+Bl. 230.
 St.Christopher,
 Nevis, Anguilla 1972, 241-44 (4) 59.
 1973, 255-57 (3) 89.
 1974, 272-75 (4) 99.

- St.Lucia 1969, 237-40 (4) 45.
 St.Lucia 1971, 282-85 (4) 49.
 St.Lucia 1975, 362-365 (4) 65.
 Togo 1971, 856-61 (6) 148.
 Togo 1972, 911-15 (5) 145.
 Togo 1975, 1092-97 (6) 210.
 Turks&Caicos Island 1970, 244-46 (3) 55.
 Turks&Caicos Island 1972, 292-94 (3) 85.

NÁMETY ◉

- Afganistan 1998, Huby (6+H)
- Afganistan 1998, Histor. autá (6+H)
- Afganistan 1998, Ryby (6+H)
- Afganistan 1998, Vtaky (6+H)
- Afganistan 1998, Muflóny (4)
- Afganistan 1999, Lokomotívy (6+H)

Afghanistan 1999, Slimáky (6+H)
Afghanistan 1999, Kaktusy (6+H)
Azerbajdzan 1996, Vtáky (6+H)
Benin 1996, Pravek (6)
Benin 1997, Hist. lokomotivy (6+H)
Benin 1998, Mačky (6+H)
Benin 1999, Ryby (6+H)
Benin 1999, Vtáky (6+H)
Benin 1999, Orchidey (6+H)
Benin 1999, Plachetnice (6+H)
Benin 1999, Hady (6+H)
Benin 1999, Výskum vesmíru, PL (8)
Bulharsko 1999, Huby, PL (4)

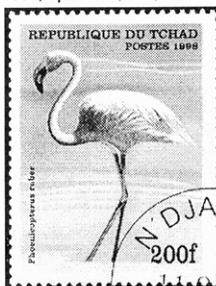
Bulharsko 1999, Ochrana prírody (2)
 Cambodge 1996, Hist. lietadlá, (6 + H)
 Cambodge 1997, Kačice, (6 + H)
 Cambodge 1998, Plachetnice (6 + H)
 Cambodge 1999, Psy (6 + H)
 Cambodge 1999, Spevavce, (6 + H)
 Cambodge 1999, Morská fauna (6 + H)
 Cambodge 1999, Zajáce (6 + H)
 Cambodge 1999, Motýle (6 + H)
 Cambodge 1999, Mačky (6 + H)
 Cambodge 1999, Ryby (6 + H)
 Congo 1977, Historia leteckta (5 + H)
 Congo 1997, Africká fauna (4 + H)
 Congo 1997, Orchideje (4 + H)
 Congo 1998, Vtáky II. (4 + H)
 Congo 1998, Kraby, krevety (4 + H)
 Congo 1998, Huby (4 + H)
 Congo 1998, Pandy (4 + H)

Congo 1998, Pravek (4+H)	23,
Cuba 1996, Vtáky (5+H)	25,
Cuba 1998, Psy (5)	15,
Guinea Rep. 1995, Fauna (5+H)	20,
Guinea Rep. 1998, Mačky (6+H)	25,
Guinea Rep. 1998, Vtáky Pl (9)	35,

Guinea Rep.1998, Motyle (6 + H)	25,
Guinea Rep.1998, Ryby (6 + H)	25,
Guinea Rep.1998, Vtáky + lodi' Greenpeace, PL (4)	20,
Guinea Rep.1998, Opice (6 + H)	27,
Niger 1979, ZOH Lake Placid (5 + H)	25,
Niger 1998, Kone (5)	15,
Sahara O.C.C.1995, Vážky (5 + H)	20,
Sahara O.C.C.1996, Távy, lamy (6 + H)	25,

MIMORIADNA PONUKA BALÍČKOVÉHO TOVARU

PONÚKAME BALÍČKY PEČIATKOVANÝCH
ZNÁMOK RÔZNYCH ŠTÁTOV S RÔZNYM
POČТОM ZNÁMOK. UVEDENÁ CENA PLATÍ
PRE 1 BALÍČEK

ČSR I+II	330 ks	250,-
Holandsko	120 ks	95,-
Holandsko	25 ks	12,-
Francúzsko	25 ks	12,-
Nemecko do r.1945	475 ks	330,-
Nemecko 1939-45	200 ks	175,-
D.Reich + BRD	200 ks	175,-
Juhoslávia	250 ks	120,-
Maďarsko	300 ks	190,-
Poľsko 1.republika	200 ks	110,-
Švajčiarsko	170 ks	150,-
Švajčiarsko	150 ks	130,-
Švajčiarsko	50 ks	40,-
Rakúsko	500 ks	380,-
Rakúsko	400 ks	320,-
Rakúsko	300 ks	240,-
Rakúsko	100 ks	85,-
Rakúsko	25 ks	12,-
Taliansko	400 ks	320,-

Somali Rep. 1999, Rôzna fauna (6 + H)	29
St.Tomé e P.1995, Kone (BI-9 zn.+ 2H)	50
St.Tomé e P.1996, Fauna (4 + H)	20
Tadžikistan 1994, Jašterice (6 + H)	25

Taliansko	120 ks	95.	dosky BRILIANT, vínovočervené	2430,-	dette ČR 1997	200,-
Taliansko	100 ks	85.	Zásobník na mince 10-listový, možnosť		dette ČR 1998	365,-
Taliansko	25 ks	12,	doplnenia listov o 3 aj 4, dierkové	325,-	dette ČR 1999	455,-
Turecko	250 ks	220,			Albumové listy, čisté	
USA	100 ks	85.			s nápisom SLOVENSKO	á 5,-
Veľká Británia	170 ks	130,			s nápisom ČESKÁ REPUBLIKA	á 5,-
Zámorie	25 ks	20,				
Rózne, celý svet	500 ks	400,				
Rózne, celý svet	225 ks	180,				
Rózne, celý svet	200 ks	160,				
Rózne, celý svet	100 ks	85,				
Rózne, celý svet	50 ks	40,				

Hawidky

Hawidky čierne :

Baliček - šírka 30 mm	60,-
Baliček - šírka 31 mm	60,-
Baliček - šírka 32 mm	60,-
Baliček - šírka 36 mm	60,-
Baliček - šírka 40 mm	60,-
Baliček - šírka 43 mm	60,-
Baliček - šírka 48 mm	60,-
Baliček - šírka 59 mm	60,-
Baliček - šírka 65 mm	60,-
Baliček - šírka 75 mm	60,-
Hawidky na PL - kus	12,-

Hawidky biele (priesvitné) :

Baliček - šírka 36 mm	60,-
Baliček - šírka 42 mm	60,-
Baliček - šírka 50 mm	60,-
Baliček - šírka 59 mm	60,-

MINCE Sady mincí - SR

Slovensko 1994	180,-
Slovensko 1995	395,-
Slovensko 1996	230,-
Slovensko 1997	180,-
Slovensko 1998	260,-
Slovensko 1999	190,-

Albumové listy

Slovenský štát 1939-45	159,-
dette zasklené	480,-
Slovenská republika 1994-96	á 48,-
dette SR 1997	50,-
dette SR 1998	65,-
dette SR 1999	75,-
SR 1994-96 zasklené	á 180,-
dette SR 1997	200,-
dette SR 1998	260,-
dette SR 1999	385,-
Česká republika 1993-96	á 48,-
dette ČR 1997	50,-
dette ČR 1998	115,-
dette ČR 1999	125,-
ČR 1993-96 zasklené	á 180,-

LITERATÚRA

Špecializovaný farebný katalóg	
SLOVENSKO 1997-1998	50,-
Špecializovaný farebný katalóg	
SLOVENSKO 1999	29,-
Katalóg POFIS 2000 ČSR, ČR, ČaM, SR, SŠ farebný (Junior)	440,-
Katalóg POFIS 2000 ČR 1993-2000, čierno-biely, špecializovaný	125,-
Katalóg POFIS 2000 ČaM, farebný, špecializovaný	420,-
Katalóg MICHEL ÁZIA I+II, 1994	1350,-
Katalóg MICHEL SEVERNÁ a STREDNÁ AMERIKA, 1995	950,-
Katalóg MICHEL NEMECKO 1998/99	520,-
Katalóg YVERT EURÓPA I+II, 1979	230,-
Novotný: MINCE FRANTIŠKA JOZefa 1848-1516	145,-
Novotný-Mouliš: MINCE ČSR 1918-1993+ČR a SR 1993-1999	170,-
Novotný-Mouliš: PAPIEROVÉ PLATIDLÁ ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný	255,-

NOVINKA!

**NETTO KATALÓG SLOVENSKÝCH
POŠTOVÝCH ZNÁMOK A CÉLÍN
ROKU 1999, CELOFAREBNÝ A NA
KRIEDOVOM PAPIERI,
K DOSTANIU V PREDAJNI
ZBERATEĽ**
**I NA OBJEDNÁVKU. CENA 29,- Sk.
PREPLATITELIA ČASOPISU
ZBERATEĽ DOSTÁVAJÚ KATALÓG
ZDARMA !**

Do pozornosti

Z dôvodu zmeny majiteľa prevádzky Internetu, mení sa aj naša e-mailová adresa, ktorá teraz znie:

zberateľ@nextra.sk

Pinzety, lupy

Pinzety Prinz - Solingen, špicaté, lopatkovité, okrúhlé - ks

Lupa (priemer 60 mm) zväč. 2 x
+ šošovka 5 x

Lupa s presvetnením Ø 30 mm
zväč. 6x (2 ceruzkové batérie)

Zúbkomer kovový ks
UV lampa, ručná (4 ceruzkové batérie)

UV lampa, stolová 220V

Filatelistické nálepky

Nálepky PRINZ (1000 ks) - balíček

Zásobníky na známky

Zásobník na známky LINDNER,
16-listový, čierne listy

Zásobník na známky fy LINDNER,
30-listový, čierne listy

Zásobník na známky SCHAUBEK,
16-listový, biele listy

Zásobník na známky SCHAUBEK,
32-listový, biele listy

ČSR 1988-92, zaskl.I., skrutkovacie
dosky BRILIANT, vínovočervené

SR 1993-98, zaskl.I bez PL., skrutk.

ZBERATEĽ • MESAČNÍK O FILATELII, NUMIZMATIKE, FILOKARTII A ZBIERANÍ TELEFÓNNYCH KARIET

Vydáva: Firma Zberateľ, Bratislava. Registračné číslo časopisu MK 1188 / 95 zo dňa 1. februára 1995 • Redakčná rada:
Dr. Severín Zrubec (predseda), RNDr. Milan Antala, Ing. Mirko Bachratý, Ing. Miroslav Gerec, Ing. Marián Jobek, PhDr. Ele-
na Minarovičová, Ing. Zbyšek Šustek a RNDr. Michal Zika • Redakcia: Viliam Kučera, šéfredaktor, Anton Kulhánek ml., re-
daktor, RNDr. Milan Antala, jazyková úprava • Ervín Smažák, zodpovedný za prílohu SLOV-OLYMP.

Adresa redakcie: ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 07 / 44 250 149, e-mail: zberateľ@nextra.sk • **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 44,- Sk. Pri odobraní viac ako 10 výtlačkov vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu. Celoročné predplatné vrátane poštovného na rok 2000 - pre abonentov zo SR 444,- Sk, pre abonentov z ČR 695,- Sk (570,- Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 980,- Sk (44,- DEM), pre abonentov zo zámaria 1300,- Sk (43,- USD, 71,- DEM) • **Zasielanie príspevkov:** Redakcia vziať zasielanie príspevkov napísaných strojom alebo čitateľným písmom, príp. na počítačových disketách (WORD). Nevyžiadane rukopisy redakcia nevracia. Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s obsahom ktorých sa nestotožňuje.

Redakčná uzávierka č.4/2000 - 24.3.2000, zadané do tlače - 10.4.2000, predpokladaný dátum vydania - 14.4.2000

ZBERATEĽ

Slovenská spoločnosť olympijskej a športovej filatelie
pri SOV

Slovak Association of Olympic and Sports Philately
at the SOV

KATALÓG SLOVOlympfila 2000

NÁRODNÁ VÝSTAVA OLYMPIJSKEJ A ŠPORTOVEJ FILATELIE
S MEDZINÁRODNOU ÚČASŤOU
NATIONAL EXHIBITION OF OLYMPIC AND SPORTS PHILATELY WITH
INTERNATIONAL PARTICIPATION

BRATISLAVA, SLOVENSKO, 11. - 16. 4. 2000
BRATISLAVA, Slovakia, April 11-16, 2000

ZBERATEĽ

Z PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

ZOSTAVA ★★ ZNÁMOK ANGLICKÝCH KOLÓNIÍ Z OBDOBIA PANOVANIA JURAJA VI. (1937 AŽ 1953). CENA ZA ZOSTAVU 15 ks ZNÁMOK (HORE) JE 390,- Sk, CENA ZA ZOSTAVU 13 ks ZNÁMOK (DOLE) JE 340,- Sk. ZĽAVA PRE ABONENTOV JE 5%, PRI KÚPE OBOCH ZOSTÁV JE ZĽAVA ĎALŠÍCH 5%.

